

แนวคิดสังนียมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย

สารนิพนธ์

ของ

นางสาววันวิสาข์ เจริญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ตุลาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๘๐๘, ๘๓๑๐๑

๗ ๕๓๖๔

๖.๓

แนวคิดสังนียมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย

27 ม.ค. 2548

นางสาววันวิสาข์ เจริญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ตุลาคม 2547

h 258121

วันวิสาข จริญญา. (2547). แนวคิดสังคมนิยมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย. สารนิพนธ์ กศ.ม.

(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์สุนันทา ไสร์จักษ์.

สารนิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์แนวคิดสังคมนิยมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัยโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากรวมเรื่องสั้น 3 ชุดโดยคัดเลือกมาศึกษาจำนวน 24 เรื่อง และเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่าประชาคม ลุนาชัยเสนอแนวคิดสังคมนิยมในเรื่องสั้น 3 ด้านสรุปได้ดังนี้

1. แนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับสังคม มี 2 ด้าน คือ

ด้านการพัฒนาสังคม ได้แสดงแนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคมในด้านเทคโนโลยีที่มีความเจริญก้าวหน้าเกี่ยวกับเครื่องมือการแพทย์อันทันสมัยสามารถผ่าตัดตัดคล้ยกรรมและผ่าตัดดวงตาได้เป็นผลสำเร็จ การพัฒนาสังคมด้านการศึกษา สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษาที่สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนให้สูงขึ้นได้ และการพัฒนาสังคมในด้านเศรษฐกิจเสนอให้เห็นถึงความก้าวหน้าในวงธุรกิจการลงทุนที่เน้นระบบทุนนิยม ส่วนด้านปัญหาสังคมได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ เช่นอาชญากรในรูปแบบของสุภาพชน อาชญากรที่ติดยาเสพติด และอาชญากรที่มีการศึกษาดี ปัญหาหญิงขายบริการได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหญิงขายบริการหลายประเภท มีทั้งพ่อแม่ขายมาและสมัครใจเป็นเอง เพราะหลงวัตถุนิยม ด้านปัญหาผู้สูงอายุ ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุที่ขาดการดูแลเอาใจใส่จากลูกหลานและปัญหาการตกงาน ด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากปัญหาการขาดสภาวะความสมดุลทางธรรมชาติอันเกิดจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของนายทุนทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ขาดแคลนที่ดินทำกิน และเกิดปัญหาความอดอยากแร้นแค้น

2. แนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม มี 2 ด้าน คือ

ด้านจริยธรรมที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความมีน้ำใจต่อกันระหว่างมนุษย์ และความสะอาด และเกรงกลัวต่อบาป ส่วนด้านปัญหาจริยธรรมได้แก่ การไม่รู้จักบุญคุณคน การเอารัดเอาเปรียบ การขาดเมตตาธรรม และความไร้น้ำใจ

3. แนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในสังคม มี 2 ด้าน คือ

ค่านิยมที่พึงประสงค์ ได้แก่ความพอใจในอิสราภาพ และค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ ค่านิยมด้านไสยศาสตร์ ด้านอำนาจ ด้านวัตถุนิยม ด้านการพนัน และค่านิยมด้านความเห็นแก่ตัว

THE REALISM IN PRACHAKOM LUNACHAI'S SHORT STORIES

AN ABSTRACT

BY

MISS WANWISA CHAROEN

Presented in partial fulfillment of the requirements

For the Master of Education degree in Thai

at Srinakharinwirot University

October 2004

Wanwisa Charoen. (2004). *The Realism of Prachakom Lunachai's Short Stories*.

Master Project, M.Ed (Thai). Bangkok : Graduate school. Srinakharinwirot

University. Project Advisor : Assoc.Prof.Sunantha Sorach.

This brief academic thesis was written for the purpose of studying and analyzing Prachakom Lunachai's concept in realism in 24 items by descriptive analysis.

This research has found that Prachakom Lunachai's realism concepts have been divided into three categories, as follows :

In the social development concept, he reflected in two categories as follows:

In his view, the concept of developing technology was to improve medical services especially in surgery and eye transplants. Another one of the social development concept is social development by education, he reflected that high education can make people rich and success. And another one of the social development concept is social development by economics, the writer has tried to show that the improving investment economics especially in capitalism. In terms of the concept of social problems, the writer has proposed that society has changed in bad ways by everyday life. Also, criminals have many ways to commit crimes to society. For example, criminals who look smart and kind, criminals who are drug users and criminals with a good education. Another one of the social problem is the problem of prostitutes. The writer has proposed that at present, people are prostitutes for many different reasons. Some prostitutes were forced into it, but some were willing. As for the problem of the elderly, the writer has tried to show the feelings and health of elderly people when they are ignored by their families. Nevertheless, in terms of environmental issues, the writer has warned that society must realize how to make the world balanced to protect it from the problems of natural disasters, lacking property and starvation.

The concept of ethics, he reflected in two categories as follows:

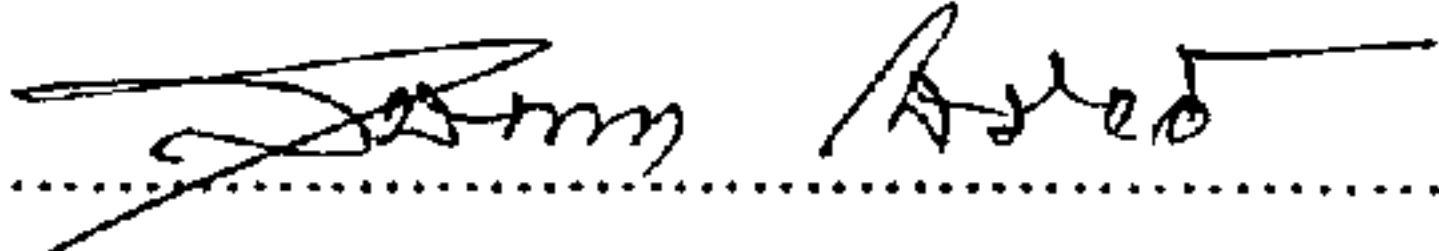
The concept of good morality, he divided in to many moralities of human beings as follows: generosity and shamefulness to do guilty. He proposes that ungratefulness, taking advantage, unkindness and meanness qualities of bad morality.

The concept of value judgements, he reflected in two categories as follows:

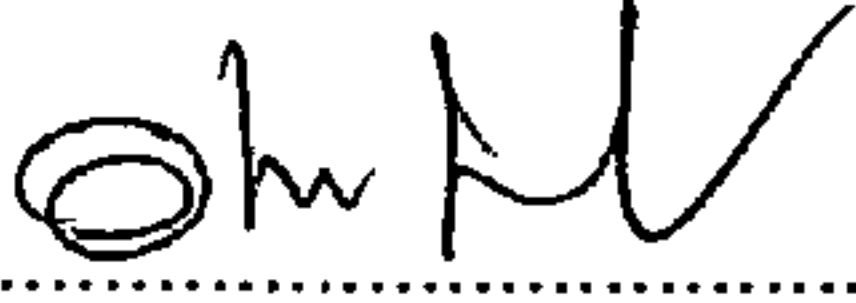
The concept of good value judgements, he reflected in value judgement of human beings is freedom. The concept of bad value judgements are occultism, power, materialism, gambling and selfishness.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

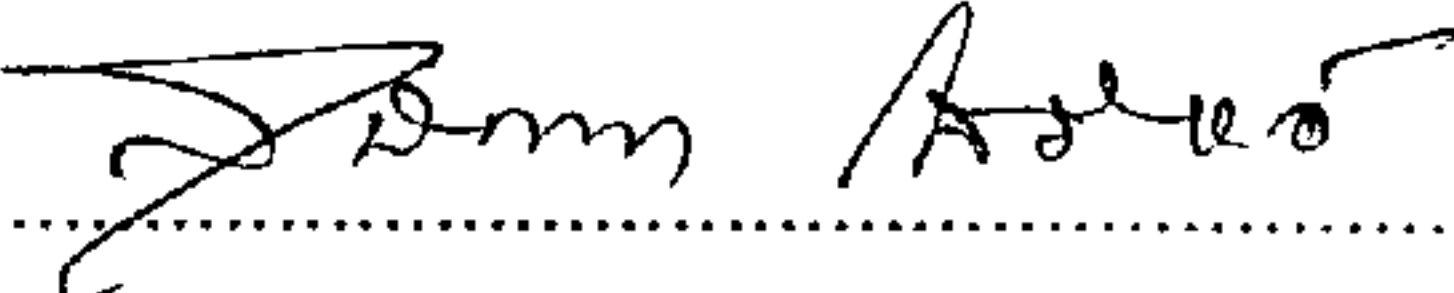
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์สุนันtha โสรัจจ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์อัศรา บุญทิพย์)

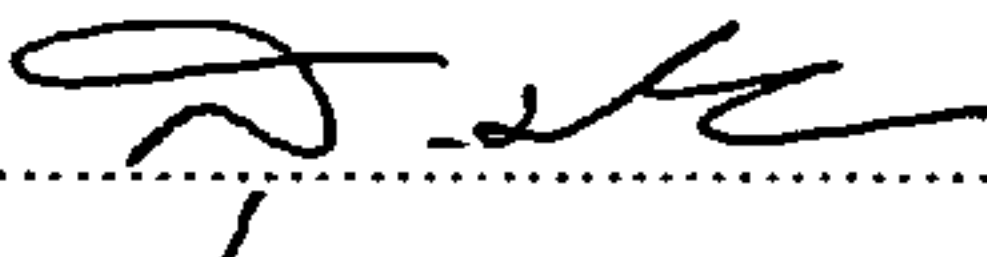
คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์สุนันtha โสรัจจ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สายทิพย์ นุกูลกิจ)

.....กรรมการ
(อาจารย์พรธาดา สุวณนิช)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
(รองศาสตราจารย์สุภา ปานเจริญ)

วันที่.....15.....เดือน.....กุมภาพันธ์.....พ.ศ.....2547.....

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถจากรองศาสตราจารย์สุนันทา ไสร์จจ ที่ช่วยให้คำแนะนำและแนวคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์ ทั้งยังช่วยแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เรียบเรียงรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สายทิพย์ นุกูลกิจและอาจารย์พรธาดา สุวัธนวิช ที่ให้คำแนะนำและข้อวิจารณ์ต่างๆอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ในหมวดวิชาภาษาไทยทุกท่านที่ให้ความรู้ ช่วยให้แนวทางในการค้นคว้าเพิ่มเติม และเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

ขอขอบคุณ คุณนิธิดา งามเอก คุณศิริวรรณ ศิริมงคลวณิชย์ และคุณจิราภรณ์ วรรณะสมบูรณ์ มิตรที่คอยให้กำลังใจ ช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อไพโรจน์ เจริญ และคุณแม่ยุพาพร เจริญ ผู้ชี้นำทางชีวิต ตั้งแต่เริ่มต้นจนปัจจุบัน สอนให้ตระหนักถึงคุณค่าของการศึกษา ให้ความรักและการดูแลเอาใจใส่ ทั้งยังคอยกระตุ้นให้มีแรงพลังในการต่อสู้และเผชิญปัญหาต่างๆ อีกทั้งช่วยสนับสนุนออกทุนในการศึกษา ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

หากผลงานฉบับนี้เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่าน ขออุทิศความดีนั้นแก่บิดามารดา และอาจารย์ทุกท่าน รวมทั้งท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามที่มีส่วนช่วยให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

วันวิสาข เจริญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการทำสารนิพนธ์.....	2
ประโยชน์ของสารนิพนธ์.....	3
ขอบเขตของการทำสารนิพนธ์.....	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำสารนิพนธ์.....	5
2 แนวคิดสัจนิยมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย.....	17
1.แนวคิดสัจนิยมที่เกี่ยวข้องกับสังคม.....	18
1.1 การพัฒนาสังคม.....	19
1.1.1 การพัฒนาสังคมในด้านเทคโนโลยี.....	19
1.1.2 การพัฒนาสังคมในด้านการศึกษา.....	21
1.1.3 การพัฒนาสังคมในด้านเศรษฐกิจ.....	21
1.2 ปัญหาสังคม.....	25
1.2.1 ปัญหาอาชญากรรม.....	25
1.2.2 ปัญหาหญิงขายบริการ.....	31
1.2.3 ปัญหาผู้สูงอายุ.....	36
1.2.4 ปัญหาสิ่งแวดล้อม.....	40
2.แนวคิดสัจนิยมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม.....	46
2.1 จริยธรรมที่พึงประสงค์.....	46
2.1.1 ความมีน้ำใจ.....	46
2.1.2 ความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาป.....	48
2.2 ปัญหาจริยธรรม.....	50
2.2.1 การไม่รู้จักรับรู้คุณ.....	51
2.2.2 การเอารัดเอาเปรียบ.....	52
2.2.3 การขาดเมตตาธรรม.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

2 (ต่อ)

2.2.4 ความไร้น้ำใจ.....	59
3.แนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในสังคม.....	60
3.1 ค่านิยมที่พึงประสงค์.....	62
3.1.1 ค่านิยมด้านอิสรภาพ.....	62
3.2 ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์.....	63
3.2.1 ค่านิยมด้านไสยศาสตร์.....	63
3.2.2 ค่านิยมด้านอำนาจ.....	64
3.2.3 ค่านิยมด้านวัตถุนิยม.....	66
3.2.4 ค่านิยมด้านการพนัน.....	68
3.2.5 ค่านิยมด้านความเห็นแก่ตัว.....	69
 3 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	 78
 บรรณานุกรม.....	 84
 ภาคผนวก.....	 88
 ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	 96

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วรรณกรรมประเภทร้อยแก้วในปัจจุบันมีการพัฒนาทั้งรูปแบบและเนื้อหาให้เหมาะสมกับยุคสมัยของสังคม วรรณกรรมที่ได้รับรางวัลหรือมีชื่อเข้าชิงรางวัล ได้ลงตีพิมพ์ลงในนิตยสารต่างๆ ล้วนเป็นวรรณกรรมที่มีคุณภาพ สามารถสะท้อนภาพชีวิตมนุษย์ในสังคมออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน โดยผ่านงานเขียนที่มีคุณค่าต่อผู้อ่านทั้งในด้านความรู้และความบันเทิงในแง่ของความสมจริง ซึ่งเน้นถึงความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคมที่เกิดขึ้นและมีอยู่จริงทั้งด้านมืดและสว่าง วรรณกรรมประเภทสะท้อนภาพสังคมเช่นนี้เรียกว่าวรรณกรรมแนวสังคมนิยม

นักเขียนวรรณกรรมแนวสังคมนิยมแต่ละคนมีกลวิธีการผูกเรื่องที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่านแตกต่างกันไป นักเขียนบางคนจะเน้นที่ความสมจริงโดยอาศัยตัวละครสะท้อนภาพชีวิตจริงของมนุษย์ ทำให้เห็นถึงสภาพสังคมที่แท้จริงในปัจจุบันได้อย่างชัดเจน จึงพยายามสื่อให้ผู้อ่านเห็นถึงลีลาชีวิตที่มีพฤติกรรมหลากหลาย เพื่อเป็นเครื่องดึงดูดใจผู้อ่าน เช่น ความรัก โลภ โกรธ หลงที่มีอยู่ในคนทุกระดับชั้น ส่วนนักเขียนบางคนเน้นความสมจริงโดยอาศัยเหตุการณ์ และสภาพความเป็นไปของบ้านเมืองในช่วงนั้นๆ เช่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองโดยเสนอแนะแนวคิดที่สร้างสรรค์สังคมไว้ด้วย เรื่องสั้นและนวนิยายที่เน้นแนวคิดนี้ได้รับความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน โดยนักเขียนพยายามจะถ่ายทอดชีวิตของตัวละครให้มีความคล้ายคลึงกับชีวิตมนุษย์ในสังคมให้มากที่สุด

สมพร มั่นตะสูตร ได้อธิบายถึงแนวคิดสังคมนิยมในวรรณกรรมไว้ว่า “ผู้เขียนนิยมเขียนเรื่องจริงของชีวิต...ชีวิตจริงมีอย่างไรก็จะเขียนอย่างนั้น ชีวิตย่อมมีสุข ทุกข์ เศร้า มีดี มีเลว นักเขียนจะไม่พยายามยกย่องตัวละครให้เกินความจริง ดีก็ด้อย่างที่มนุษย์พึงจะดีได้ และแนวการเขียนแบบสมจริงนี้ นักเขียนพยายามจะถ่ายทอดชีวิตตัวละครให้เหมือนหรือคล้ายคลึงกับชีวิตจริงให้มากที่สุด แต่อย่างไรก็ดี ยังมีปัญหาโต้แย้งกันอยู่เสมอว่า เรื่องที่อ่านนั้นเป็นจริงมากน้อยเพียงใด” (สมพร มั่นตะสูตร. 2521 : 127)

ประชาคม ลุนาชัยเป็นนักเขียนวรรณกรรมปัจจุบันคนหนึ่งที่จะสะท้อนสภาพการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่ต้องผจญอุปสรรคอย่างลำบากยากเข็ญจากประสบการณ์ของเขาที่ยากลำบากมาตั้งแต่วัยเด็ก เคยเป็นบริกร ชาวไร่ ลูกจ้าง และเคยทำงานอยู่ในเรือประมงซึ่งเดินทางฝ่าคลื่นลมจากชายทะเลตะวันออก ทะเลภาคใต้ ตั้งแต่เพชรบุรีไปถึงปัตตานี ตระเวนออกสู่น่านน้ำสิงคโปร์ อินโดนีเซีย และเวียดนาม รวมระยะเวลานานถึง 8 ปี ต่อมาเมื่อเขาได้ผันตัวเองมาเป็นนักเขียน เขาจึงใช้ประสบการณ์ต่างๆ เหล่านี้เป็นวัตถุดิบเพื่อสะท้อนภาพชีวิตและพฤติกรรม

ของบุคคลหลากหลายวงการได้อย่างสมจริง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงเหตุการณ์และพฤติกรรมบางอย่างของมนุษย์ นอกจากนี้วรรณกรรมของประชาคม ลุนาชัยยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน ทั้งสังคมเมืองและสังคมชนบทว่ามีปัญหาอาชญากรรม ความอดอยาก ปัญหาด้านการศึกษา และอื่นๆอีกมากมายที่รอรับการแก้ไขจากสังคม

ในช่วงปี 2540 – 2543 เป็นช่วงเวลาสั้นๆที่ประชาคม ลุนาชัย ได้สร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพไว้ในรวมเรื่องสั้นหลายชุด เช่น รวมเรื่องสั้นชุด ลูกแก้วสำรอง ปี 2540 ที่นอกจากจะเสนอภาพชีวิตมนุษย์อย่างเป็นจริง ยังทำให้ผู้อ่านรู้จักและเข้าใจในชีวิตมนุษย์ และปัญหาสังคม บางแง่มุมได้ดีขึ้น

วัลยา วัฒนศรี ได้กล่าวถึง ผลงานของประชาคม ลุนาชัยในเรื่องสั้นชุดลูกแก้วสำรอง ไว้ว่า “ประชาคมสามารถตีแผ่ความเลวร้ายในสังคมให้เห็นได้ชัด เป็นสังคมที่ยังไม่สูญเสียความหวัง โดยสิ้นเชิง เห็นได้ชัดจากแนวคิดสัจนิยมเรื่องสุดท้าย ในเรื่องสั้นชุดลูกแก้วสำรอง และทำให้เห็นว่าแก่นเรื่องของแต่ละเรื่องโยงเข้าหาแนวคิดนี้ หนังสือเล่มนี้จึงเป็นชุดเรื่องสั้นที่มีเอกภาพในแนวคิดอีกชุดหนึ่ง และแสดงโลกทัศน์ของนักประพันธ์ได้อย่างชัดเจน” (2540 : นิตยสารไรเตอร์)

ในรวมเรื่องสั้นชุด นาฏกรรมแห่งชีวิต ประชาคม ลุนาชัยได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับแง่มุมของชีวิตที่มีความหลากหลายในลักษณะที่มนุษย์เป็นผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำโดยการสื่อสารผ่านเหตุการณ์ในเรื่อง เช่น คนติดยาบ้าจับเด็กเป็นตัวประกัน ซึ่งปัญหายาบ้าถือเป็นปัญหาร้ายแรงในปัจจุบัน และในเรื่องนี้ผู้แต่งยังได้แฝงแง่คิดทางพุทธศาสนาในเรื่องกรรมไว้ด้วย

ส่วนเรื่องสั้นชุด เมืองใต้อุโมงค์ เป็นเรื่องสั้นที่แปลกใหม่และแตกต่างจากรวมเรื่องสั้น 2 ชุดดังกล่าว เพราะมีลักษณะประชดประชัน มีแนวคิดที่มุ่งเน้นไปที่ปัญหาใหญ่ซึ่งมนุษย์ในสังคมกำลังเผชิญอยู่ เช่น ความหกลกหลง และจิตใจที่เสื่อมทรามลงของคนในปัจจุบัน

จากแนวคิดของผู้แต่งที่ดีแก้ปัญหา และสภาพชีวิตความเป็นจริงของมนุษย์ในสังคมแนวสัจนิยม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวรรณกรรมของประชาคม ลุนาชัยในด้านสัจนิยม เพื่อให้ทราบและเข้าใจวรรณกรรมของประชาคม ลุนาชัย อันอาจใช้เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจที่จะศึกษาวรรณกรรมแนวสัจนิยมต่อไป

จุดมุ่งหมายของการทำสารนิพนธ์

เพื่อศึกษาแนวคิดสัจนิยมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย

ประโยชน์ของสารนิพนธ์

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้เข้าใจแนวคิดสังคมนิยมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นจริงของชีวิต และสะท้อนปัญหาสังคมปัจจุบัน อันอาจจะเป็นแนวทางในการศึกษาวรรณกรรมแนวสังคมนิยมต่อไป

ขอบเขตของการทำสารนิพนธ์

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาโดยวิเคราะห์เรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย จากหนังสือรวมเรื่องสั้น 3 เล่มที่ปรากฏแนวคิดสังคมนิยมอย่างเด่นชัด ดังนี้

1. รวมเรื่องสั้นชุด ลูกแก้วสารรอง (พ.ศ. 2539) เป็นเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลดีเด่นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ประจำปี 2540 รวม 15 เรื่อง ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาศึกษาวิเคราะห์จำนวน 10 เรื่อง ได้แก่

- 1.1 ผีงสุตท่าย
- 1.2 คนโซ
- 1.3 สิ้นน้ำใจ
- 1.4 ผู้หญิงหลายชั้น
- 1.5 บ้านชานเมือง
- 1.6 หมู่บ้านไก่ชน
- 1.7 โศกนาฏกรรม
- 1.8 คนทันสมัย
- 1.9 สุสานทะเลทราย
- 1.10 ลูกแก้วสารรอง

2. รวมเรื่องสั้นชุด นาฏกรรมแห่งชีวิต (พ.ศ. 2542) เป็นเรื่องสั้นรางวัลดีเด่นประจำปี 2543 จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ และเป็นเรื่องสั้น 1 ใน 7 รวมเรื่องสั้นรอบ

สุดท้ายรางวัลซีไรต์ประจำปี 2543 ประกอบด้วยเรื่องสั้น 10 เรื่อง ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาศึกษาวิเคราะห์จำนวน 9 เรื่องได้แก่

- 2.1 อีสรภาพ
- 2.2 อสรพิษ
- 2.3 อิทธิปาฏิหาริย์
- 2.4 ผู้แพ้
- 2.5 เพลงคลื่น
- 2.6 ชายในห้องเงียบ
- 2.7 ภาพเกียรตินิยม
- 2.8 บ่วงไฟ
- 2.9 มหกรรมแห่งชีวิต

3. รวมเรื่องสั้นชุด เมืองใต้อุโมงค์ (พ.ศ.2543) เป็นเรื่องสั้นรางวัลชมเชยจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติประจำปี 2544 และเป็นเรื่องสั้น 1 ใน 7 รวมเรื่องสั้นรอบสุดท้ายรางวัลซีไรต์ประจำปี 2543 ประกอบด้วยเรื่องสั้น 12 เรื่อง ผู้เขียน ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาศึกษาวิเคราะห์จำนวน 5 เรื่องได้แก่

- 3.1 เหตุเกิดข้างถนน
- 3.2 ใบหน้าและดวงตา
- 3.3 อาณาจักรมายา
- 3.4 ละครคนเมือง
- 3.5 มีดด้ามงา

รวมเรื่องสั้นที่นำมาวิเคราะห์ทั้งสิ้น 24 เรื่อง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

แนวคิดสังนิยม (Realism) หมายถึง แนวคิดที่มุ่งเสนอภาพชีวิตอันแท้จริงในสังคมทั้งในด้านสวยงาม และด้านอัปลักษณ์ เพื่อตีแผ่ปัญหาชีวิตและสังคมอย่างตรงไปตรงมา ตลอดจนความเป็นไปในสังคมด้วย

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดสังนิยม
2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคม
3. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม
4. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม
5. ศึกษาเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัยดังที่ระบุไว้ในขอบเขตของการทำสารนิพนธ์
6. ศึกษาแนวคิดสังนิยมจากองค์ประกอบในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย ที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่อไปนี้
 - 6.1 แนวคิดสังนิยมที่เกี่ยวข้องกับสังคม
 - 6.2 แนวคิดสังนิยมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม
 - 6.3 แนวคิดสังนิยมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในสังคม

7. เสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำสารนิพนธ์

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แบ่งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ก. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดสังนิยม
- ข. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดสังนิยม
- ค. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคม
- ง. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม
- จ. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม

ก. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดสังนิยม

رينฤทัย สัจจพันธุ์ (2531 : 251) ได้กล่าวไว้ว่าแนวคิดสังนิยม เกิดขึ้นในยุโรปประมาณศตวรรษที่ 19 วรรณกรรมในแนวคิดนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงเรื่องราวชีวิตของคนในระดับต่างๆ ที่พบเห็นได้ในสังคม ผู้เขียนจะสะท้อนภาพความเป็นจริงแห่งชีวิตของบุคคลนั้นๆ โดยไม่วาด

ภาพของเขาให้ผิดไปจากที่เป็นจริง เช่น ยกย่องให้วิเศษเลิศลอย หรือกดให้ต่ำด้อย แนวคิดนี้นอกจากจะสะท้อนภาพของพฤติกรรมแล้ว ยังแสดงลึกเข้าไปถึงความนึกคิดในจิตใจ โดยพยายามสะท้อนให้เห็นความซับซ้อนในจิตใจของตัวละครอย่างชัดเจนอีกด้วย งานเขียนในลักษณะเช่นนี้มีผู้ใช้คำเรียกให้เฉพาะลงไปว่า สัจนิยมในแนวจิตวิทยา (Psychological Realism) แนวคิดแบบนี้คือการเปลี่ยนจากความไพเราะ ความรื่นรมย์ของชีวิตมาสู่ปัญหาที่แท้จริงคือ สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นตามรูปการที่เป็นธรรมดาในสังคม ไม่ใช่ชีวิตที่ผิดไปจากปกติชน และไม่มีเหตุการณ์ที่บังเอิญอย่างไม่มีทางเป็นไปได้ แนวคิดแบบสัจนิยมนี้มีความมุ่งหมายจะถ่ายทอดชีวิตให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เป็นแนวที่เรียกกันว่า สะท้อนภาพชีวิต หรือสะท้อนสังคม

วรรณกรรมในแนวคิดนี้จะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสังคมในฐานะที่เป็นผลผลิตจากสังคม นักเขียนได้ทำหน้าที่สะท้อนภาพ ชีวีปัญหา และอาจเสนอแนะทางออกที่สร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น แนวคิดนี้จึงเป็นที่นิยมเพื่อการสะท้อนภาพความจริงแห่งชีวิตและสังคมปัจจุบัน สิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้คือการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองด้วย เพราะการเมืองคือส่วนหนึ่ง และเป็นส่วนสำคัญของระบบสังคม ดังนั้นวรรณกรรมที่มีแนวคิดสัจนิยมอาจเป็นวรรณกรรมที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับชีวิต ครอบครัว สะท้อนสังคมหรือเป็นวรรณกรรมการเมืองโดยตรง แล้วแต่ว่านักเขียนจะทำงานของตนในระดับใด หากเป็นงานที่เน้นไปทางการเมือง และการสร้างสรรค์สังคม จะมีคำเรียกกันเฉพาะว่า แนวคิดแบบสัจสังคมนิยม (Social – Realism)

วรรณกรรมไทยรับแนวคิดแบบนี้เข้ามาพร้อมกับความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงในสังคมเมืองไทย นวนิยาย เรื่องสั้นที่แต่งกันตั้งแต่ พ.ศ.2472 แสดงถึงค่านิยมในสังคมที่ล้ำสมัย ความอยู่ดีธรรมต่าง ๆ นานาในสังคม อย่างเช่น ละครแห่งชีวิต ของ ม.จ.อากาศดำเกิง รพีพัฒน์ หรือเรื่องสงครามชีวิตของ ศรีบูรพา รวมไปถึงนวนิยายการเมืองเรื่อง เมืองนิมิตร ของ ม.ร.ว.นิมิตรมงคล นวรัตน์ เป็นต้น แนวคิดสัจนิยมนี้จึงเป็นแนวคิดที่นิยมใช้กันทั่วไปในงานวรรณกรรมปัจจุบันของไทย

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2531 : 190) ได้กล่าวถึงสัจนิยมว่า หมายถึง แบบประพันธ์ที่นิยมของจริง นักประพันธ์จะยึดของจริงเป็นหลัก และพรรณนาหรือบรรยายไปตามที่ได้พบเห็นจากเรื่องจริง โดยไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ต่อเติมแต่อย่างใด เห็นอย่างไรก็พูดไปอย่างนั้น

ใน The Random House Dictionary of the English language (1987 : 1607) ได้กล่าวถึงสัจนิยมไว้สองความหมายคือ

1. เป็นรูปแบบของการนำเสนอที่เป็นรายละเอียดในชีวิตประจำวันของชนชั้นกลาง
2. เป็นทฤษฎีการเขียนซึ่งแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์อย่างตรงไปตรงมาอัน

สะท้อนให้เห็นชีวิตมนุษย์ตามความเป็นจริงในสังคม

เจ เอ คัดตัน (J.A. Cuddon. 1977 : 533-557) ได้อธิบายถึง Realism ไว้ใน A Dictionary of Literary Terms ว่า สัจนิยมในวรรณกรรมคือการเสนอภาพชีวิตในลักษณะที่ตรง

กับความเป็นจริง ไม่เกี่ยวข้องกับความเป็นนิรันดร์ใดๆ โดยการเสนอสิ่งต่างๆ จะเสนอทั้งด้านสวยงามและด้านอัปมงคลของสังคม ซึ่งในด้านความชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องสมจริงนี้จะได้แก่ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความเคลื่อนไหวทางสังคม การเมืองในช่วงระยะเวลานั้นๆ

นอกจากนี้ โรเบิร์ต (Robert S. Philips. 164-165) ยังได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับหลักการสังคมนิยมไว้ 2 ประการด้วยกัน คือ

1. นักเขียนจะต้องไม่เลือกข้อมูลเพื่อบ่งเสนอแต่ด้านความงามในสังคมเพียงอย่างเดียว และขณะเดียวกัน นักเขียนจะต้องมีความเที่ยงตรงในการสังเกตด้วย
2. เรื่องราวที่เสนอจะต้องเป็นไปตามวิธีทางวิทยาศาสตร์ อันจะเป็นพื้นฐานที่จะทำความเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์ โดย วิธีทางวิทยาศาสตร์นั้น ได้แก่ การสังเกตจากสภาพสังคมจริงในช่วงเวลานั้นๆ หรือการศึกษาจากข้อมูลทางสังคมที่มีผู้บันทึกไว้

จากที่มีการกล่าวถึงหลักการต่างๆ ของสังคมนิยมไว้หลายท่านนั้น ในการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่าวรรณกรรมแนวสังคมนิยม (Realism) มุ่งนำเสนอเรื่องราวที่มีลักษณะสมจริงใกล้เคียงกับชีวิตมนุษย์มากที่สุดอันจะเห็นได้จาก

1. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถเกิดขึ้นได้จริงในชีวิตประจำวัน
2. สิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่มีอยู่ในสังคม
3. แสดงให้เห็นความเคลื่อนไหวทางสังคม วัฒนธรรม และการเมืองในช่วงระยะเวลานั้นๆ

ข. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดสังคมนิยม

จันทร์เพ็ญ คล้ายมุข (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสังคมนิยมแนวสังคมนิยมในนวนิยายของ แจ็ค ลอนดอน วิธีการศึกษาค้นคว้าเริ่มจากการศึกษาแนวการประพันธ์สังคมนิยมแนวสังคมนิยม และศึกษานวนิยายสองเรื่องของแจ็ค ลอนดอนคือเรื่อง The Iron Heel (1908) และเรื่อง Martin Eden (1909) อย่างละเอียด แล้ววิเคราะห์นวนิยายทั้งสองเรื่องตามแก่นเรื่อง เนื้อเรื่อง และตัวละครเอก ตามเกณฑ์ของการประพันธ์สังคมนิยมแนวสังคมนิยม ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่าเรื่อง The Iron Heel นั้นสะท้อนลักษณะการประพันธ์สังคมนิยมออกมาครบทุกลักษณะทั้งในแก่นเรื่อง เนื้อเรื่อง และตัวละครเอก ส่วนเรื่อง Martin Eden นั้น สะท้อนลักษณะการประพันธ์ประเภทนี้น้อยกว่าเรื่อง The Iron Heel โดยเน้นที่ลักษณะความเสื่อมโทรมของระบบ

ทุนนิยมในแง่ของความอยุติธรรมที่เกิดกับคนยากจน และการที่มนุษย์ถูกลดคุณค่าของความ เป็นมนุษย์ลง รวมทั้งเรื่องความแตกต่างระหว่างชนชั้นด้วย

กิตติยาวิดี เกษมสันต์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์นวนิยายของโบทันจำนวน 31 เรื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2509 - พ.ศ.2531 มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์สังคมนวนิยาย โดยศึกษา ชีวิตประวัติของผู้เขียน เอกสารทางจิตวิทยา และองค์ประกอบของนวนิยายประกอบการวิเคราะห์ นวนิยายตามแนวสังคมนิยม ซึ่งในการวิเคราะห์ผู้วิจัยได้แบ่งนวนิยายออกเป็น 3 ช่วงด้วยกัน เนื่อง จากนวนิยายแต่ละช่วงมีลักษณะคล้ายกันหลายประการ ช่วงแรกตั้งแต่ปี พ.ศ.2509 - พ.ศ.2510 ช่วงที่สองตั้งแต่ปี พ.ศ.2511 - พ.ศ.2526 และช่วงที่สามตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 - พ.ศ.2531

ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า ผลงานของโบทันในช่วงแรกจะเป็นลักษณะของนวนิยาย แนวพาฝัน (Romanticism) แต่จะเริ่มมีลักษณะสังคมนิยม (Realism) ในช่วงที่สอง เป็นลักษณะ ของนวนิยายแนวสังคมนิยมอย่างชัดเจน เพราะเน้นให้เห็นถึงอิทธิพลของสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะด้านการอบรมเลี้ยงดู และสัมพันธภาพในครอบครัว นำเสนอเรื่องการต่อสู้เพื่อยกระดับ ฐานะของบุคคลรวมทั้งการต่อสู้กับการเอาเปรียบในรูปแบบต่างๆ ส่วนในช่วงที่สาม โบทันได้ เพิ่มการเสนอภาพเลวร้ายในสังคมมากขึ้น ทำให้นวนิยายช่วงนี้เริ่มเข้าสู่แนวการเขียนแบบธรรมชาติ นิยม (Naturalism)

พิเชษฐ คงโต (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวความคิดและภาพสะท้อนสังคมในเรื่อง สันของประชาคม ลุนาชัย โดยเสนอแนวคิดในเรื่องสันไว้ 4 ด้าน คือ แนวความคิดเกี่ยวกับ มนุษย์กับสังคม แนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์กับมนุษย์ แนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์กับการ ดำเนินชีวิต แนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวความคิดเกี่ยวกับ มนุษย์กับสังคม ผู้เขียนเสนอว่า สังคมมีผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์ ในเรื่องการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และก่อให้เกิดปัญหาที่นับเป็นปรากฏการณ์ของสังคม แนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์ กับมนุษย์ ผู้เขียนเสนอว่า มนุษย์ควรมีหน้าที่ที่ต้องกระทำและควรปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างมีน้ำใจ แนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์กับการดำเนินชีวิต ผู้เขียนเสนอว่า มนุษย์ควรดำเนินชีวิตด้วยความ เรียบง่ายและเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีความหมาย ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับ มนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้เขียนเตือนให้มนุษย์ตระหนักถึงคุณค่าประโยชน์ต่อธรรมชาติ และภัยที่มนุษย์จะได้รับจากการทำลายสิ่งแวดล้อม

ในด้านภาพสะท้อนสังคม ประชาคม ลุนาชัย เสนอภาพสะท้อนในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ในด้านสังคมผู้เขียนสะท้อนภาพเมืองที่ไม่น่าอยู่ ปัญหา จากกลุ่มอาชีพชาวประมง โสเภณี ผู้ใช้แรงงานและข้าราชการ ตลอดจนปัญหาที่มีในสังคม ได้ แก่ ปัญหาการล่องละเมิดทางเพศ ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหาความยากจน และปัญหาสิ่ง

แวดล้อม ด้านเศรษฐกิจผู้เขียนสะท้อนภาพเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและภาวะเศรษฐกิจตกต่ำด้านการเมืองผู้เขียนสะท้อนภาพพฤติกรรมด้านลบของนักการเมืองที่ทำให้ประชาชนขาดศรัทธา ส่วนในด้านวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ ผู้เขียนสะท้อนภาพครอบครัว ค่านิยม ความเชื่อ ความดี มนุษยธรรมและความไร้มนุษยธรรม มลภาวะและสิ่งแวดล้อม

ค. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคม

ปัญหาสังคมได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

จรัญ พรหมอยู่ (2526 : 102) ได้อธิบายว่าปัญหาสังคมหมายถึงปรากฏการณ์ทางสังคมที่ผู้คนส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้นและจำเป็นต้องมีนโยบายหรือโครงการที่จะแก้ไขเพื่อลดหรือขจัดปัญหานั้น

โกศล วงศ์สวรรค์และคณะ (2537 : 18) ได้สรุปปัญหาสังคมไว้ว่าเป็น สภาวะการณ์ที่เลวร้าย มีพิษ เป็นภัย ไม่สอดคล้องกับค่านิยม เป็นไปในทางไม่ดี ไม่พึงปรารถนา เบี่ยงเบนไปจากภาวะปกติ มีผลกระทบต่อคนจำนวนมากพอสมควร คุกคามก่ออันตรายเสียหายแก่สังคมคนจำนวนมากเดือดร้อนเกิดความรู้สึกไม่พอใจ และคนเหล่านั้นคิดว่าปัญหาเหล่านั้นมีวิถีทางแก้ไขได้ พิจารณาเห็นว่าควรจะมีการกระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหานั้นให้หมดไปหรือเบาบางลง หรือในที่สุดอาจมีพฤติกรรมแสดงออกเพื่อดำเนินการขจัดปัญหานั้นๆ

สุพัตรา สุภาพ (2542 : 4) ได้อธิบายว่า "ปัญหาสังคม"เป็นสภาวะที่กระทบกระเทือนบุคคลจำนวนหนึ่งที่มาพอสมควร และมีความรู้สึกว่าจะแก้ไขในรูปของการกระทำร่วมกัน เพื่อให้ปัญหานั้นๆบรรเทาเบาบางลงหรือทำให้ดีขึ้น

แฟรงค์ (Frank R. Scarpitti. 1974 : 3) ได้อธิบายว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมมีมากมาย แต่ใช้ว่าถือเป็นปัญหาสังคมทั้งหมด ปัญหาที่จะจัดว่าเป็นปัญหาสังคม (Social Problem) นั้น จะต้องเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อผู้คนส่วนใหญ่ในสังคม มีผู้คนเป็นจำนวนมากเดือดร้อน ผลกระทบนั้นเป็นไปในทางไม่ดี หรือในทางลบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ผู้คนจำนวนมากคิดว่ามีทางจะแก้ปัญหานั้นได้ จึงต้องการจะแก้ไขขจัดให้หมดไป

พอล และ เจอราล (Paul B.Horton and Gerald R.Leslie. 1991 : 2) ได้อธิบายว่าปัญหาสังคมเป็นสภาวะการณ์ที่มีผลต่อคนจำนวนมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาและมีความรู้สึกว่สภาวะนั้นสามารถกระทำบางอย่างเพื่อแก้ไขได้โดยการกระทำร่วมกัน

ในส่วนองประเภทของปัญหาสังคมมีผู้กล่าวไว้ดังนี้ คือ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2523 : 5) ได้แบ่งปัญหาสังคมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆคือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชนกับสังคม หรือปัญหาการปรับตัวของปัจเจกชนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ตัวอย่างเช่น ปัญหาคนชรา

ปัญหาวัยรุ่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบน ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคจิต ฯลฯ

2. ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่อกลุ่ม หรือการจัดระเบียบภายในสังคม ตัวอย่างเช่น ปัญหาการขัดแย้งระหว่างศาสนิกชนต่างศาสนา (เช่นกรณีวัดพระธรรมกาย) กรรมากรกับนายทุน ปัญหาสีผิว ปัญหาการขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม ปัญหาสภาวะแวดล้อม ปัญหาโรงงานกับชาวบ้าน ฯลฯ

เวน เบิร์ก (S.D.Weinberg. 1970 : 58) ได้พิจารณาว่าปัญหาสังคมจากลักษณะสังคมเมืองที่ซับซ้อนสับสนในปัจจุบัน ได้แบ่งแบบของปัญหาสังคมเป็น 2 ประเภทคือ

1. ปัญหาสังคมที่สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี อันมีผลทำให้เมืองเล็กขยายตัวเป็นนครใหญ่และนครอุตสาหกรรม ปัญหาที่เกิดขึ้นมีผลกระทบมวลชนในสังคม ได้แก่
 - 1.1 ปัญหาประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว
 - 1.2 ปัญหาการอพยพของชาวชนบทเข้าสู่เมือง
 - 1.3 ปัญหาความไม่เพียงพอของที่อยู่อาศัยและแหล่งเสื่อมโทรม
 - 1.4 ปัญหาการวางผังเมืองไม่เหมาะสม
 - 1.5 ปัญหาความขัดแย้งทางเชื้อชาติ
 - 1.6 ปัญหาความไม่สะดวกของการคมนาคมขนส่ง
 - 1.7 ปัญหาอุบัติเหตุโดยรถยนต์
 - 1.8 ปัญหาสภาวะแวดล้อมเป็นพิษ
 - 1.9 ปัญหาการว่างงาน
 - 1.10 ปัญหาคนชราถูกทอดทิ้ง
 - 1.11 ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง
2. ปัญหาที่สืบเนื่องมาจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนและการเสียระบบทางสังคม ได้แก่
 - 2.1 ปัญหาการหย่าร้าง
 - 2.2 ปัญหาเยาวชนอาชญากรรม
 - 2.3 ปัญหาอาชญากรรม
 - 2.4 ปัญหาความผิดปกติทางจิต
 - 2.5 ปัญหายาเสพติด
 - 2.6 ปัญหาการฆ่าตัวตาย

2.7 ปัญหาโสภณ

ง.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

จริยธรรมได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2519 : 33) กล่าวว่าจริยธรรมหมายถึง ความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเองและต่อผู้อื่น และต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง เกษมสุขขึ้นในสังคมและสมาชิกของสังคม การที่จะปฏิบัติให้เป็นเช่นนั้นได้ ผู้ปฏิบัติตามหลักจริยธรรมจะต้องรู้ว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก และต้องประกอบกันทั้งความรู้สึกทางจิตใจและการปฏิบัติทางกายอันสอดคล้องกับความรู้สึกทางใจ

สาโรช บัวศรี (2523 : 18) กล่าวว่าจริยธรรมคือแนวทางในการประพฤติเพื่อยุบรวมกันได้อย่างร่มเย็นในสังคมและจำแนกองค์ประกอบที่สำคัญของจริยธรรมไว้สองประการคือ ศีลธรรม และคุณธรรม

สุวณี สุวรรณวัจน์และคณะ (2530 : 47) กล่าวว่าจริยธรรมคือแนวทางความประพฤติและปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตที่ดีงาม เป็นการกระทำที่ถูกต้องทั้งกาย วาจา ใจ

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2539 : 2 – 3) ได้กล่าวว่าจริยธรรมหมายถึง ความถูกต้องดีงาม สังคมทุกสังคมจะกำหนดกฎเกณฑ์กติกา บรรทัดฐานของตนเองว่าอะไรคือสิ่งที่ดีงาม อะไรคือความถูกต้อง จริยธรรมเป็นความเชื่อและความศรัทธาในระบบค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับความถูกต้องและความดีงามที่คนในสังคมเดียวกันมีร่วมกัน ซึ่งบุคคลสามารถรับรู้โดยการขัดเกลาโดยตรงหรือโดยอ้อม

เกียรติศักดิ์ จีระเชียรนาถ (2541 : 114) กล่าวว่าจริยธรรมคือคุณสมบัติที่ผู้ประพฤติจะเกิดความงดงามหรือสง่างามในสายตาผู้อื่น อันเป็นคุณสมบัติสะท้อนออกไปในรูปแบบของความงดงามในจิตใจ วาจา และพฤติกรรม ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือ การช่วยเหลือเกื้อกูลจากผู้อื่นได้โดยง่าย และด้วยความเต็มใจ

ในส่วนของประเภทของจริยธรรมมีผู้กล่าวไว้ดังนี้คือ

สุวณี สุวรรณวัจน์และคณะ (2530 : 47) จริยธรรมนั้นแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทได้แก่

1. จริยธรรมภายนอก เป็นจริยธรรมที่บุคคลแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอก เช่น ความมีวินัย ความเป็นระเบียบ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ฯลฯ
2. จริยธรรมภายใน เป็นจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคล และสภาวะของจิต เช่น ความสันโดษ ความเคารพตนเอง ความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์ ฯลฯ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2525 : 26) กล่าวว่าคุณลักษณะทาง จริย
ธรรมทั้งหมดมี 30 ลักษณะดังนี้

1. ความซื่อสัตย์ สุจริต
2. ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด
3. ความจริงใจต่อตนเองและผู้อื่น
4. ความรับผิดชอบ
5. การรักษาสาธารณสมบัติ
6. การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
7. การรักษาระเบียบวินัย
8. การเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย
9. ความสุภาพเรียบร้อย
10. ความเสียสละ
11. ความเมตตากรุณา
12. ความเป็นผู้มีน้ำใจ
13. ความสามัคคี
14. ความรักชาติ
15. ความเป็นผู้นำ
16. ความยุติธรรม
17. ความมีเหตุผล
18. * ความมีน้ำใจนักกีฬา
19. ความกตัญญูกตเวที
20. การเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่
21. การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี
22. ความเชื่อมั่นในตนเอง
23. ความมีสติ
24. การรู้จักควบคุมตนเอง
25. ความอดุสาหะ
26. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
27. ความเป็นผู้ยึดมั่นในศาสนา
28. การประหยัดและออมทรัพย์
29. ความเป็นผู้มีศีลธรรมประจำใจ

30. ความเป็นผู้รักสงบ

จ. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม

ไพฑูรย์ เครือแก้ว ณ ลำพูน (2516 : 66) ให้ความหมายว่า “ค่านิยม” หมายถึงสิ่งที่คนสนใจปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็นหรือกลับกลายมาเป็นสิ่งที่คนถือว่าเป็นสิ่งบังคับต้องทำ ต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คนบูชายกย่อง และมีความสุขที่จะได้เห็น ได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมของสังคมจึงเป็นวิถีของการจัดรูปแบบความประพฤติที่มีความหมายต่อบุคคล และเป็นแบบฉบับความคิดที่ฝังแน่นสำหรับยึดถือปฏิบัติของคนในสังคม

เลิศพร ภาระสกุล (2516 : 8) กล่าวว่า “ค่านิยม” เป็นสิ่งกำหนดความเชื่อ ความปรารถนาและการมองโลกของบุคคลเป็นพื้นฐานของความคิด ตลอดจนถึงการกระทำอาจถือได้ว่า ค่านิยมเป็นนามธรรมชั้นสูง มีการถ่ายทอดกันได้ภายในสังคมหรือวัฒนธรรมหนึ่งๆ และมีการเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมก่อให้เกิดขบวนการหลายอย่างต่อพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นไปทั้งการยอมรับและขัดแย้งในสังคม การเลือกกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับค่านิยมที่บุคคลนั้นยึดถืออยู่ ค่านิยมจะเป็นหลักการต่างๆ ที่บุคคลยึดถือในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะแสดงออกทางพฤติกรรมต่างๆ

สมยศ เม่นแย้ม (2538 : 3) กล่าวว่า “ค่านิยม” หมายถึงสิ่งที่มีค่าควรกระทำที่ได้รับการยกย่องว่าดีงาม ถูกต้อง

โรคิช (Rokeach. 1968 : 5) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า “ค่านิยม คือ ความเชื่ออย่างหนึ่งซึ่งมีลักษณะถาวร เชื่อว่าวิถีปฏิบัติบางอย่างหรือเป้าหมายชีวิตบางอย่างนั้น เป็นสิ่งที่ตัวเองหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือหรือปฏิบัติมากกว่าวิถีปฏิบัติ หรือเป้าหมายชีวิตอย่างอื่น”

สำหรับประเภทของค่านิยม ได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้คือ

กลุ่มชาวอโศกเพื่อปวงชน (2518 : 14) กล่าวว่าค่านิยมมี 2 ประเภทคือค่านิยมดี และค่านิยมเลว โดยอธิบายไว้ดังนี้คือ

ค่านิยมดี หมายถึงการกระทำต่างๆ รวมทั้งความคิด ความเชื่อต่างๆ ที่เป็นไปเพื่อความไม่เห็นแก่ตัว ที่เป็นไปในทางสร้างสรรค์ และจรรโลงโลกให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข มีความเมตตากรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่มีการข่มเหงกดขี่ เบียดเบียนกัน

ค่านิยมเลว หมายถึงการกระทำต่างๆ รวมทั้งความคิด ความเชื่อต่างๆ ที่เป็นไปเพื่อความเห็นแก่ตัว เอารอดเอาเปรียบ กดขี่ข่มเหงผู้อื่น ก่อให้สังคมเกิดช่องว่างของความเป็นอยู่ ทำให้สังคมเดือดร้อน

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2520 : 41) กล่าวว่า ค่านิยมแบ่งออกไปเป็นค่านิยมส่วนบุคคลและค่านิยมของสังคม โดยทั่วไปค่านิยมของบุคคลจะเป็นไปตามค่านิยมของสังคมที่บุคคลผู้นั้นร่วมอยู่ แต่บางครั้งค่านิยมของบุคคลอาจขัดแย้งกับค่านิยมของสังคมได้ ในกรณีที่บุคคลมีค่านิยมส่วนบุคคลขัดแย้งกับค่านิยมของสังคมอาจได้รับโทษบ้าง ซึ่งอาจเป็นโทษทางกฎหมาย หรืออาจถูกชุมชนินทา เป็นต้น

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2528 : 124 – 127) กล่าวว่า ค่านิยมแบ่งออกเป็นค่านิยมสังคมชนบท และสังคมเมือง ดังนี้

ค่านิยมในสังคมชนบท

1. ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษา
2. ค่านิยมเกี่ยวกับการเป็นเจ้านายคน
3. ค่านิยมเกี่ยวกับความมั่งคั่ง
4. ค่านิยมเกี่ยวกับการทำบุญ
5. ค่านิยมเกี่ยวกับความสนุกสนาน
6. ค่านิยมเกี่ยวกับเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์
7. ค่านิยมเกี่ยวกับการรักถิ่นฐานหรือรักญาติพี่น้อง
8. ค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญูรู้คุณ

ค่านิยมในสังคมเมือง

1. ค่านิยมเกี่ยวกับความเชื่อและเหตุผล
2. ค่านิยมเกี่ยวกับการตรงต่อเวลา
3. ค่านิยมเกี่ยวกับคติตะวันตกนิยม
4. ค่านิยมเกี่ยวกับอำนาจ
5. ค่านิยมเกี่ยวกับความฟุ้งเฟ้อ
6. ค่านิยมเกี่ยวกับการขาดระเบียบ
7. ค่านิยมเกี่ยวกับการเคร่งครัดในระบบราชการ
8. ค่านิยมเกี่ยวกับความเห็นแก่ตัว

โรคิช (Rokeach.1968 : -) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. ค่านิยมจุดหมายปลายทางชีวิต (Terminal Values) เป็นเป้าหมายที่พึงปรารถนาหรือเป็นที่ต้องการของบุคคล เช่น เสรีภาพ เสมอภาค สันติสุขของโลกมนุษย์ ความสงบสุข เป็นต้น ค่านิยมประเภทนี้แบ่งย่อยออกได้ 2 แบบ คือ

ก. ค่านิยมส่วนบุคคล มีศูนย์รวมที่ตัวบุคคล เช่น ความภาคภูมิใจในตัวเอง
ความสำเร็จในชีวิต ความสงบสุขทางใจ เป็นต้น

ข. ค่านิยมส่วนสังคม มีศูนย์รวมที่สังคม เช่น ความมั่นคงของชาติ โลกที่มีสันติ

สุข การได้รับยกย่องในสังคม เป็นต้น

2. ค่านิยมวิถีปฏิบัติ (Instrumental Values) มีลักษณะเป็นวิถีทางหรือเครื่องมือที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางของชีวิต เช่น ความซื่อสัตย์ ความรัก ความรับผิดชอบ ความกล้าหาญ เป็นต้น ค่านิยมประเภทนี้แบ่งย่อยออกได้ 2 แบบ คือ

- ก. ค่านิยมจริยธรรม มีศูนย์รวมที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คือค่านิยมที่กำหนดให้บุคคลไม่ประพฤติ ปฏิบัติในสิ่งที่ก่อให้เกิดความปวดร้าวใจหรือเกิดความรู้สึกผิด ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น
- ข. ค่านิยมความสามารถ มีศูนย์รวมอยู่ที่ตัวบุคคล คือ ค่านิยมที่กำหนดให้บุคคลปฏิบัติตามเหตุผล แลความเฉลียวฉลาดของเขา มากกว่าที่จะรู้สึกปวดร้าวใจ หรือกังวลใจ ได้แก่ การมีความสามารถสูง ความกล้าหาญ ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

ไพฑูรย์ เกριοแก้ว (2513 : 91-103) ได้กล่าวถึงค่านิยมของคนไทยไว้ 9 ประการ ได้แก่ ความมั่งคั่ง อำนาจ ความเป็นผู้ใหญ่ ความเป็นนาย การมีใจกว้าง การรู้จักกตัญญูรู้คุณ การยกย่องความเป็นปราชญ์ การรู้จักที่ต่ำที่สูง

สมยศ เม่นแย้ม (2538 : 37) ได้กล่าวว่าค่านิยมที่เป็นปัญหามีดังนี้คือ

1. ความอ่อนแอในด้านอุปนิสัยการทำงาน
2. ขาดความรักชาติและเสียสละเพื่อประเทศชาติอันแท้จริง
3. ขาดความนิยมไทย
4. ค่านิยมความหรูหรา
5. ถือประโยชน์ตนเป็นสำคัญ
6. ความสนุกสนานและเริงร่าเรื่อย
7. ความสะดวกสบายและมักง่าย
8. เชื้อไขกลางของขลังและไสยศาสตร์เกินควร
9. ความพอใจในความสำเร็จทางวัตถุ
10. การถือประโยชน์เป็นที่ตั้ง

สุพัตรา สุภาพ (2536 : -) ได้กล่าวว่าคนไทยบางส่วนยังมีค่านิยมที่ตึงามควรแก่การยกย่องและส่งเสริมให้ได้อย่างถาวร ดังค่านิยมต่อไปนี้

1. รักพระมหากษัตริย์
2. นับถือศาสนา
3. ความเป็นไทย(อิสระ)
4. ความประหยัด
5. ความมีระเบียบวินัย

6. ความรับผิดชอบ
7. ความซื่อสัตย์สุจริต
8. ความขยันขันแข็ง มานะ อดทน
9. การยกย่องผู้ทำความดี
10. การรักพวกพ้อง
11. การมีเหตุผล
12. ยึดมั่นในอุดมการณ์มากกว่าบุคคล
13. การนิยมไทย
14. รักของส่วนรวม
15. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
16. เคารพผู้อาวุโส
17. กตัญญูรับบุญคุณ
18. ไม่ผูกพยาบาท
19. ความรู้จักเสียสละในทางที่ถูกที่ควร
20. ความสะอาด สุภาพเรียบร้อย
21. การตรงต่อเวลา
22. การทำมากกว่าพูด
23. นิยมเจ้านายและยศถาบรรดาศักดิ์
24. ยกย่องผู้มีความรู้

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยแนวคิดสังคมนิยมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัยโดยพิจารณาในด้านต่อไปนี้

1. แนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับสังคม
2. แนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม
3. แนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในสังคม

บทที่ 2

แนวคิดสังนิยมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย

สังนิยมเป็นลัทธิการประพันธ์แนวหนึ่ง ซึ่งผู้เขียนจะสะท้อนภาพความเป็นจริงแห่งชีวิตของบุคคลนั้นๆ โดยไม่วาดภาพของเขาให้ผิดไปจากที่เป็นจริง การเขียนเรื่องสั้นแนวนี้จึงมักสะท้อนภาพพฤติกรรมของมนุษย์ ทั้งยังแสดงลึกเข้าไปถึงความนึกคิดในจิตใจ โดยผู้เขียนได้พยายามสะท้อนให้เห็นความซับซ้อนในจิตใจของตัวละครซึ่งมีทั้งด้านดีและด้านเลวร้าย และมุ่งแสดงให้เห็นถึงปัญหาที่แท้จริงคือ สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นตามรูปการที่เป็นธรรมดาในสังคม ไม่ใช่ชีวิตที่ผิดไปจากปกติชน และไม่มีเหตุการณ์ที่บังเอิญอย่างไม่มีทางเป็นไปได้ แนวคิดแบบสังนิยมนี้มีความมุ่งหมายจะถ่ายทอดชีวิตให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เป็นแนวที่เรียกกันว่าสะท้อนภาพชีวิต หรือสะท้อนสังคม วรรณกรรมในแนวคิดนี้จะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสังคม ในฐานะที่เป็นผลผลิตจากสังคม นักเขียนได้ทำหน้าที่สะท้อนภาพชีวิตซึ่งชี้ให้เห็นถึงปัญหา และอาจเสนอแนะทางออกที่สร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น แนวคิดนี้จึงเป็นที่นิยมเพื่อการสะท้อนภาพความจริงแห่งชีวิตและสังคมปัจจุบัน ดังนั้นวรรณกรรมที่มีแนวคิดสังนิยมอาจเป็นวรรณกรรมที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับชีวิต ครอบครัว สะท้อนสังคมหรือเป็นวรรณกรรมการเมืองโดยตรง แล้วแต่ว่านักเขียนจะทำงานของตนในระดับใด

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2531 : 190) ได้กล่าวถึงสังนิยมว่า หมายถึง แบบประพันธ์ที่นิยมของจริง นักประพันธ์จะยึดของจริงเป็นหลัก และพรรณนาหรือบรรยายไปตามที่ได้พบเห็นจากเรื่องจริง โดยไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ต่อเติมแต่อย่างใด เห็นอย่างไรก็พูดไปอย่างนั้น

การเขียนเรื่องสั้นแนวสังนิยม ผู้แต่งมักอ้างอิงจากเรื่องจริงในสังคมในช่วงเวลานั้นๆ โดยพยายามนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาของชีวิตในแง่มุมต่างๆ กัน แนวคิดสังนิยมจึงมีความหลากหลาย โดยทัศนะของผู้แต่งจะแสดงออกในรูปของปัญหาสังคม ปัญหาภายในจิตใจที่มีต่อโลกและมนุษย์ด้วยกัน

คัตตัน (J.A. Cuddon. 1977 : 533-557) ได้อธิบายถึง Realism ไว้ใน A Dictionary of Literary Terms ว่า สังนิยมในวรรณกรรมคือการเสนอภาพชีวิตในลักษณะที่ตรงกับความเป็นจริง ไม่เกี่ยวข้องกับความนึกฝันใดๆ โดยการเสนอสิ่งต่างๆ จะเสนอทั้งด้านสวยงามและด้านอัปมงคลของสังคม ซึ่งในด้านความชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องสมจริงนี้จะได้แก่ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความเคลื่อนไหวทางสังคม การเมืองในช่วงระยะเวลานั้นๆ

ความสมจริงในเรื่องสั้นที่สะท้อนมาจากเรื่องจริงในสังคมจะมีหลายด้านที่ผู้เขียนจะเสนอภาพความสมจริงเหล่านั้นผ่านตัวละคร ซึ่งอาจแสดงผ่านทางความคิดหรือการกระทำต่างๆ ที่

หลากหลายซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในมุมมองของปัญหาสังคมบางเรื่องได้ดียิ่งขึ้น และอาจเกิดความตระหนักในปัญหาสังคมและปัญหาภายในจิตใจที่มีความซับซ้อน และพยายามมองให้เห็นถึงความจริงในหลายแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต

จากความหมายของแนวคิดสังคมนิยมข้างต้น กล่าวโดยสรุปได้ว่าแนวคิดสังคมนิยมจึงเป็นแนวคิดที่มุ่งเสนอภาพชีวิตอันแท้จริงในสังคมทั้งในด้านสวยงามและด้านอัปลักษณ์เพื่อตีแผ่ปัญหาชีวิตและปัญหาสังคมอย่างตรงไปตรงมา ตลอดจนแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปในสังคมด้วย

การศึกษาแนวคิดสังคมนิยมจากองค์ประกอบของเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย ได้กำหนดหัวข้อในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับสังคม
2. แนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม
3. แนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในสังคม

โดยจะได้วิเคราะห์แต่ละหัวข้อยังต่อไปนี้

1. แนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับสังคม

อริสโตเติล (อ้างจาก สมศักดิ์ ศรีสันติสุข : 1) นักปราชญ์ชาวกรีกได้กล่าวว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม (Social animal) นั่นคือมนุษย์จะต้องรวมอยู่กันเป็นสังคม โดยมีความสัมพันธ์ต่อกัน และมีการจัดระเบียบภายในกลุ่มหรือสังคมนั้น จะเห็นได้ว่าสังคมจึงมีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง สังคมต่างๆในโลกปัจจุบันที่กำลังพัฒนา ทั้งที่เป็นไปในด้านดี และบ้างก็กำลังประสบปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การพัฒนาประเทศบางเรื่องได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เช่น ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษา หรือความเจริญก้าวหน้าด้านคมนาคม ล้วนมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของคนไทยอย่างกว้างขวาง ทั้งด้านวิถีชีวิต การปกครอง การศึกษา เศรษฐกิจ แต่การพัฒนาประเทศบางเรื่องยังไม่ค่อยจะได้ผลตามที่คาดหวังไว้ ทำให้เกิดปัญหาสังคมในด้านต่างๆ สังคมจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาแก้ไข เพื่อป้องกันปัญหาสังคม ว่าทำอย่างไรที่จะทำให้สมาชิกในสังคมอยู่ได้อย่างสันติสุข

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสังคมจึงถือว่ามีความสำคัญและมีความหมายต่อสังคมมาก ทั้งนี้เนื่องจากการที่มนุษย์อยู่รวมกันเป็นสังคม แม้ว่าจะมีการจัดระเบียบทางสังคมและควบคุมทางสังคม สังคมก็จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงจึงเป็นเรื่องธรรมดา ระเบียบกฎ

เกณฑ์บางอย่างอาจจะเหมาะกับสมาชิกรุ่นปัจจุบัน แต่บางอย่างอาจไม่เหมาะ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับเหตุการณ์ในปัจจุบัน สังคมต่างๆได้มีการติดต่อกันเพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์และการกระทำระหว่างกัน

ในการศึกษาแนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับสังคมที่ปรากฏในเรื่องสั้นของ ประชาคม ลุนาชัย ผู้วิจัยได้แบ่งแนวความคิดตามประเด็นตามที่คุณเขียนเสนอไว้ โดยจะได้วิเคราะห์แต่ละหัวข้อดังนี้

1.1 การพัฒนาสังคม

1.2 ปัญหาสังคม

1.1 การพัฒนาสังคม

นักเศรษฐศาสตร์ได้ให้ความหมายของคำว่า "การพัฒนา" ไว้ต่างกัน การพัฒนาตามความหมายที่คนทั่วไปเข้าใจมักหมายถึงการทำให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยทั่วไปการพัฒนามักจะเรียกควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่ความหมายของการพัฒนามีมากกว่านั้น เพราะการพัฒนายังครอบคลุมไปถึงการพัฒนาทางสังคม ทางเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ

ในการศึกษาแนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมที่ปรากฏในเรื่องสั้นของ ประชาคม ลุนาชัย ผู้วิจัยได้แบ่งแนวคิดตามประเด็นปัญหาที่คุณเขียนเสนอไว้ โดยจะได้วิเคราะห์แต่ละหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1.1.1 การพัฒนาสังคมในด้านเทคโนโลยี

1.1.2 การพัฒนาสังคมในด้านการศึกษา

1.1.3 การพัฒนาสังคมในด้านเศรษฐกิจ

1.1.1 การพัฒนาสังคมในด้านเทคโนโลยี

ในด้านความก้าวหน้าทางวัตถุและเทคโนโลยี ประเทศไทยเราได้มีสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ อันทันสมัย เพื่อส่งเสริมให้วงการธุรกิจมีความเจริญก้าวหน้าในการผลิตอุปกรณ์ต่างๆได้อย่างรวดเร็วและมีคุณภาพ เช่น ในวงการแพทย์ที่สามารถผลิตอุปกรณ์ทางการแพทย์ต่างๆเพื่อช่วยชีวิตคนไข้ หรือสามารถสร้างความพึงพอใจต่อคนไข้ได้ในระดับสูง ดังเช่น การทำศัลยกรรมส่วน

ต่างๆของร่างกาย เพื่อให้ผลออกมาสวยงามสมบูรณ์ตามความพอใจ หรือการผ่าตัดดวงตาที่สามารถสร้างโลกใหม่ให้แก่คนไข้

จากการศึกษาแนวคิดสัจนิยมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุณชัยด้านการพัฒนาสังคม ด้วยเทคโนโลยีพบเรื่องสั้น ไบหน้าและดวงตา ได้เสนอแนวคิดด้านความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์สมัยปัจจุบันว่าสามารถทำศัลยกรรมไบหน้าและส่วนต่างๆของร่างกายที่ไม่สวยงามให้กลับสวยงามขึ้น เช่นในเรื่องนี้ ที่ผู้เขียนแสดงให้เห็นถึงเทคโนโลยีการแพทย์สมัยใหม่ในด้านการผ่าตัดศัลยกรรมตั้งแต่ไบหน้า รอยตีนกา หน้าอก ตาสองชั้น และผ่าตัดกรามให้มีขนาดตามความต้องการ แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในทางการแพทย์ที่สามารถผ่าตัดศัลยกรรมให้แก่คนไข้ได้เป็นผลสำเร็จ ดังคำบรรยายว่า

เขาได้ชื่อว่าหมอเทวดา สามารถเนรมิตหญิงสาวหน้าช้ำๆคนหนึ่งให้กลายเป็นนางฟ้าได้เพียงชั่วสัปดาห์เดียว เขาทำสำเร็จมาแล้วไม่น้อย

หญิงวัยกลางคนผู้กำลังสูญเสียความสวย รอยตีนการุมขยี้ไบหน้าซึ่งเคยเบ่งปลั่งจนยับเยิน ดวงตาเคยฉ่ำหวานเปี่ยมประกายเศร้าหมองลงเหมือนดวงเดือนใต้เมฆ เพียงมารับบริการคลินิกมหัศจรรย์ของหมอมด ความสาวและความสวยก็คืนกลับ เจิดฉายสว่างสังคมให้ใครต่อใครทักว่าสวยผิดตา และอ่อนกว่าวัยไปหลายปี คลินิกมหัศจรรย์ของเขาทำให้หน้าอกไข่ดาวของสาวผู้อาภัพเต่งตึงตั้งตระหง่าน สาวหมวยตาคนไม่ขาดเปลี่ยนเป็นตาสองชั้น กรามแบนใหญ่ของสาวจากที่ราบสูงเรียวเล็กลงเป็นรูปไข่ คางสั้นๆเปลี่ยนเป็นกลมมนด้วยซิลิโคน

(ไบหน้าและดวงตา : 55 – 56)

นอกจากนี้ ความก้าวหน้าในวงการแพทย์ ยังสามารถผ่าตัดเปลี่ยนดวงตาได้เป็นผลสำเร็จดังในเรื่องที่น้องชายของมะลิที่ตาบอด แต่แพทย์ก็สามารถผ่าตัดดวงตาได้สำเร็จ ทำให้เขาได้มองเห็นสิ่งต่างๆบนโลกอีกครั้ง ดังบทสนทนาของแม่และน้องชายของมะลิที่กล่าวถึงความสำเร็จของการผ่าตัดทั้งการศัลยกรรมและการผ่าตัดดวงตาว่า

“พี่สาวเอ็งเป็นคนสวย ไม่งั้นไม่มีเงินส่งมาให้เรามากขนาดนี้หรอก และไม่มีเงินรักษาตาของเอ็งด้วย ปานดงปานดำหมดมดลบออกให้แล้วละ ทุกวันนี้หมอเก่งจะตาย”

“หมอเก่งมาก” เด็กชายผงกศิริชะ “ไม่งั้นผมไม่มีตาตุ๋ใหม่หรอก”

(ใบหน้าและดวงตา : 65)

1.1.2 การพัฒนาสังคมในด้านการศึกษา

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาบุคคล ประเทศไทยได้เริ่มพัฒนาการศึกษา มาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 โดยได้นำระบบการศึกษาสมัยใหม่เข้ามาสู่เมืองไทย เพื่อที่จะพัฒนาให้ ได้ประโยชน์อย่างเพียงพอแก่ประชาชน ปัจจุบันรัฐจึงมีนโยบายให้ความสำคัญแก่การศึกษา มากยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน พยายามชักจูงให้คนหันมาใส่ใจศึกษามากขึ้นเพื่อประเทศชาติจะได้มี ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพมาพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า และเพื่อมีบุคลากรในสาขา ต่างๆเพียงพอต่อความต้องการ

จากการศึกษาแนวคิดสังคมนิยมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัยด้านการพัฒนาสังคม ในด้านการศึกษาพบเรื่องสั้น คนทันสมัย ได้เสนอแนวคิดในเรื่องความสำคัญของการศึกษาที่ สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ให้สูงขึ้นได้ ในเรื่องนี้ผู้เขียนได้แสดงแนวคิดในเรื่องของการ ศึกษาผ่านตัวละครที่มีจุดมุ่งหมายในชีวิต จึงพยายามศึกษาหาความรู้เพื่อใช้ในการยกระดับ ฐานะ เพื่อความสำเร็จ และความมั่งคั่งร่ำรวย

ในเรื่องสั้น คนทันสมัย ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าทางด้านการ ศึกษาในปัจจุบันที่มีหลายแขนงให้เลือกเรียน เช่น แพทย์ วิศวกร ทนาย ฯลฯ คนเหล่านี้ได้ พยายามเล่าเรียนเพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพที่มั่นคง ดังคำบรรยายว่า

เมื่อเรียนจบผมไม่คิดกลับไปอยู่บ้านนอก กลัวความเซยจะจุดผมถอยหลังเข้าคลอง ผมเข้า ทำงานกับบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ก็เพราะพื้นฐานความทันสมัยนั่นทีเดียว เพียงไม่กี่ปีผมมีเงินซื้อ บ้านหลังโต รถยนต์คันหรูที่ผมขับไปไหนมาไหนเวลานี้ก็เป็นรางวัลชิ้นใหญ่จากบริษัทมอบให้ นักชายดีเด่นตลอดกาลอย่างผม

(คนทันสมัย : 172)

1.1.3 การพัฒนาสังคมในด้านเศรษฐกิจ

การพัฒนาสังคมในด้านเศรษฐกิจหมายถึง ความเจริญก้าวหน้าในด้านการพัฒนาการ ลงทุน การพัฒนาด้านการก่อสร้างถนนหนทางจากเมืองสู่ชนบท ทำให้มีการติดต่อระหว่าง

ชนบทและเมือง รัฐบาลได้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจขึ้นหลายฉบับซึ่งมุ่งเน้นไปทางการพัฒนาด้าน วัตถุและจิตใจของประชาชนให้ดีขึ้น เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ การสาธารณสุขเพื่อกระจายไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ได้เน้นด้านการ สร้างปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่างๆเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดมีการลงทุนทางภาคเอกชนในด้าน อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการบริการต่างๆ ในขณะเดียวกันก็ควรพัฒนาคนจนให้มีอาชีพ เลี้ยงตัวเองได้ ตลอดจนพัฒนาอาชีพแก่บุคคลทั่วไปให้มีรายได้พอเลี้ยงตนเองและครอบครัว

จากการศึกษาแนวคิดสังคมนิยมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัยด้านการพัฒนาสังคม ในด้านเศรษฐกิจพบเรื่องสั้น 3 เรื่องได้แก่ มหกรรมแห่งชีวิต อาณาจักรมายา และ ละครคน เมือง

ในเรื่องสั้น มหกรรมแห่งชีวิต ผู้เขียนแสดงแนวคิดสังคมนิยมเกี่ยวกับการพัฒนาสังคม ด้านความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในระบบทุนนิยม หมายถึงระบบเศรษฐกิจที่ถูกครอบงำ ด้วยทุน ซึ่งปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่ หรือปัจจัยการผลิตหลักๆของสังคมตกอยู่ในครอบครองของ บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่เป็นเอกชนซึ่งมุ่งผลกำไรเป็นสำคัญ ในขณะที่การงานทั้งปวงปฏิบัติโดย บุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่เรียกว่าชนชั้นแรงงาน

ในเรื่องสั้น มหกรรมแห่งชีวิต ตอน หุบเขาแห่งเสียงกลอง ผู้เขียนแสดงให้เห็นถึง ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจในภาคตะวันตกของประเทศซึ่งมีนายทุนข้ามชาติเป็น ผู้กุมอำนาจในการผลิต มีความสามารถเพิ่มผลผลิตทางอุตสาหกรรมได้อย่างรวดเร็วและเพียงพอต่อความต้องการ โดยการจ้างแรงงานราคาถูก ซึ่งก็คือชาวบ้านเป็นแรงงานหลักสำคัญใน การเพิ่มผลผลิต ดังคำบรรยายว่า

อำนาจสิทธิขาดจากหอคอยซึ่งอยู่ไกลออกไปสุดโพนขอบฟ้าเป็นคนตัดสินใจเลือก หมู่บ้านนี้ มีแรงงานราคาถูก มีคนอ่อนแอพร้อมตกเป็นผู้เสียเปรียบตามช่องโหว่ของกฎหมายโดยชุมชน เมื่อ หมู่บ้านในหุบเขากลายเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่โรงงานข้ามชาติยึดเป็นฐานการผลิต หลายสิ่งหลาย อย่างเปลี่ยนไป ท้องฟ้าและสายน้ำเปลี่ยนสี มหันตภัยเข้ามาแอบซ่อนตัวรอโอกาสของมันอยู่เงียบๆ

(มหกรรมแห่งชีวิต : 187)

ในเรื่องสั้น มหกรรมแห่งชีวิต ตอน โพรงแห่งเครื่องเป่า ผู้เขียนได้แสดงแนวคิดสังคมนิยมด้านความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในด้านการก่อสร้างที่อยู่อาศัย และการสร้างถนนหน

ทางเพื่อสะดวกในการคมนาคมระหว่างเมืองสู่ชนบท อีกทั้งสร้างโรงงานเพื่อไว้ใช้ในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมตอบสนองความต้องการของประชาชน ดังคำบรรยายว่า

ทุ่งลิบโล่งประดับหย่อมหญ้าและผืนทราย ไม่มีรวงข้าวสีทองและฤดูเก็บเกี่ยว เมื่อหลายปีก่อน พายุเศรษฐกิจพองสบู่เคยพัดพาสนามกอล์ฟและพันธุ์ไม้อันตรายมายึดครองผืนแผ่นดินย่านนี้เกือบทั้งหมด บ้านหลังคาสีสดประดับดอกไม้ฝรั่งโผล่ผลุดขึ้นกลางดงและตามลาดเนินไหล่เขา ถนนหลายสายพาดผ่านกลางป่าทึบ นาขบวนแรลลี่ของคนเมืองแผดเสียงดังก้องราวฟ้าถล่ม ตามริมแม่น้ำใกล้เขื่อนมีโรงงานผลิตเยื่อกระดาษตั้งตระหง่าน เป็นตัวการย้อมน้ำให้

(มหกรรมแห่งชาติ : 193-194)

ในเรื่องสั้น อาณาจักรมายา ผู้เขียนได้แสดงแนวคิดสังคมนิยมด้านการพัฒนาสังคมเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในธุรกิจวงการมายาที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในปัจจุบัน ธุรกิจประเภทนี้เป็นที่สนใจมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆเนื่องจากสามารถสร้างผลกำไรได้อย่างมากมายในแต่ละปี บรรดาแมวมอง หรือเจ้าของต้นสังกัด จึงพยายามคัดสรรคนที่มีรูปร่างหน้าตาตรงกับความต้องการของตลาดและจัดการปั้นให้เป็น นักแสดง นักร้อง พิธีกร โฆษณา พิธีกร ฯลฯ ตามความสามารถของแต่ละคน อีกทั้งยังมีการจัดอบรมแบบครบวงจรให้แก่ดารานักแสดงเหล่านั้นเพื่อเตรียมความพร้อมอย่างเต็มที่

ดังในเรื่อง อาณาจักรมายา ได้กล่าวถึงโอกาสและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพในวงการมายาของเด็กชายเบ้มที่แม่ของเขานำเขามาสมัครเป็นดารา ด้วยความที่เบ้มเป็นเด็กลูกครึ่งซึ่งตรงกับความต้องการของวงการมายา ทำให้เขาได้รับโอกาสที่จะประกอบอาชีพประเภทนี้ อีกทั้งยังมีทางเลือกมากมายให้เขา หากเขาไม่ถนัดในการแสดง เขาก็อาจได้รับเลือกให้เป็น นักร้อง พิธีกร เดินแบบ หรือเป็นตัวประกอบ ดังคำบรรยายว่า

“ ถ้าลูกชายคุณไม่มีความสามารถด้านนี้ งานแสดงภาพยนตร์ มีวสิวิดีโอในฐานะตัวประกอบเล็กๆ พิธีกรสมัครสินค้า เดินแบบ ถ่ายแฟชั่นลงนิตยสาร มันต้องมีสักอย่างที่เหมาะสำหรับเขา ขอให้เขาโตขึ้นเป็นหนุ่มลูกครึ่งหน้าตาหล่อเหลาอย่างที่เราเห็นนี่เถอะ แค่นี้ปรากฏตัวในหนังโฆษณา นมกล่องหรือกางเกงในสักชิ้น ผู้คนก็ติดตามกันไปทั้งเมืองแล้ว

“ คุณวางใจได้เลยครับ เราไม่เคยทอดทิ้งนักแสดงในสังกัดให้ขาดรายได้ วางงานแสดงเรา ป้อนเข้าเกมโชว์ หรือไม่ก็เดินสายโชว์ตัวต่างจังหวัด นักแสดงทุกคนมีช่วงเวลาตกต่ำ เราเข้า

ใจดีและช่วยกอบกู้ได้เสมอ ถ้าเป็นหญิงเราอาจสร้างข่าวแปลกๆเรียกร้องความสนใจ หากไม่สำเร็จเราอาจให้ถ่ายภาพหลุดหรือเป็นแบบปฏิทิน อวดเนื้อโห้ความเซ็กซี่สักครั้งสองครั้ง คนก็เริ่มกล่าวถึงกันอีก ส่วนนักแสดงชายง่ายกว่านั้นมากครับ คุณมั่นใจได้เลย ลูกครึ่งหน่วยก้านดีมีแววเป็นพระเอกและศิลปินเดี่ยวในอนาคตอย่างหนุ่มน้อยคนนี้ไม่มีวันตกอับในวงการบันเทิงไทย”

(อาณาจักรมายา : 76 – 77)

ในเรื่อง ละครคนเมือง ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาสังคมในด้านความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยผู้เขียนได้สะท้อนแนวคิดผ่านตัวละครในชนชั้นระดับสูงที่เป็นนายทุนซึ่งมีกำลังการผลิตสูง จึงมีส่วนในการนำพาเศรษฐกิจไทยให้มีความเจริญก้าวหน้า ผู้เขียนสะท้อนภาพเศรษฐกิจไทยผ่านตัวละครเหล่านี้ คือ นักการเมือง นายทหาร นายธนาคาร โดยในเรื่อง พวกเขากำลังคุยกันเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าในธุรกิจของตน ดังจะเห็นได้จากบทสนทนาดังกล่าว่า

ทั้งสามประสานเสียงหัวเราะ....พวกเขาพูดถึงธุรกิจการค้าและผลกำไรซึ่งไม่ใช่เฉพาะตัวเลขแต่ยืนยันถึงสภาพของคนส่วนน้อยที่มีอยู่เพียงไม่ถึงครึ่งเปอร์เซ็นต์ของจำนวนประชากร ทว่าครอบครองความมั่งคั่งกว่าห้าสิบเปอร์เซ็นต์ของประเทศ

อำนาจเป็นคนเปิดประเด็น เขาพูดคล่องและมีอารมณ์ขัน “ธนาคารของคุณกรมธนาโชติมหาศาลแล้วนะครับ หนี้เสียไม่มาก แถมยังเพิ่มทุนได้ก่อนใครอื่น ตัวเลขผลประกอบการสองไตรมาสแรกอาจบอกว่าขาดทุน แต่มันเป็นเพียงตัวเลขหลอกตาเท่านั้นใช้ไหมครับ นายแบงก์ชั้นยอดนี้ไม่มีทางถูกใครเถียงง่ายๆหรอก ขาดทุนด้านนี้แต่ช่องทางค้ากำไรด้านอื่นยังเปิดกว้าง”

.....
เราเอาตัวเลขน้อยมาอวดกันทำไมคุณทรงศักดิ์ กรมธนาว่า “อายุผู้พันเปล่าๆ ทหารยุคใหม่ไม่ทำรัฐประหาร ไม่ยุ่งการเมือง แต่เป็นล่าเป็นสับในธุรกิจการค้า จะว่าไปแล้วอำนาจทหารทนทานกว่าการเมืองเสียอีก” “ผมเห็นด้วย” ทรงศักดิ์พยักหน้า

อำนาจหัวเราะเสียงดัง “ผลกำไรทุกบาทของทหารก็คือรายได้ของประเทศชาติ ทหารทำการค้าทำธุรกิจเพื่อสร้างงานสร้างเงินให้แก่ราษฎร มีกำไรเล็กน้อยปีละไม่กี่พันล้าน”

(ละครคนเมือง : 87 – 88)

1.2 ปัญหาสังคม

โกศล วงศ์สวรรค์และคณะ (2537 : 18) ได้สรุปปัญหาสังคมไว้ว่าคือ สภาวะการณ์ที่เลวร้าย มีพิษ เป็นภัย ไม่สอดคล้องกับค่านิยม เป็นไปในทางไม่ดี ไม่พึงปรารถนา เบี่ยงเบนไปจากภาวะปกติ มีผลกระทบต่อคนจำนวนมากพอสมควร คุกคามก่ออันตรายเสียหายแก่สังคม คนจำนวนมากเดือดร้อนเกิดความรู้สึกไม่พอใจ และคนเหล่านั้นคิดว่าปัญหาเหล่านั้นมีวิถีทางแก้ไขได้ พิจารณาเห็นว่าควรจะมีการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหานั้นให้หมดไป หรือเบาบางลง

ในการศึกษาแนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมที่ปรากฏในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย ผู้วิจัยได้แบ่งแนวคิดตามประเด็นปัญหาที่ผู้เขียนเสนอไว้ โดยจะได้วิเคราะห์แต่ละหัวข้อ ดังต่อไปนี้

- 1.1.4 ปัญหาอาชญากรรม
- 1.1.5 ปัญหาหญิงขายบริการ
- 1.1.6 ปัญหาผู้สูงอายุ
- 1.1.7 ปัญหาสิ่งแวดล้อม

1.2.1 ปัญหาอาชญากรรม

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรง ส่งผลกระทบต่อผู้ที่ได้รับความเสียหายทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ อีกทั้งยังส่งผลต่อสังคมโดยรวมเพราะการก่ออาชญากรรมเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ถือเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรม และขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณี

อาชญากรรมมีหลายอย่าง เช่น การทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย การทำร้ายร่างกาย การลักทรัพย์ การปล้นทรัพย์ การชิงทรัพย์ การฉ้อโกง การดักขโมย การเล่นการพนัน การฝ่าฝืนกฎจราจร การวางเพลิง และการประทุพติผิดทางเพศ เป็นต้น

จากการศึกษาแนวคิดสังคมนิยมด้านปัญหาอาชญากรรมพบในเรื่องสั้น 3 เรื่องได้แก่ เรื่อง เหตุเกิดข้างถนน บ้านซานเมือง ภาพเกียรติยศ และ คนทันสมัย ดังการวิเคราะห์ต่อไปนี้

ในเรื่องเหตุเกิดข้างถนน ประชาคม ลุนาชัยได้เสนอแนวคิดด้านการก่ออาชญากรรมว่าคนร้ายในปัจจุบันที่มาในรูปของคนดี โดยแต่งตัวดีดูมีฐานะ เมื่อก่ออาชญากรรม เช่น ชิงทรัพย์ หรือทำร้ายร่างกายผู้อื่น ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและพลเมืองดีที่เห็นเหตุการณ์ดูไม่ออกว่าใครเป็นคนร้าย ใครเป็นเจ้าทุกข์ ทำให้ผู้ร้ายตัวจริงหลุดรอดจากความผิด ดังที่คนกวาดถนนผู้เห็นภาพเหตุการณ์ ให้การกับตำรวจว่า

"ก็เหมือนเช้าวันอื่น ๆ นั้นแหละค่า อัจฉนก็มหน้าก้มตากวาดถนนไม่ได้สนใจใคร แต่ก็รู้ว่าตรง
 ป้ายรถเมล์มีคน อัจฉนได้ยินเสียงพวกเขาคุยกัน สักพักหนึ่งอิจฉนกวาดถนนห่างออกมา
 ได้ยินเสียงเหมือนคนกำลังชกต่อยกัน อัจฉนเอะใจหันไปมอง พวกเขาถอดปล้ำกันล้มกลิ้ง
 คนใส่สูทอยู่ข้างล่าง เขารูปร่างผอมบางและอายุมากกว่าอีกคนหนึ่ง ก็ชนกระซากสร้อยนั้น
 แหละค่า อัจฉนเห็นกับตา พอได้สร้อยแล้ว เขา...อิจฉนขอเรียก"มัน"ดีกว่า มันรีบวิ่งหนีขณะ
 คนใส่สูทยังนั่งกุมหน้า
 "คนร้ายวิ่งผ่านหน้าอิจฉนห่างสักสองวาเห็นจะได้ อัจฉนตกใจจนขาสั่น ตั้งแต่กวาดถนนมา
 สิบกว่าปีไม่เคยเห็นเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้นต่อหน้าต่อตาแบบนี้ พอตั้งสติได้อัจฉนก็ตะโกน
 เรียกให้คนช่วย
 "ช่วยด้วยๆๆคนกระซากสร้อย ช่วยด้วยๆๆอิจฉนตะโกนสุดเสียง"

(เหตุเกิดข้างถนน : 39-40)

จากภาพเหตุการณ์ดังกล่าว ผู้เขียนได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมว่า เมื่อมี
 การก่ออาชญากรรมขึ้น เช่น การชิงทรัพย์หรือฉกชิงวิ่งราว เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ยากที่จะวินิจฉัย
 ได้ว่าใครเป็นคนร้าย ใครเป็นเจ้าทุกข์ เนื่องจากการแต่งกายของคนร้าย หรือคำให้การของพล
 เมืองดีผู้พบเห็นเหตุการณ์มักให้การว่าคนที่แต่งตัวดีเป็นเจ้าทุกข์ ดังในเรื่องเหตุเกิดข้างถนน ที่
 ชายคนหนึ่งถูกกระซากสร้อยคอที่ป้ายรถประจำทาง และมีคนกวาดถนน คนออกกำลังกาย พระ
 และคนขับรถแท็กซี่เป็นผู้พบเห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคนละเพียงบางส่วนเท่านั้น แล้วไปให้การ
 กับตำรวจตามความคิดเห็นของตนดังที่คนกวาดถนนให้การว่า ชายที่ไม่ได้ใส่สูทเป็นคนร้ายดัง
 คำให้การว่า

พวกเขาถอดปล้ำกันล้มกลิ้ง คนใส่สูทอยู่ข้างล่าง เขารูปร่างผอมบางและอายุมากกว่าอีกคน
 หนึ่ง ก็ชนกระซากสร้อยนั้นแหละค่า อัจฉนเห็นกับตา พอได้สร้อยแล้ว เขา...อิจฉนขอเรียก"มัน"ดี
 กว่า มันรีบวิ่งหนีขณะคนใส่สูทยังนั่งกุมหน้า

(เหตุเกิดข้างถนน : 39-40)

แต่คนออกกำลังกายที่มองเห็นเหตุการณ์จากดาตไฟฟ้าตึกฝั่งตรงข้ามกลับให้การว่า ชายที่
 ใส่เสื้อสูทเป็นคนร้าย ดังคำให้การว่า

“ผมมองเห็นตั้งแต่ชายชุดดำเดินเข้าหาชายเสื้อขาว พวกเขายืนคุยกันอยู่นาน คนเสื้อขาว ยื่นอะไรบางอย่างให้คนชุดดำ จากนั้นก็ยืนคุยกันต่อและมองออกไปทางถนน ผมยืนพักเหนื่อย ไม่สนใจพวกเขาหรอกครับ ไม่คิดว่าจะมีเรื่องราวๆเกิดขึ้น สักพักใหญ่คนชุดดำก็ปรีเข้าหา ชายเสื้อขาว กระซอกอะไรบางอย่างจากลำคอ เอ้อ...ผมเพิ่งรู้รับว่าเป็นสร้อยทอง “ ผมอายุมากแล้ว สายตาไม่ดีนัก แต่ยืนยันว่าคนสวมชุดดำนี้แหละเป็นคนกระซอกสร้อย อ้อ...เขาสวมสูทหรือครับ สีน้ำเงินด้วยหรือ อ้อ...อีกคนสวมเสื้อสีฟ้าไม่ใช่สีขาว ผมอยู่ไกลนะครับผู้หมวด แต่ผมมั่นใจว่าคนใส่สูทนี้แหละตัวการร้าย เมื่อเจ้าของไม่ยอม จึงเกิดการยื้อแย่งชกต่อย ผมไม่รู้เหมือนกันว่าทำไมคนเสื้อขาวพอแย่งสร้อยคืนได้แล้ว ต้องวิ่งหนีด้วย

(เหตุเกิดข้างถนน : 40 – 41)

คนขับรถแท็กซี่ซึ่งขับผ่านมาเหตุการณ์ให้การว่า ชายที่ไม่ได้ใส่เสื้อสูทเป็นคนร้าย ดัง
คำให้การว่า

“ผมขับรถผ่านมาพอดี มันเป็นเช้าวันอาทิตย์ และยังเข้าอยู่มากถนนจึงว่างโล่ง ผมขับ
รถไม่เร็วนัก ชะลอช้าลงเมื่อเห็นเหตุการณ์ผิดปกติของป้าคนกวาดถนน พอเปิดกระจก
หน้าต่างก็ได้ยินเสียงร้องขอความช่วยเหลือ ผมมองเห็นชายคนหนึ่งกำลังวิ่งแฉับอย่าง
ไม่คิดชีวิต ผมจอดรถชิดขอบทางออกไปทำหน้าที่พลเมืองดี

.....

“จะให้ผมขี่ตัวหรือครับ ได้เลย...ผมจำมันไม่ผิดแน่ ไอ้ห่านั่นคงตาบวมปูดไปหลายวัน
ผมชกหน้ามันไปสามสี่หมัด ยังน้อยไปนะครับ”

(เหตุเกิดข้างถนน : 42-43)

พระสงฆ์กำลังเดินบิณฑบาตผ่านมาเห็นเหตุการณ์ ได้ให้การตามที่เห็นโดยไม่ได้ตัดสิน
หรือระบุแน่ชัดว่าใครเป็นคนร้าย ดังคำให้การว่า

“อาตมา กำลังจะเดินเข้าชอยกลับวัด ได้ยินเสียงโยมคนกวาดถนนร้องตะโกน มันเป็น

ความผิดปกติ บางทีพระก็นิ่งดูตายไม่ได้หรอก ถ้ามีคนถูกรถชนหรือต้องการความช่วยเหลืออย่างรีบด่วน ช่วยได้พระก็ต้องช่วย

“อาตมาชะเง้อมองข้างถนน ละอาการสำรวมลงชั่วคราว เห็นโยมเสื่อสีฟ้ากำลังวิ่งหนีและโยมใส่สูทนั่งกุมหน้าอยู่ตรงป้ายรถเมล์ โยมคนกวาดถนนร้องขอความช่วยเหลือดังลั่น อาตมายืนหันรีหันขวางไม่รู้จะช่วยใคร สักครูเดียวโยมเสื่อสีฟ้าก็ถูกรุมซ้อม อาตมาไม่รู้ไม่เห็นอะไรมากกว่านี้.....

(เหตุเกิดข้างถนน : 44)

จากเรื่อง เหตุเกิดข้างถนน ตำรวจไม่สามารถสรุปได้แน่ชัดว่าใครเป็นคนร้ายเพราะคำให้การของพลเมืองดีไม่ตรงกัน ผู้เขียนได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับบุคคลประเภทพลเมืองดีไว้ด้วยว่าปัจจุบัน พลเมืองดีพยายามเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องโดยการเข้าไปช่วยเหลือ แต่พลเมืองดีนี้เองที่บางครั้งก็ให้การสับสน ไม่ตรงกับความเป็นจริง เพราะใช้ความคิดของตนเองเป็นผู้ตัดสินว่าใครผิดใครถูก ดังนั้นแทนที่เรื่องจะคลี่คลายไปในทางที่ถูกต้อง กลับทำให้ยุ่งวุ่นวายเข้าไปอีก

จากเรื่อง เหตุเกิดข้างถนน ผู้เขียนต้องการเสนอแนวคิดว่าผู้ก่ออาชญากรรมในปัจจุบันนี้ยากที่จะวินิจฉัยว่าใครเป็นผู้ร้ายเพราะแม้แต่พยานแวดล้อมยังไม่สามารถเชื่อถือได้ และคำตัดสินส่วนใหญ่คนที่แต่งตัวดีมักจะได้เปรียบ บางครั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจอาจจับผิดตัว ปลอ่ยคนร้ายไปในที่สุด ดังคำบรรยายว่า

“โลกทุกวันนี้มันยุ่ง และวุ่นวายมากนะครับ โจรใส่สูทปล้นกันแล้ว ต่อไปอาจมีแก๊งสูทคำตระเวนวิ่งราวและ ล้วงกระเป๋าผู้คนไปทั่วเมือง คนสมัยนี้วัดจากหน้าตาและการแต่งตัวไม่ได้หรอกครับ มันแยบยลขึ้นทุกวัน ผมว่าดีไม่ดีผู้หมวดอาจเข้าใจผิด จับกุมเจ้าของทรัพย์แทนที่จะเป็นคนร้ายตัวจริง ระวังไว้เถอะ”

(เหตุเกิดข้างถนน : 41)

ในเรื่อง บ้านซานเมือง ประชาคม ลุนาชัยได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมอีกรูปแบบหนึ่งที่โจรได้เข้าไปโจรกรรมทรัพย์สินตามหมู่บ้านแถบซานเมืองและชนของไร่รถหนีไป ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวมักเกิดขึ้นตอนกลางวัน ในช่วงที่เจ้าของบ้านไม่อยู่ มีเพียงคนแก่ หรือคนรับใช้ที่รู้ไม่เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมกลลวงของคนร้าย เช่นในเรื่องนี้ที่คนร้ายหลอกว่าเป็นลูกน้องที่

ทำงานของลูกชาย และมาเยี่ยม น้าของมาฝาก เมื่อหญิงชราเปิดประตูให้เข้าบ้านก็ทำที่ขอเข้าห้องน้ำ เมื่อเจ้าของบ้านไม่ทันระวังตัวจึงจับมัดไว้และโจรกรรมทรัพย์สินไปจนหมด ดังคำบรรยายว่า

..ชายคนกตกริ่งยิ่นเกาะประตูเหล็ก ยกมือไหว้นางอย่างนอบน้อม นางยกมือรับไหว้ทั้งที่ยังงุนงง นึกไม่ออกว่าเคยเห็นหน้าเขามาก่อนหรือไม่ แต่จากชุดซาฟารีที่เขาสวมอยู่ บวกกับวัยที่น่าจะใกล้เคียงกับลูกชายนาง อาจเป็นเพื่อนเจ้าเอาก็ได้ นางคิดชายอีกสองคนก้าวลงจากรถ ทั้งคู่ผิวขาว แต่งกายสุภาพและอ่อนวัยกว่าคนแรก เห็นคนหนึ่งหัวถุงผลไม้สามส้อย่าง อีกคนหัวทุเรียนผลโตสามลูก “มาเยี่ยมหัวหน้าครับคุณยาย มาจากจันทบุรี” ชายคนแรกบอกนางยิ้ม ๆ น้ำเสียงเขานุ่มหู ท่าทางสุภาพอ่อนโยน “ไม่อยู่หรอก ลูกฉันไปทำงานกันหมด ทุ่มสองทุ่มโน้นแหละถึงจะกลับ” นางบอกด้วยท่าทีแคลงใจ “อ้อ...งั้นฝากผลไม้ไว้ให้หัวหน้าด้วยครับ เผื่อยังงั้นตอนเย็นจะแวะมาอีกที” เขาปาดเหงื่อเหนือไรคิ้ว สีหน้าเจื่อนลงด้วยความผิดหวัง ท่ามกลางอากาศร้อนอบอ้าว อีกสองคนนั้นก็หัวผลไม้ตัวเอียง พวกเขายิ้มให้กันอย่างเก้อเขิน เมื่อพบท่าทีเย็นชาจากเจ้าของบ้าน นางตัดสินใจเปิดประตูบ้าน เชื้อเชิญทั้งสามด้วยอัธยาศัย “อากาศร้อน เชิญข้างในกันก่อน พักดื่มน้ำให้หายเหนื่อยแล้วค่อยไปต่อ”

.....

“ยายครับ เอ้อ ขอเข้าห้องน้ำหน่อยครับ” นางส่งหนุ่มคนแรกเข้าห้องน้ำชั้นล่าง พาอีกคนก้าวขึ้นบันไดเพื่อใช้ห้องน้ำอีกห้องบนชั้นสาม....พอถึงชั้นลอย แยกที่นางเข้าใจว่าเป็นเพื่อนลูกชายก็เผลอเฝ้ารวบตัวนางจากด้านหลังอย่างรวดเร็ว นางตื่นตกใจไม่ทันส่งเสียงร้อง ชายอีกสองคนก็ช่วยกันปิดปากและจับนางไว้ นางออกแรงดิ้นรนขัดขืน จนพาทั้งสามชนเซกระแทกเอาโต๊ะรีดผ้าล้มกระเด็น...แม้ตาจะมองไม่เห็น แต่หูแม่เฒ่ายังได้ยินเสียงฝีเท้าหนัก ๆ ก้าวขึ้นลงบันได เสียงยกลากข้าวของ นางนึกถึงห้องนอนของลูก ๆ ที่ไม่เคยล็อกกุญแจ นึกถึงข้าวของที่ถูกรื้อกระจุยกระจาย ทรัพย์สินมีค่าต่าง ๆ ถูกขนย้าย....

(บ้านซานเมือง : 133-135)

ประชาคม ลุนาชัย ได้แสดงให้เห็นถึงความไม่ปลอดภัยในสังคมปัจจุบันเพราะแม้แต่บ้านเราแท้ ๆ ยังไม่ใช่สถานที่ที่ปลอดภัย เพราะรูปแบบของอาชญากรรมสมัยปัจจุบันนั้นเปลี่ยน

แปลงไปจากอดีตที่ใช้กำลังหรือใช้อาวุธในการก่ออาชญากรรม แต่ปัจจุบันมาในมาดใหม่ที่นิยม
นวลอ่อนโยนทำให้เจ้าทุกข์ตายใจ และหลงเชื่อในที่สุด

ในเรื่อง ภาพเกียรติยศ ผู้เขียนได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมที่เนื่องมา
จากผู้ติดยาเสพติด ฤทธิ์ยาทำให้คนพวกนี้สามารถก่ออาชญากรรมร้ายแรงได้ตลอดเวลา
เพราะไม่สามารถควบคุมสติได้ จึงมักจับตัวประกันโดยเฉพาะเด็ก ๆ ที่ไม่มีทางต่อสู้ และยังฆ่า
เด็กอย่างทารุณแสดงให้เห็นถึงความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเมื่อมีปัญหายาเสพติด
เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังคำบรรยายภาพเหตุการณ์ว่า

“คนเมายาบ้าอาละวาด” เสียงผู้คนบอกต่อกัน

...ชายฉกรรจ์ผิวเข้มออกเปลือยกายาเต็มไปด้วยรอยสัก มือขวากำมีดปลายแหลมจ่อ
อยู่ที่คอเด็กชายในชุดนักเรียน แขนซ้ายวัดวัดร่างหนูน้อยไว้นั่นหนา ส่งเสียงคำราม
เป็นระยะ บางคราวตะโกนห้ามไม่ให้ใครเข้ามาใกล้...คนเมายาขยับตัววนไปรอบๆเวที
แขนซ้ายรัดตัวเด็กแน่นขึ้นเรื่อย ๆ ครู่ต่อมาหัวของเด็กก็ห้อยพับ ดาหลับสนิท คงกลัว
จนช็อกแน่นิ่งไปแล้ว... ทันทีที่ตำรวจสองนายจู่โจมขึ้นเวที เสียงลั่นของซัดเตอร์
ดังถึยบแสง แพลชวบบับ ผู้หญิงหลายคนประสานเสียงกรีดร้อง....คมมีดกรีดลึก
และกระชากด้วยความแรง เลือดจากลำคออ่อนพับพุ่งกระเซ็นเป็นม่านสีแดงสด.....

(ภาพเกียรติยศ : 159 -160)

จากภาพเหตุการณ์ในเรื่อง แสดงให้เห็นถึงความโหดร้ายของอาชญากรที่ตกเป็นทาส
ของยาบ้า ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ทำให้เหยื่อผู้เคราะห์ร้ายถูกฆ่าตายอย่างทารุณต่อหน้าผู้
เห็นเหตุการณ์ รวมไปถึงบิดาของเด็กที่เป็นช่างภาพ ยังความสะเทือนใจให้แก่ผู้พบเห็น

ในเรื่อง คนทันสมัย ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ผู้เขียนได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรใน
คราบของผู้มีการศึกษา ผู้เขียนได้นำเสนอผ่านตัวละครชายและหญิงที่ขับรถชนสองแม่ลูกขณะ
กำลังข้ามถนน และตั้งใจขับไปทับซ้ำอีกครั้งเพื่อให้ตายสนิท นับเป็นเรื่องที่สะเทือนใจที่สะท้อน
ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของจิตใจมนุษย์ ดังคำบรรยายภาพเหตุการณ์ในเรื่องว่า

...ผมใจหายวูบเมื่อรู้ว่าขับรถเฉี่ยวชนคนให้แล้ว ผู้หญิงนุ่งผ้าถุงจูงแขนเด็กวัยราวห้าหกขวบ
ข้ามถนนนั้นส่งสัยเป็นแม่ลูก ทั้งสองกระเด็นไปข้างหน้าประมาณสามสี่เมตร ดีที่ผมเบรกทัน และชน

เข้าไม่ถึง..ไม่น่าถึงตาย หากเป็นเมื่อสิบกว่าปีก่อนที่ความเขยยังติดค้างสันดาน ผมคงรีบลงไปดูอาการแล้วนำคนทั้งสองส่งโรงพยาบาล แต่ในนาที่นี้ผมมีความคิดอย่างเดียวว่า..จะต้องขับรถหนีไปให้เร็วที่สุด ขณะเข้าเกียร์จะเร่งเครื่อง คนรักคล้ายรู้เท่าทันความคิด หล่อนสะกิดไหล่ผมเป็นการเตือนสติ

“เขาจำเลขทะเบียนเราได้ละคุณ” เสียงหล่อนกร้าว วาวตาทันสมัยฉายฉานในความมืด

ผมพยักหน้าช้า ๆ รู้ว่าควรจัดการอย่างไรดี ผมบรรจุหมุนพวงมาลัยปรับทิศทาง เข้าเกียร์เดินหน้า เร่งเครื่องบังคับให้รถแล่นผ่านร่างทั้งสองอย่างแรง อาการสะดุกเล็กน้อยของตัวรถย้ำให้ผมแน่ใจว่าไม่พลาดเป้า...

(คนทันสมัย : 175 – 176)

จากตัวอย่างข้างต้น ประชาคม ลุนาชัยได้เสนอภาพที่รุนแรงของการเอาตัวรอดด้วยการทำลายชีวิตผู้อื่น โดยดูจากในเรื่องสั้นที่กล่าวว่า ชายที่ขับรถชนแม่ลูกคู่หนึ่ง ในตอนแรกคิดจะขับรถหนีความผิด แต่ตัดสินใจขับไปทับซ้ำอีกครั้งเพื่อให้ตายสนิท เพราะเกรงว่าสองแม่ลูกนั้นจะจำทะเบียนรถได้ และไปฟ้องร้องเอาความ พวกเขาอาจต้องจ่ายค่าชดใช้แพงกว่าการขับชนคนตาย ผู้เขียนแสดงแนวความคิดว่าคนที่มีการศึกษามากคิดเอาตัวรอดมากกว่าจะคิดช่วยเหลือผู้อื่น และไม่คำนึงว่าการเอาตัวรอดนั้นจะทำด้วยวิธีการที่ไร้ศีลธรรมอย่างไร

แนวคิดสัจนิยมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรมต่างๆที่ประชาคม ลุนาชัยได้เสนอไว้ในเรื่องสั้นดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้เขียนได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมที่คนร้ายปลอมแปลงมาในรูปของคดี แสดงออกด้วยความสุภาพอ่อนโยน สามารถหลอกเจ้าหน้าที่และพลเมืองดีให้หลงเชื่อจนก่ออาชญากรรมได้สำเร็จ และคนร้ายที่ติดยาบ้าจนไม่สามารถควบคุมตนเองได้จึงจับเด็กเป็นตัวประกันและฆ่าตายอย่างทารุณ และอีกรูปแบบหนึ่งคือคนร้ายที่มีการศึกษาแต่ก่ออาชญากรรมเพื่อเอาตัวรอด

1.2 ปัญหาหญิงขายบริการ

ในสังคมไทยปัจจุบันมีหญิงขายบริการจำนวนมากทั้งอยู่ในสภาพที่ถูกบังคับและสมัครใจ สภาพบังคับนั้นส่วนมากมาจากความยากจนของครอบครัว พ่อแม่ไม่สามารถส่งเสียให้เรียน

หนังสือเพื่อประกอบอาชีพได้ จึงจำเป็นต้องขายลูกหรือบังคับให้ลูกไปประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ ส่วนที่สมัครงใจเพราะต้องการมีเงินจับจ่ายใช้สอย สามารถซื้อของใช้ฟุ่มเฟือยเพื่อตอบสนองความต้องการของตน

จากการศึกษาแนวคิดสังนียมในเรื่องสันด้านปัญหาหญิงขายบริการพบในเรื่องสัน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องมหกรรมแห่งชีวิต ตอน ขอเส้นผม เรื่อง ผู้หญิงหลายชั้น และเรื่อง ฝั่งสุดท้าย

ในเรื่อง มหกรรมแห่งชีวิต ตอน ขอเส้นผม ประชาคม ลุนาชัยได้แสดงภาพชีวิตของหญิงขายบริการ เป็นหญิงสาวจากทางภาคเหนือที่พ่อแม่ขายให้คนอื่นไป เหมือนกับที่เคยเกิดกับสาวชาวเหนือคนอื่นๆที่มักถูกหลอกว่าจะพามาทำงานในกรุงเทพฯ ดังคำบรรยายว่า

...นางจากบ้านเกิดมาเมื่อตอนอายุสิบสอง พ่อแม่ขายนางให้กับคนอื่น ไม่รู้อนาคตของตนจะเป็นอย่างไร รู้ว่ามันคือหน้าที่ของโลกซึ่งต้องตอบแทนพระคุณผู้ให้กำเนิด ทางข้างหน้าจะเป็นนรกสวรรค์ก็ตามที นางพร้อมจะเผชิญ เรื่องแบบนี้ในหมู่บ้านของนางไม่ใช่ของใหม่ มันเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกเหมือนเป็นมาแต่ปฐมกาล คนอื่นก็เชื่อเช่นเดียวกันว่าได้ถิ่นเกิดลงไปแปดเก้าร้อยกิโลเมตรมีชุมทรัพย์รอการค้นพบใหม่ นางและเด็กสาวอื่นๆในหมู่บ้านจึงเหมือนกอสวะในสายน้ำ ไหลตามแรงเชี่ยวกรากสู่เบื้องใต้ลงไปอย่างไม่อาจควบคุมตัวเองได้...

(มหกรรมแห่งชีวิต : 174)

ตัวละครในเรื่องสะท้อนให้เห็นถึงภาวะจำยอมที่ต้องตกอยู่ในสภาพหญิงขายบริการที่ต้องทนทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสทั้งกายและใจ

...นางเรียนรู้ความเหินกระหายของผู้ชาย ความเจ็บปวดที่ต้องจำทนและความอับอายที่ไม่อาจเก็บมาใส่ใจ ตัวของนางคือสินค้า สิทธิขาดทุกประการเป็นของผู้ซื้อ ร่างกายนางคือสนามความสำราญสำหรับชายมากหน้าหลายตา ผลัดเปลี่ยนเวียนกันมาเปลื้องกำหนด หลายร้อยหลายพันครั้งผ่านไป ใจนางซาชินต่อความเจ็บและความอาย กับชีวิตที่เหมือนปลาในตู้เลี้ยง ได้รับน้ำและอาหารจำกัด นางจมอยู่กับบ้านสองหลังหลายปี จนกระทั่งถูกขายต่อไปยังเมืองอื่น...

(มหกรรมแห่งชีวิต : 175-176)

ประชาคม ลูนาชัยได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาหญิงขายบริการโดยผ่านพฤติกรรมของตัวละครไว้ในเรื่องสั้นเรื่อง ผู้หญิงหลายชั้น ซึ่งเป็นเรื่องราวของผู้หญิงขายบริการทางเพศ หญิงสาวทุกคนที่มาเช่าอพาร์ทเมนต์ เป็นหญิงอาชีพพิเศษแทบทั้งสิ้น ดังคำบรรยายของผู้จัดการอพาร์ทเมนต์ว่า

" บางครั้งเขานึกเปรียบเทียบผู้เช่าเหล่านั้นเป็นนักโทษ มีพฤติกรรมเหลือขอแตกต่างกันออกไปหลายรูปแบบ บางอารมณ์นึกเปรียบเทียบทั้งหลังเป็นสำนักนางโลม เพราะเห็นว่ามันกลายเป็นที่พำนักของผู้หญิงอาชีพพิเศษเสียเป็นส่วนใหญ่ ทั้งพนักงานค็อกเทลเลานจ์ นักร้องคาเฟ่ พนักงานอาบอบนวด และผู้หญิงที่ค้าขายส่วนตัวทางโทรศัพท์ อีกส่วนหนึ่งก็เป็นเมียน้อยเมียเก็บ"

(ผู้หญิงหลายชั้น : 117)

จากการบรรยายความรู้สึกของผู้จัดการอพาร์ทเมนต์ ประชาคม ลูนาชัยมีเจตนาตีแผ่ปัญหาสังคมที่เกี่ยวกับอาชีพหญิงบริการซึ่งมีหลายรูปแบบทั้งนักร้อง พนักงานอาบอบนวด ผู้หญิงขายบริการทางโทรศัพท์ ตลอดจนเมียน้อย เมียเก็บ ซึ่งคนภายนอกทั่วไปมักคิดว่าเป็นผู้เช่าธรรมดาๆที่มีหลากหลายอาชีพ แต่ผู้จัดการอพาร์ทเมนต์รู้ดีว่าในห้องพักทุกๆชั้นล้วนมีแต่หญิงประเภทนี้ เขาจึงรู้สึกผิดหวังที่ผู้หญิงเหล่านี้ไม่รักศักดิ์ศรีของตน แต่ในความผิดหวังนั้นยังไม่สิ้นหวังเสียทีเดียว เพราะยังมีหญิงสาวผู้หนึ่งภายในอพาร์ทเมนต์ซึ่งเป็นความหวังเดียวของเขาและเขาหวังว่า เธอจะเป็นหญิงสาวนักศึกษาที่ไม่ขายบริการเหมือนคนอื่นๆ ดังความคิดของเขาว่า

...เขาแอบชื่นชมเธออยู่ในใจ เธอเป็นผู้หญิงคนแรกในตึกหลังนี้ที่ทำให้เขามีความรู้สึกในแง่บวก อย่างน้อยโลกนี้ยังมีคนที่รักศักดิ์ศรีของตัวเอง ไม่ทำลายคุณค่าความเป็นคนด้วยเรื่องราวไร้สาระ ไม่หลงใหลในอำนาจเพื่อแลกกับความอยู่รอด หากผู้หญิงทุกคนเป็นเช่นเธอ ตึกหลังนี้คงดูงามตาไม่น้อย ไม่คลุ้งไปด้วยกลิ่นราคะ ไม่มีเสียงกร้านจืดแฉด ล้น ไม่มีคนเมามายคายอาเจียนทิ้งเกลื่อนไว้ ภาพลักษณ์ของอพาร์ทเมนต์คงสวยงามกว่าที่เป็นอยู่...

(ผู้หญิงหลายชั้น : 120)

แต่ในที่สุดความหวังกลับกลายเป็นความสิ้นหวังและหมดศรัทธา เมื่อผู้จัดการอพาร์ทเมนต์ได้ประจักษ์แก่สายตาแล้วว่าหญิงสาวผู้นั้นไม่แตกต่างจากผู้หญิงคนอื่น ๆ ในตึก เธอคือผู้หญิงขายบริการธรรมดาคนหนึ่งที่ยังเป็นนักศึกษาและมีอาชีพพิเศษคือขายบริการ

จากเรื่องผู้หญิงหลายชั้น ผู้เขียนได้ใช้ชื่อเรื่องเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายของผู้หญิงที่เปรียบเสมือนดอกกุหลาบที่มีกลีบดอกปิดอยู่หลายชั้น ไม่สามารถมองเห็นความจริงที่อยู่ภายในได้ ต้องรอเวลาเพื่อให้เห็นความจริง ดังคำบรรยายที่ผู้เขียนเปรียบเทียบหญิงสาวกับดอกกุหลาบสีขาวไว้เป็นช่วง ๆ ดังนี้

ในระยะแรกที่เธอเข้ามาอยู่ในอพาร์ทเมนต์ ผู้เขียนบรรยายเปรียบเทียบไว้ว่า

กุหลาบขาวข้างกอเข็มออกดอกสีขาว แม้เป็นเพียงดอกตูม ที่เพิ่งผลิ แต่มันกลับให้ความหวังแสนสวยแก่สวนหย่อมนี้มากกว่าพรรณไม้ใดทั้งหมด เขามันดักน้ำมารดทุกวันเพื่อลบคราบฝุ่นละออง และอยากเร่งวันแบ่งบานให้แก่มัน

เมื่อนึกถึงสีขาวของดอกกุหลาบ เธอคงเปรียบเหมือนสีขาวสว่างไสวอยู่ท่ามกลางรอยเปื้อนโสมม เขาอยากให้เธออยู่ที่นี่ไปนาน ๆ เพื่อเป็นสีขาวที่ทรงคุณค่า เป็นตัวอย่างดีงาม พื้นความรู้สึกด้านลบที่เขาเคยมีต่อผู้หญิงคนอื่น ๆ

(ผู้หญิงหลายชั้น : 120)

เมื่อเธอเข้ามาอยู่ในอพาร์ทเมนต์ได้ระยะหนึ่ง ผู้เขียนได้บรรยายเปรียบเทียบไว้ว่า

กุหลาบดอกนั้นแบ่งบานแล้วพร้อมลมหนาวที่โหมพัดเย็นป่าคอนกรีต ท่ามกลางแสงแดดยามเย็น สาดทอด เขามองความสดใสของมันอย่างหลงใหล เธอเหมือนกุหลาบสีขาว ไม่ต้องมีเครื่องสำอางใด มาแต่งแต้มก็ดูสวยงามและทรงคุณค่า ความดีที่หอมหวานกว่าดอกไม้ทั้งปวงนั้นยังคงค่าถาวรในทุกสภาพแวดล้อม

(ผู้หญิงหลายชั้น : 122)

ในช่วงสุดท้ายเมื่อผู้จัดการอพาร์ทเมนต์ทราบว่าเธอเป็นหญิงขายบริการให้แก่ชายชราชาวญี่ปุ่น ผู้เขียนได้บรรยายเปรียบเทียบไว้ว่า

กุหลาบดอกนั้นปลิดโรยลงแล้ว กลับชาวสะออดถูกแรงลมกระชากปลิวหล่นลงกลางแอ่งน้ำคร่ำ
เขาจ้องมองขั้วดอกแล้วใจหาย

(ผู้หญิงหลายชั้น : 124)

จากเรื่องผู้หญิงหลายชั้น ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบของหญิงขายบริการซึ่งเปลี่ยนไปจากอดีตที่พ่อแม่ขายมา แต่ปัจจุบันกลับยอมเป็นด้วยความเต็มใจเพราะต้องการเงินใช้ เช่น นักศึกษาปัจจุบันที่ภายนอกดูงดงาม บริสุทธ์ สดใสแต่ยอมมีอาชีพพิเศษเป็นเมียน้อย เมียเก็บ หรือเป็นหญิงขายบริการทั่วไป เพียงเพราะอยากได้เงินทอง และความสะดวกสบายมาตอบสนองความต้องการ

อีกเรื่องคือเรื่อง ฝั่งสุดท้าย ผู้แต่งยังได้กล่าวถึงหญิงขายบริการในจังหวัดทางภาคใต้ที่มีได้ก่งเรือมาหลงรัก แนวคิดในเรื่องนี้ทำให้มองเห็นถึงความรักที่ผู้ชายอาจมีกับหญิงขายบริการทางเพศ แต่โอกาสที่จะมีชีวิตครอบครัวมักเป็นไปได้ยาก ดังคำบรรยายว่า

เฒ่าซุบมีความทรงจำมั่นคงกับผู้หญิงคนหนึ่ง เธอเป็นหญิงขายตัวในหมู่บ้านชายฝั่งทะเล เป็นผู้หญิงคนแรกและคนเดียวที่สอนให้แกรู้จักความรัก แกไม่เคยนี้กรังเกียจอาชีพหรืออดีตของเธอเลยแม้แต่น้อย เรือแกเข้าฝั่งคราวใด เธอจะหยุดรับแขกคนอื่น อยู่ร่วมกับแกในคืนวันแสนสั้นเหมือนคู่ผัวตัวเมียทั่วไป แกจะมอบเงินทุกบาทที่เบิกได้จากเที่ยวเรื่อนั้นให้เธอเก็บไว้ พร่ำบอกเธอเสมอว่าเมื่อเก็บเงินได้มากพอ แกจะพาเธอไปอยู่เสียที่อื่น ที่ซึ่งแกไม่ต้องออกทะเล และเธอไม่ต้องทำอาชีพนี้ต่อไป

แต่แล้ว...ทุกอย่างกลายเป็นความฝันที่วูบดับลงในเที่ยวเรือที่แกเข้าฝั่งมาพบว่า...เธอถูกฆ่าตายเสียแล้ว

(ฝั่งสุดท้าย : 43)

ประชาคม ลุนาชัยได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหญิงขายบริการว่าเป็นอาชีพที่น่ารังเกียจและไม่มีวันได้พบความสุขที่แท้จริงได้ ควรเลิกอาชีพนี้เพราะถ้ายังยึดอาชีพนี้อยู่ก็ไม่สามารถมีครอบครัวที่สมบูรณ์และมีความสุขเหมือนคนอื่น ๆ แม้ว่าจะมีชายที่ยินดีเลี้ยงดูแต่ก็เป็นไปได้เพียงชั่วคราวเพราะชีวิตของหญิงขายบริการทางเพศเหล่านี้มักจะตายอย่างง่าย ๆ เพราะไม่มีใครเห็นคุณค่าของหญิงเหล่านี้

จากการวิเคราะห์เรื่องสั้นที่แสดงแนวคิดสังคมนิยมเกี่ยวกับปัญหาหญิงขายบริการของประชาคม ลุนาชัย พอสรุปได้ว่า ผู้เขียนมุ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาหญิงขายบริการหลายรูปแบบ ในแบบแรกมาจากครอบครัวยากจนทางภาคเหนือ เช่นการตกขี้ขี้ว ถูกพ่อแม่ขายมา จึงตกอยู่ในสภาพจำยอมด้วยความทุกข์ทรมานทั้งกายและใจ และอีกแบบหนึ่งที่มีอยู่มากในสังคมเมืองหลวงซึ่งหลงใหลในวัตถุ ต้องการความสะดวกสบายมากขึ้น มีบ้าน มีรถ มีเงินจับจ่ายใช้สอยไม่ขาดมือจึงยอมเป็นหญิงขายบริการ และอีกแบบหนึ่งหญิงขายบริการทางภาคใต้ที่อาจเกิดความรักขึ้นได้แต่ก็ไม่สามารถมีชีวิตครอบครัวที่มีความสุขเหมือนหญิงทั่วไปได้ และอาชีพนี้เป็นอาชีพที่ค่อนข้างเสี่ยงอันตราย อาจจบลงชีวิตอย่างง่าย ๆ

1.2.3 ปัญหาผู้สูงอายุ

ปัจจุบันประชากรทั่วโลกและในประเทศไทยมีผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น การแพทย์เจริญขึ้น โรคภัยไข้เจ็บลดน้อยลงเพราะมีการรักษาป้องกันดีขึ้นประกอบกับมนุษย์อยู่ดีกินดีขึ้นกว่าเดิมเพราะความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ แต่การเพิ่มจำนวนของผู้สูงอายุมีส่วนเพิ่มภาระแก่สังคม เพราะผู้สูงอายุบางส่วนมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและทางด้านจิตใจ ในยามที่ต้องครบเกษียณอายุการทำงานจะทำให้รายได้ลดน้อยลงหรือไม่มีรายได้ แต่รายจ่ายต่างๆยังคงอยู่เท่าเดิม หรืออาจจะต้องเพิ่มขึ้นเพราะต้องดูแลรักษาสุขภาพเนื่องจากร่างกายเสื่อมโทรมลง ทำให้คิดมาจนมีผลโดยตรงต่อจิตใจเพราะคิดว่าตนเองไม่สามารถทำอะไรได้เหมือนคนรุ่นหนุ่มสาว แต่หากบุคคลในครอบครัวเข้าใจและดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุเหล่านั้น ก็จะทำให้พวกเขามีกำลังใจในการดำเนินชีวิตและไม่รู้สึกว่าตัวเองไร้ค่า

จากการศึกษาแนวคิดสังคมนิยมด้านปัญหาผู้สูงอายุในเรื่องสั้นจำนวน 24 เรื่องของประชาคม ลุนาชัยพบ 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องฝั่งสุดท้าย บ้านขานเมือง และ สุสานทะเลทราย

ในเรื่อง ฝั่งสุดท้าย ที่ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นภาพชีวิตของผู้ชายคนหนึ่งประกอบอาชีพชาวประมงออกเรือหาปลามาตั้งแต่วัยหนุ่ม จนกระทั่งย่างเข้าสู่วัยชราเขาถูกลดตำแหน่งให้ทำหน้าที่เป็นเพียง “จุมโพ่” ซึ่งหมายถึงพ่อครัวที่คอยปรุงอาหารให้ลูกเรือ และในท้ายที่สุด

เมื่ออย่างเข้าวัย 73 ปี เขาถูกปลดออกจากตำแหน่งจุมโป้เพราะเหตุผลที่ว่าเขาแก่ชราเกินไปที่จะปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ บนเรือได้อีก ดังคำบรรยายในเรื่องว่า

ชีวิตบนตัวเลขเจ็ดสิบสามผ่านคลื่นลมในทะเลมากกว่าห้าสิบปี รื้อรอกโรงงาน ปรากฏอยู่ทั้งท่วงท่าเดินเหินในเนื้อหนังเหี่ยวแห้งตกระ ผมหงอกขาวปนแดงบนหัวร่วง หล่นบางลงจนเกือบโล้นเสีย ดาสองข้างแม้มองเห็น แต่ก็ฝ้าฟางไม่ต่างกับแสงตะเกียง กลางม่านหมอก

ความจริงแถมไม่มีสิทธิ์ออกมากับเรือเที่ยวนี้ หลังคิดบัญชีเสร็จได้แก่บอกรักให้แก อยู่ฝั่ง

“ลุง เที่ยวนี้พักผ่อนอยู่ฝั่ง ช่วยเด็กในคานทาสีเรือไปพลาญ ๆ ก่อน”

“กูขอออกไปอีกเที่ยวเถอะ รงค์” เฒ่าซุบวิงวอน มีแกเพียงคนเดียวเท่านั้นใน บรรดาลูกเรือที่บังอาจขึ้นกู-มึงกับเจ้าแก

“พอแล้วลุง พักผ่อนอยู่ฝั่งเถอะ เด็ก ๆ มันบ่นว่าลุงทำกับข้าวซ้ำไม่ทันกิน หุงข้าวก็ ดิบบ้าง ไหมบ้าง” เจ้าแกตำหนิตามที่ลูกเรือฟ้อง

“ให้กูออกไปอีกเที่ยวเถอะ ไม่เอาเงินเดือนก็ได้วะ ขอออกไปมองทะเลให้เต็มตา เป็นครั้งสุดท้าย กูอยู่กับมันมาห้าสิบกว่าปี จากกันง่าย ๆ อย่างนี้มันทำใจลำบากวะ”

“อย่าเลยลุง อยู่เป็นเพื่อนเด็กในคานสบายกว่า ออกไปก็เกะกะคนอื่นเขาเปล่า ๆ”

(ฝั่งสุดท้าย : 42)

ในเรื่องฝั่งสุดท้าย ประชาคม ลุนาชัยได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุว่าจริงๆ แล้วไม่มีใครต้องการให้พวกเขาเหล่านั้นมาทำงานเพราะเป็นวัยที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เป็นที่น่าพอใจ เหมือนคนในวัยหนุ่มสาว นายจ้างโดยส่วนมากจึงเลือกคนในวัยทำงานเพราะมีกำลังและสภาพร่างกายแข็งแรงสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้คุ้มกับค่าจ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นงานที่ต้องใช้กำลังกายมากกว่าสมอง นายจ้างแทบจะไม่จ้างผู้สูงอายุมาทำงานเพราะอาจจะเป็นการเพิ่มภาระมากกว่าเนื่องจากคนในวัยนี้มักป่วยไข้บ่อยต้องคอยพาไปหาหมอรักษาและเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าคนในวัยหนุ่มสาว และยิ่งถ้าไม่มีลูกเมียคอยเอาใจใส่ดูอย่างเฒ่าซุบ ก็ยิ่งเกิดความรู้สึกอ้างว้างโดดเดี่ยว ไม่มีเป้าหมายในชีวิตว่าจะต้องทำอะไรไปเพื่อใคร สภาพการณ์ต่าง ๆ จึงบีบรัดให้เฒ่าซุบไม่มีกำลังใจที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป

อีกเรื่องหนึ่งคือเรื่อง บ้านขานเมือง เป็นเรื่องที่ประชาคม ลุนาชัยเสนอแนวคิดด้านผู้สูงอายุว่ามักขาดการดูแลเอาใจใส่จากคนในครอบครัว โดยเนื้อเรื่องกล่าวถึงแม่เฒ่าวัยหกสิบที่อาศัยอยู่แถบขานเมือง แม่เฒ่ามีลูกหลายคนซึ่งโดยส่วนมากอยู่ในวัยทำงานจึงไม่ค่อยสนใจดูแลเอาใจใส่แม่เฒ่านัก แต่กลับให้แม่เฒ่าเฝ้าบ้านและให้ทำงานบ้านทุกอย่างดังบทสนทนาว่า

ก่อนลูกคนรองจะออกจากบ้านไปทำงานในตอนเช้า หล่อนมองกองผ้าบนชั้นลอยหน้ามู่ย
ยั้งเหลือบไปเห็นเสื้อผ้าในกะละมังที่ยังไม่ได้ซัก หล่อนยิ่งชักสีหน้าไม่พอใจ รีบเดินลี้วมา
หานางที่กำลังก้ม ๆ เงย ๆ กวาดบ้าน

“แม่ เสื้อผ้าหนูเกลี้ยงตุ้แล้วนะ แม่ต้องรีดของหนูก่อน ไม่งั้นพรุ่งนี้ไม่มีใส่ไปทำงาน”
นางเงยหน้ายิ้มให้ลูกสาวอย่างอ่อนโยน “ไม่ถือสาหรอก เสียงกระแทกกระทั้นของลูกสาว
“แกรีบไปทำงานเถอะเดี๋ยวจะไม่ทัน กวาดบ้านเสร็จแล้วแม่จะขึ้นไปรีดให้ แกไม่ต้อง
ห่วงหรอก”

(บ้านซานเมือง : 128)

จากบทสนทนา ผู้เขียนได้แนวคิดว่าการที่คนในครอบครัวจะไม่เอาใจใส่ดูแลแล้ว ยัง
เห็นผู้สูงอายุเป็นเหมือนคนรับใช้แก่ ๆ ที่เอาไว้เฝ้าบ้าน ทำความสะอาด ซักผ้า รีดผ้า ทำงานทุก ๆ
อย่างภายในบ้านทั้ง ๆ ที่มีอายุมากแล้ว

ในเรื่อง สุสานทะเลทราย ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ผู้เขียนเสนอแนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่ถูก
ทอดทิ้งอยู่ในที่ห่างไกล โดยผู้เขียนได้สร้างหมู่บ้านหนึ่งขึ้นมาซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีทะเลทรายล้อม
รอบ ผู้คนที่อยู่ในหมู่บ้านมีแต่คนชราทั้งสิ้น ซึ่งคนชรานั้นไม่ต้องการทิ้งถิ่นเกิดไปตายที่อื่น
ในขณะที่ลูกหลานคนรุ่นใหม่ละทิ้งถิ่นเกิดไปตั้งหลักปักฐานที่อื่นกันหมด ยังคงเหลือแต่คนชราที่
เฝ้ารอการกลับมาของลูกหลานอยู่ทุกขณะจิต

ในเรื่องนี้ผู้เขียนแสดงความรู้สึกที่รุนแรงเกี่ยวกับการทอดทิ้งผู้สูงอายุไว้ในสถานที่
แร้นแค้น เพราะเมื่อท้ายสุดลูกหลานสำนึกได้ก็เหลือเพียงแค่เฝ้ากระดูกไว้เคารพบูชา ดังบท
สนทนาว่า

“ผมมาจากเมืองไต้ มาเยี่ยมบ้าน และมาตามหาปู่” เขาแนะนำตัวพร้อมกวาดสายตาพินิจ
เค้าหน้าของชายทั้งสาม

“ปู่เอ็งเป็นใคร ไม่ตายไปแล้วหรือ” ชายผมขาวพูดขึ้น น้ำเสียงแห้งแล้งคล้ายตัดรอน
แกมประชดประชัน

ชายหนุ่มเขม่นมองไปที่ปากหลุมด้วยความสงสัย

“ปู่ผมชื่อสอน ลุงคงรู้จัก”

ชายอีกคนขยับเมื่อเขาพูดจบ จ้องหน้าเขาพละก่ายส่ายหัวไปมา

“ข้าก็ชื่อสอน แต่เอ็งมันลูกใครล่ะ บ้านนี้มีหลายสอนซ้ำไม่แน่ใจ”

ชายหนุ่มเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับปู่ และบอกรายชื่อเครือญาติที่เคยมีในหมู่บ้าน

ชายชราทั้งสามพร้อมกันชี้มือไปที่ปากหลุม “มันนอนอยู่นั่น ไอ้สอนปู่เฒ่าตายไปเมื่อเข้านี้” เสียงแหบแห้งของชายชราไม่แสดงท่าทียินดียินร้ายกับความตายที่เกิดขึ้น ชายหนุ่มสะท้านใจวูบ นึกถึงใบหน้าของปู่และเสียงเพรียกประหลาดที่คอยรบกวนจิตใจของเขาในช่วงหลายวันก่อน

เขามองรอยทรายที่กลบร่างของปู่ ถูกเข่าพนมมือขอโหสิกรรม รู้สึกเสียใจอยู่บ้างที่มาช้า แต่อย่างไรก็ตาม ปู่ได้ตายที่บ้านเกิดสมใจแล้วในท่ามกลางแผ่นดินที่เหลือเพียงซากศพและสิ่งต่างหักพัง

(สุสานทะเลทราย : 183 – 184)

จากบทสนทนาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ยังมีคนสูงอายุจำนวนมากที่ถูกทอดทิ้ง ลุกหลานไม่กลับมาเหลียวแล ทอดทิ้งให้อดอยากแร้นแค้นในสถานที่อันห่างไกล ประกอบกับผู้สูงอายุเหล่านี้ต้องการตายบนถิ่นฐานบ้านเกิดของตน ทำให้ลูกหลานที่ไปตั้งหลักในที่ห่างไกลขาดการติดต่อกับพ่อแม่ที่อยู่ในวัยชราโดยปริยาย แนวคิดสัจนิยมในเรื่องสอดคล้องกับสังคมปัจจุบันซึ่งครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขนาดเล็ก มัวแต่หลงใหลในวัตถุนิยมในเมืองหลวง จึงขาดการดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุที่อยู่ห่างไกล

จากการวิเคราะห์เรื่องสั้นที่แสดงแนวคิดสัจนิยมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาผู้สูงอายุดังกล่าว พอสรุปได้ว่าผู้เขียนแสดงให้เห็นถึงผู้สูงอายุที่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพดังในเรื่อง ฝั่งสุดท้าย ที่เฒ่าซุบถูกเถ้าแก่ปลดออกจากตำแหน่งจุมโป้เพราะสุขภาพไม่เอื้ออำนวยประกอบกับเมื่ออายุย่างเข้าสู่วัยชรา มาก ทุพพรสภาพต่าง ๆ จะทำงานได้ไม่เต็มที่ กำลังด้านทานต่าง ๆ ลดน้อยลง จิตใจอ่อนเพลียและมักจะสนใจสุขภาพของตนลดน้อยลงหรือปล่อยเลยตามเลยจนกระทั่งหมดอาลัยตายอยากเหมือนที่เฒ่าซุบรู้สึกที่ตัวเองอยู่ต่อไปก็ไร้ประโยชน์จึงหาทางจบชีวิตตัวเองลงกลางทะเล

ในอีกด้านหนึ่งผู้เขียนเสนอประเด็นปัญหาผู้สูงอายุที่ขาดความรัก และการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว ทำให้ผู้สูงอายุหมดกำลังใจที่จะอยู่ต่อสู่ชีวิตบนโลกต่อไป ดังในเรื่อง สุสานทะเลทราย

ในอีกด้านหนึ่งผู้เขียนเสนอประเด็นเกี่ยวกับลูกหลานที่ไม่เอาใจใส่และยังเห็นผู้สูงอายุเป็นเหมือนคนรับใช้ โดยใช้ให้ทำงานบ้านทุกอย่างโดยไม่คำนึงถึงสภาพร่างกายอันชราภาพ ดังในเรื่อง บ้านขานเมือง

จากเรื่องสั้นทั้งสามเรื่องมีประเด็นปัญหาใหญ่มาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและค่านิยมของคนในสังคม ครอบครัวในปัจจุบันมีขนาดเล็กประกอบด้วยสามี ภรรยา และบุตร ซึ่งอยู่กันอย่างอิสระโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุจึงถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลซึ่งผิดกับสมัยก่อนที่ผู้สูงอายุมีอิทธิพลและความสำคัญต่อครอบครัวมากเพราะเป็นผู้อบรมสั่งสอน

ลูกหลาน สมัยก่อนผู้อ่อนอายุโสต้องการพผู้อายุโสกว่า แต่ในสมัยนี้กลับมีความคิดว่าผู้สูงอายุ
ล้ำสมัย คร่ำครึ ความคิดไม่ก้าวหน้า ขี้บ่น พุดจาจู้จุก ซ้ำลงซีลิม จึงเกิดปัญหาระหว่างวัยขึ้น
ส่วนปัญหาที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมใหม่ของวัยรุ่นหนุ่มสาวที่มักอพยพย้ายถิ่นฐานไปยังเมืองที่อุดม
สมบูรณ์กว่าทำให้เกิดการละเลยและทอดทิ้งผู้สูงอายุไว้โดยไม่หมั่นมาเยี่ยมเยียนดูแลเอาใจใส่
จนบางคนถึงกับตรอมใจตาย

ประชาคม ลุนาชัยได้แสดงแนวคิดสังคมนิยมในชีวิตบันปลายของผู้สูงอายุที่มักจบเรื่อง
ด้วยความสะเทือนใจเช่น การฆ่าตัวตายของเฒ่าชบจากเรื่อง ฝั่งสุดท้าย หรือแม่เฒ่าที่ถูกโจร
ปล้นบ้านและทำร้ายร่างกาย จากเรื่อง บ้านชานเมือง และปู่สอนจากเรื่อง สุสานทะเลทราย ที่
ต้องตายไปด้วยความตรอมใจเพราะไม่มีใครเห็นคุณค่า บทสรุปต่างๆเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึง
ความคิดของผู้เขียนที่มีต่อบุคคลใกล้ชิดผู้สูงอายุทุกคน สะท้อนให้เห็นถึงจิตใจที่แปรเปลี่ยนไป
ของมนุษย์ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งหวังเพียงประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งโดยไม่ยอมมอง
มายังคนใกล้ชิดที่รักและหวังดีโดยเฉพาะบุคคลในครอบครัวที่เคยมีบุญคุณต่อตน ความเห็นแก่
ตัวของมนุษย์ที่เพิ่มขึ้นนี้เองที่ทำให้เราต้องสูญเสียบุคคลในครอบครัวที่เคยเลี้ยงดูเรามาตั้งแต่
เด็กจนเติบโตใหญ่ กว่าเราจะรู้ก็เมื่อสายเกินไปดังเช่นในเรื่องสั้นทั้งหมดที่กล่าวมา

1.2.4 ปัญหาสิ่งแวดล้อม

ปัญหาสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์สืบเนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจระบบทุนนิยม การ
ปฏิวัติอุตสาหกรรม และการพัฒนาเทคโนโลยี มีผลทำให้สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ทำให้สภาพภูมิ
ประเทศและภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง ตลอดจนขาดความสมดุลทางธรรมชาติ ทำให้เกิดการ
เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เลวร้ายมากยิ่งขึ้น

ปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงหมายถึง ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติทั้ง
ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ดิน น้ำ แร่ธาตุ สัตว์ และพืช และปัญหาความเสื่อมโทรม
ของคุณภาพสิ่งแวดล้อมรอบตัวมนุษย์ เช่น ดิน น้ำ อากาศ เป็นต้น รวมถึงปัญหาความเสื่อม
โทรมของระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติ ตลอดจนปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อมทาง
เศรษฐกิจและสังคม อันมีสาเหตุมาจากการกระทำของมนุษย์

มีชัย วรสายัณห์ (2530 : 20) กล่าวถึงสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมไว้ว่าเกิดจาก
สาเหตุต่างๆดังนี้

1. การเพิ่มจำนวนประชากร
2. การขยายตัวทางเศรษฐกิจและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

2.1 ด้านการเกษตร

- 2.2 ด้านอุตสาหกรรม
- 2.3 ด้านคมนาคม
- 2.4 สารกัมมันตภาพรังสี
- 3. ความเชื่อและค่านิยมที่ไม่เหมาะสม
 - 3.1 ความฟุ่มเฟือย หูหรง
 - 3.2 ความมั่งง่ายและความประมาท
 - 3.2 ความเป็นเอกเทศ
 - 3.3 ความชื่นชอบสิ่งประดิษฐ์หรือความงามของธรรมชาติ
- 4. ปัญหาทางการเมือง
- 5. ภัยธรรมชาติและอุบัติเหตุ

จากการศึกษาแนวคิดสังคมนิยมด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย พบ 3 เรื่อง ได้แก่ มหกรรมแห่งชีวิต ลูกแก้วสำรอง และ สุสานทะเลทราย

ในเรื่อง ลูกแก้วสำรอง ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงโลกยุคปัจจุบันที่ขาดความสมดุล เมื่อจำนวนมนุษย์เพิ่มมากขึ้นทำให้ทรัพยากรธรรมชาติขาดแคลน มนุษย์ที่เพิ่มมากขึ้นมักเห็นแก่ตัว โดยใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย ทำให้โลกขาดความสมดุล จึงเกิดเหตุอุทกภัย และปัญหาอื่นๆ ตามมามากมาย แต่ในขณะเดียวกันหากโลกนี้ไม่มีมนุษย์ และสัตว์นานาชนิด โลกก็จะขาดความสมดุลเช่นเดียวกัน

ในเรื่องนี้ ผู้เขียนพยายามสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยให้ตัวละครตัวหนึ่งเป็นผู้วาดภาพลงบนลูกโลกจำลองที่ทำจากแก้ว เขาใช้สีวาดเป็นจำนวนคน และ สัตว์ชนิดต่างๆ ตลอดจนวาดแหล่งน้ำ พืชพันธุ์ อากาศ และแร่ธาตุต่างๆ หากการวาดสิ่งต่างๆ ไม่สมดุลกัน ลูกแก้วก็จะแตกชำรุดเสียหาย เปรียบได้กับโลกที่หากไม่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งโลกก็จะขาดความสมดุลและดำรงอยู่ไม่ได้ ดังคำบอกเล่าของชายผู้วาดภาพว่า

ผมลองวาดให้มีทุกสิ่งทุกอย่างตามสัดส่วนที่เป็นจริง ไม่ใช่โลกที่ผมฝันอยากจะเป็น และไม่ใช่โลกที่ผมพยายามจะให้เป็น ผมวางทุกสิ่งทุกอย่างระบายลงบนเนื้อแก้วอย่างพอเหมาะพอควร ทั้งแหล่งน้ำ พืชพันธุ์ สรรพชีวิต อากาศและแร่ธาตุต่างๆ วาดสายใยโยงระหว่างชีวิตกับธรรมชาติ สร้างวัฏจักรที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน พร้อมด้วยธารคุณธรรมหล่อเลี้ยงสายสัมพันธ์ระหว่างชีวิตต่อชีวิต ผมวาดมันอย่างมีความสุขกว่าทุกครั้ง ไม่เกรงเครียดกับการคาดหวังว่ามันจะต้องเป็นโลกที่ยิ่งใหญ่และคงทนถาวร เมื่อวาดเสร็จผมนำไปวางตั้งไว้บนโต๊ะ เพ่งมองอย่างพิถีพิถันครั้งแล้วครั้งเล่า มันดูสวยงามกว่าที่ผมคิดไว้แต่แรก และไม่มีทีท่าว่าจะแตกร้างโดยง่าย กว่าสามเดือนที่ผมง่วน

อยู่กับงานทดลอง หลายครั้งรู้สึกเหนื่อยล้า ท้อแท้และเป็นทุกข์ แต่เมื่อทำสำเร็จ
ผมได้รับความอึดใจและเป็นสุขอย่างคุ้มค่า ลูกแก้วลูกสุดท้ายได้ให้คำตอบที่
แท้จริงกับผมแล้วว่า ไม่จำเป็นเลยที่เราจะต้องแสวงหาโลกที่ดีเลิศหรือวิเศษที่สุด
แต่จำเป็นที่เราต้องรักษาโลกที่เรามีอยู่ปัจจุบันและช่วยกันสร้างความพอเหมาะ
พอดีให้กับมัน....”

(ลูกแก้วสำรอง : 196-197)

นอกจากนี้ ผู้เขียนมีเจตนาให้ผู้อ่านตระหนักถึงหน้าที่ของมนุษย์ทุกคนที่ควรช่วย
เหลือดูแลสิ่งแวดล้อมไว้ให้อยู่ในสภาวะแห่งความสมดุลเพราะเราไม่สามารถสร้างโลกใบใหม่ขึ้น
มาทดแทนใบเก่าเหมือนอย่างในเรื่อง ดังคำบรรยายท้ายเรื่องว่า

ชายหนุ่มจากไปนานแล้ว ชายชราয়ั้งนั่งอยู่ที่เดิม แก่นึกถึงลูกแก้วของชายหนุ่ม
และครุ่นคำนึงถึงโลกแห่งความเป็นจริง โลกสำหรับแกและลูกๆหลานๆของมนุษย์ร่วม
เผ่าพันธุ์เดียวกันของสรรพชีวิตและธรรมชาติ โลกที่มีอยู่เพียงลูกเดียวไม่อาจสร้าง
โลกสำรองได้ใหม่ หากมันเกิดแตกร้าวหรือพินาศลงด้วยน้ำมือของสัตว์เห็นแก่ตัว
บางประเภท....

ชายชราครุ่นคิดนึ้มนาน และถอนหายใจออกมาครั้งแล้วครั้งเล่า

(ลูกแก้วสำรอง : 197)

ในเรื่อง มหกรรมแห่งชีวิต ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในแต่ละภาค
ของประเทศ โดยสร้างตัวละครเป็นนักร้องเพลงเพื่อชีวิตชื่อ ยินชัย โอบอาทร เขาสร้างตัวละคร
ตัวนี้ให้เป็นผู้มองเห็นประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆที่เกิดขึ้น ทำให้เข้าใจชีวิตมนุษย์และเข้าใจ
ปัญหาตามภาคต่างๆที่เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยเริ่มจาก ตอน ฝั่งแห่งเสียงคลื่น ซึ่งสะท้อนให้
เห็นถึงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เคยอุดมสมบูรณ์กลับลดน้อยลง ดังคำบรรยาย
ปัญหาสิ่งแวดล้อมของทางภาคใต้ว่า

พวกเขาพบว่าอ่าวกว้างใหญ่ในเขตน่านน้ำประเทศตนไม่เหลือปลาให้พอจับขายได้อีก
ต่อไป ทุกอย่างจบสิ้นลง ต้นทุนการดำรงชีวิตถูกทำลายล้างจนแทบจะเหลือเพียงน้ำเค็ม

ที่ว่างเปล่า

(มหกรรมแห่งชีวิต : 171)

ตอน หุบเขาแห่งเสียงกลอง สะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงของบ้านเมือง ภาคตะวันตกที่เคยอุดมสมบูรณ์ไปด้วยภูเขา ป่าไม้ ต้องกลายเป็นเมืองที่มีมลพิษเพราะนายทุน ข้ามชาติที่แสวงหาผลประโยชน์จากผืนดินแห่งนี้ ดังคำบรรยายว่า

อำนาจสิทธิขาดจากหอคอยซึ่งอยู่ไกลออกไปสุดโพนขอบฟ้าเป็นคนตัดสินใจเลือก หมู่บ้าน ที่มีแรงงานราคาถูก มีคนอ่อนแอพร้อมตกเป็นผู้เสียเปรียบตามช่องโหว่ของกฎหมายโดยดัชนี เมื่อหมู่บ้านในหุบเขากลายเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่โรงงานข้ามชาติยึดเป็นฐานการผลิต หลาย สิ่งหลายอย่างเปลี่ยนไป ท้องฟ้าและสายน้ำเปลี่ยนสี มหันตภัยเข้ามาแอบซ่อนตัวรอโอกาสของ มันอยู่เงียบๆ

(มหกรรมแห่งชีวิต : 187)

ตอน โพรงแห่งเครื่องเป่า การที่นักธุรกิจเข้ามายึดครองที่ดินเพื่อสร้างสนามกอล์ฟ โรงงานกระดาษตลอดจนตัดเส้นทางหลายสายผ่านไหล่เขาและผืนป่า ทำให้สิ่งแวดล้อมทางภาค ตะวันออกเฉียงเหนือถูกทำลาย ดังที่กล่าวว่า

ทุ่งลิบโล่งประดับหย่อมหญ้าและผืนทราย ไม่มีรวงข้าวสีทองและฤดูเก็บเกี่ยว เมื่อหลาย ปีก่อน พายุเศรษฐกิจพองสบู่เคยพัดพาสนามกอล์ฟและพันธุ์ไม้อันตรายมายึดครองผืนแผ่นดิน ย่านนี้เกือบทั้งหมด บ้านหลังคาสีสดประดับดอกไม้ฝรั่งโผล่ผลุดขึ้นกลางดงและตามลาดเนิน ไหล่เขา ถนนหลายสายพาดผ่านกลางป่าทึบ นาขบวนแรลลี่ของคนเมืองแผดเสียงดังก้องราว ฟาถล่ม ตามริมแม่น้ำใกล้เขื่อนมีโรงงานผลิตเยื่อกระดาษตั้งตระหง่าน เป็นตัวการย้อมน้ำให้ เป็นสีดำและฆาตกรรมหมู่ฝูงปลา

(มหกรรมแห่งชีวิต : 193-194)

เมื่อสภาพธรรมชาติถูกเปลี่ยนแปลงไปดังกล่าว เมื่อมีภัยธรรมชาติโหมกระหน่ำจึงไม่ สามารถต้านทานแรงไว้ได้ ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรง ดังนี้บรรยายไว้ว่า

ต่อมาไม่นาน ภัยธรรมชาติก็โหมกระหน่ำ พายุฝุ่นหลายระลอกถล่มสนามกอล์ฟฟังพินาศ บ้านหลังคาสัและถนนแวลล์ยับเยินไม่มีชิ้นดีด้วยพายุลูกเห็บซึ่งกระหน่ำลงมาเหมือนความตายจากเบื้องบน ชาวบ้านต่างตื่นตระหนกกับเภทภัยที่นับวันจะรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นลมสีแดงหรือฝนน้ำแข็ง ผู้คนที่เหลือรอดต่างพากันอพยพไปอยู่ถิ่นอื่น ไม่มีใครอวรณ์ถิ่นเก่าของตนซึ่งเหลือเพียงซากศพของทุ่งข้าวและแม่น้ำที่ตายแล้ว

(มหกรรมแห่งชีวิต : 194)

จากคำบรรยายดังกล่าวในแต่ละตอนของเรื่อง มหกรรมแห่งชีวิต ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงของปัญหาสิ่งแวดล้อมของคนชนบทกลุ่มใหญ่ๆ ในแต่ละภาคของประเทศ พวกเขา กำลังเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชีวิตภายหลังจากบ้านเมืองต้องเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เลวร้ายเพราะสาเหตุมากจากความมั่งคั่ง และกลุ่มชนระดับสูงที่เห็นแก่ตัว

จากเรื่อง ผู้เขียนได้สร้าง นายยีนชัย โอบอาทร เป็นตัวละครที่ผู้เขียนสร้างขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนค้นหาความจริงและได้รับรู้เรื่องราวของปัญหาต่างๆ โดยทุกตอนของเรื่องนี้ผู้เขียนได้สร้างเพลงแห่งความเศร้าโศก และเครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลงเพลงนั้นสร้างมาจากเลือดเนื้อและวิญญาณของผู้คนในแต่ละภาค ยีนชัย โอบอาทรผู้เป็นนักดนตรีเพื่อชีวิต จึงเป็นตัวแทนในการบอกเล่าเรื่องราวประเด็นปัญหาต่างๆ เขาจึงควรเข้าถึงแก่นของความทุกข์ทรมานของมนุษย์ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความจริงแห่งชีวิต ดังคำบรรยายว่า

เขายืนอยู่เป็นนิตยอย่างคนเข้าใจโลก พร่ำบอกตัวเองถึงเรื่องราวต่างๆ ฟังใจกับการเดินทาง มีความจริง ความหมายแฝงอยู่ในโลกกว้าง ความสุขความทุกข์ในชีวิตมนุษย์ที่ซับซ้อนยิ่งนัก มีความงามความอัปมงคลซ่อนอยู่ในเงาแห่งมายาการ เพลงเพื่อชีวิตไม่อาจสะท้อนหรือแทนค่าอะไรได้เลย หากมันเป็นเพียงของปลอมซึ่งถูกปั้นแต่งขึ้นจากคนที่ไม่เข้าใจโลกและชีวิต

(มหกรรมแห่งชีวิต : 186)

ในเรื่อง สุสานทะเลทราย ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งแวดล้อมที่มีสภาพเปลี่ยนแปลงไปในทางเลวที่ร้ายภายในระยะเวลาเพียงยี่สิบปี ผู้เขียนได้สะท้อนภาพความทุกข์กันดาร ผ่านหมู่

บ้านหนึ่งที่มีแต่เพียงคนชราอาศัยอยู่เพราะความแร้นแค้น เหลือแต่เพียงทะเลทราย ไม่มีพืชพันธุ์ในการบริโภค อันเป็นผลกระทบมาจากการกระทำของมนุษย์ ดังคำบรรยายว่า

นี่กรรมังผลพวงของการทำลาย ผลสะท้อนความละโมภของมนุษย์ที่ไล่ล่าบริโภคทุกสิ่งทุกอย่างบนแผ่นดิน จนกระทั่งสายใยธรรมชาติขาดสะบั้น ความสมดุลไม่หลงเหลือ ในที่สุดมนุษย์เองก็เป็นฝ่ายถูกไล่ล่าด้วยภัยพิบัติที่ไม่มีอาวุธหรือเทคโนโลยีใดๆ จะต้านทานหายนะนี้ได้

(สุสานทะเลทราย : 187)

ความละโมภของมนุษย์ ส่งผลทำให้สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ผู้คนจึงต้องทนทุกข์ทรมานกับภัยธรรมชาติต่าง ๆ ทั้งยังไม่มีพืชพันธุ์ธัญญาหารไว้บริโภค ทำให้อดอยากล้มตายไปในที่สุด ดังคำบรรยายว่า

เมื่อสิบห้าสิบหกปีที่แล้ว พวกเขายังไปมาหาสู่กับคนหมู่บ้านใกล้เคียง ซึ่งเหลือคนแก่ดื้อรั้นตกค้างอยู่หลายสิบคนเช่นเดียวกัน ต่อมาการเดินทางเป็นไปอย่างลำบาก ผจญทั้งฝุ่นทราย พายุลูกเห็บ อากาศวิปริตแปรปรวน รวมทั้งเปลวแดดที่ร้อนเหมือนไฟนรก การติดต่อจึงขาดหาย พวกเขาคงจะทราบข่าวอยู่บ้างว่าคนในตัวอำเภอและจังหวัดภูมิภาคแถบนี้ ต่างก็หนีตายอพยพลงเมืองได้กันไปหมดสิ้น

(สุสานทะเลทราย : 185)

ประชาคม ลูนาชัยได้แสดงแนวคิดสังนิยัมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อมไว้โดยสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดจาก ปัญหาการขาดสภาวะความสมดุลของโลกจากเรื่อง ลูกแก้วสำรอง ปัญหาภัยธรรมชาติที่รุนแรงอันเกิดจากมนุษย์ทำลายสิ่งแวดล้อมจากเรื่อง มหกรรมแห่งชีวิต และปัญหาความอดอยาก ยากจน ในท้องที่ห่างไกล ขาดการดูแลจากรัฐ เพราะถูกภัยธรรมชาติคุกคาม จากเรื่อง สุสานทะเลทราย ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นปัญหาที่ผู้เขียนสะท้อนให้ผู้อ่านได้ตระหนักและได้รับรู้ถึงปัญหาอันร้ายแรงที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน

2. แนวคิดสัจนิยมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

สุวณี สุวรรณวัจน์และคณะ (2530 : 47) กล่าวว่าจริยธรรมคือแนวทางความประพฤติ และปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตที่ดีงาม เป็นการกระทำที่ถูกต้องทั้งกาย วาจา ใจ

จริยธรรมแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

จริยธรรมภายนอก เป็นจริยธรรมที่บุคคลแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอก เช่น ความมีวินัย ความเป็นระเบียบ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ฯลฯ

จริยธรรมภายใน เป็นจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคล และสภาวะของจิต เช่น ความสันโดษ ความเคารพตนเอง ความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์ ฯลฯ

ในการศึกษาแนวคิดสัจนิยมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมที่ปรากฏในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย จำนวน 24 เรื่อง ผู้วิจัยจะศึกษาจริยธรรม 2 ด้านได้แก่

2.1 จริยธรรมที่พึงประสงค์

2.2 ปัญหาจริยธรรม

2.1 จริยธรรมที่พึงประสงค์

จริยธรรมที่พึงประสงค์ หมายถึง แนวทางอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมเพื่อก่อให้เกิดความสงบสุข และความร่มเย็นขึ้นในสังคม แนวทางในการปฏิบัติเช่นนี้มักสะท้อนออกมาในรูปแบบของความงดงามภายในจิตใจ และพฤติกรรม

ในการศึกษาแนวคิดสัจนิยมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมที่พึงประสงค์ในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย ผู้วิจัยได้แบ่งแนวความคิดตามประเด็นที่ผู้เขียนเสนอไว้ ดังต่อไปนี้

2.1.1 ความมีน้ำใจ

2.1.2 ความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาป

2.1.1 ความมีน้ำใจ

จากการศึกษาแนวคิดสัจนิยมพบว่ามีเรื่องสั้นที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมดีในเรื่องของความมีน้ำใจ ได้แก่เรื่อง สินน้ำใจ และ คนโซ

ในเรื่อง สินน้ำใจ ผู้เขียนได้สะท้อนภาพชายหนุ่มพี่น้องชาวอีสานที่เดินทางเข้าเมืองมาหางานและได้ทำงานรับจ้างเป็นคนทำไร่หั่วหอม เมื่อพวกเขาทำงานเสร็จจนได้ค่าแรงกลับบ้านเพียงน้อยนิดแต่กลับมีน้ำใจแบ่งปันเงินจำนวนหนึ่งคืนให้แก่เจ้าของไร่เพราะทราบว่าเจ้าของไร่ขาดทุน ดังคำกล่าวของเด็กหนุ่มที่ว่า

“ลุงครับ นี่...ผมกับน้องแบ่งมาคืนให้” เด็กหนุ่มยัดซองเงินใส่มือแกววดเร็วก่อนวิ่งกลับขึ้นรถในขณะแกยังไม่หายตกตะลึง

ลมวูปใหญ่พัดผ่านหน้า ลุงสงวยยืนโง่เงา ผมสีกอเลาของแกสะบัดปลิว รถโดยสารแล่นลี้วไปข้างหน้าทิ้งไว้เพียงผงฝุ่นคลุ้งตลบ

แม้รถแล่นผ่านเลยจนลับสายตาไปแล้ว แต่ลุงสงวยยังยืนถือซองสีขาวนิ่งงันแกยืนอยู่ในท่าเดิมคล้ายแท่งหินที่ถูกสาก

(สินน้ำใจ : 91)

จากฉากเหตุการณ์ดังกล่าว ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความมีน้ำใจของคนที่มาจากต่างจังหวัด สร้างความตกตะลึงให้แก่เจ้าของไร่เพราะคาดไม่ถึงว่าลูกจ้างที่แกเอาเปรียบโดยการกดค่าจ้างยังมีน้ำใจต่อเขาถึงเพียงนี้

ในเรื่อง คนโซ ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นถึงความมีน้ำใจต่อกันของคนที่ยึดอยู่ในสภาพตกงานเหมือนกัน ดังบทสนทนาว่า

“นายหิวข้าวไหม” เขาถามขึ้น ผมส่ายหน้า คิดว่าถึงอย่างไรคงไม่มีหวังได้กินสิ่งที่เรียกว่าอาหารเข้าไปตลอดคืนนี้ทั้งคืน

“เราจะไปหามาให้” เขาขยับลุกขึ้น

“ไม่เป็นไรหรอก เราอดได้ พรุ่งนี้เช้าค่อยไปกินที่เรือ” ผมปราม ไม่เชื่อว่าเขาจะไปหาข้าวมาจากไหนได้

“เถอะน่า เราหาแถวๆนี้เอง เราก็กินเหมือนกัน”

เขาก้าวเนิบช้าไปทางกุฏิพระเป็นคำรบสอง กลับออกมาพร้อมน้ำเต๋มสองขวด ยื่นให้ผมขวดหนึ่ง เขายกขึ้นดื่มอีกๆอีกขวด

“ข้าวปลาในแข่งสงสัยแหมมันคาบไปกินหมด ไม่เหลือไว้เลย กินน้ำรองท้องหน่อยก็ยังมี รongมาจากกอกข้างกำแพงนี้เอง ไม่ต้องซื้อ” เขาวายิ้มๆ

ผมยกขวดน้ำขึ้นดื่มแก้กระหายแล้วสบตาเขา แม้น้ำที่ดื่มเข้าไปไม่ได้ช่วยให้หายหิว แต่ผมรู้สึกอบอุ่นใจขึ้นมาอย่างประหลาด

(คนโซ : 72 – 73)

จากเรื่อง คนโซ ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความมีน้ำใจต่อกันของคนหางานทำในแถบฝั่งทะเล ยามในภาวะอดอยากหิวโซแต่ก็มีน้ำใจที่แสดงออกซึ่งกันและกันทำให้ต่อเติมพลังใจให้มีความพยายามและความแข็งแกร่งมากขึ้น อีกทั้งพวกเขาไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเพราะการมีมิตรใหม่ที่ดีทำให้พวกเขามีแรงพลังที่จะต่อสู้ชีวิตต่อไปดังคำบรรยายว่า

เนื้อแท้ความทุกข์มีดดำที่เรากำลังเผชิญอยู่ คล้ายมีแสงแห่งความหวังสว่างรำไร
เรายืมให้กันอีกหลายครั้ง ผมนี้รักน้ำใจของเขาขึ้นมาอย่างบอกไม่ถูก

(คนโซ : 74)

จากเรื่อง สิ้นสินน้ำใจ และ คนโซ ประชาคม ลุนาชัยได้แสดงแนวคิดสัจนิยมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมด้านดีคือการมีน้ำใจต่อกัน ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความมีน้ำใจที่ยังมีต่อกันในสังคม โดยเฉพาะคนในสังคมในระดับล่าง เช่น สังคมชนบท และสังคมชาวประมง ที่ต้องหาเช้ากินค่ำแต่ก็ยังมีความช่วยเหลือเกื้อกูลกันในยามทุกข์ยาก

2.1.2 ความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาป

จากการศึกษาเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย จำนวน 24 เรื่อง มีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาป ดังในเรื่อง เพลงคลื่น และ อสรพิษ

จากเรื่อง เพลงคลื่น ประชาคม ลุนาชัยได้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนสังคมชาวเลที่ออกเรือหาปลานานๆ ในบางครั้งก็ถูกจับไปเพราะออกเรือเกินเขตน่านน้ำประเทศไทย ทำให้ลูกและเมียต้องรอคอยเป็นระยะเวลานานๆ ฝ่ายเมียจึงเกิดความว่าเหวจึงปันใจให้ชายคนใหม่ที่เข้ามาในชีวิต โดยไม่สนใจกับคำครหาหนีทาจากคนรอบข้าง แสดงให้เห็นถึงผู้หญิงที่ไม่สนใจว่าใครจะพูดอย่างไร แต่ฝ่ายชายกลับเป็นฝ่ายที่มีความละเอียดและเกรงกลัวว่าจะทำให้ฝ่ายหญิงต้องเป็นฝ่ายเสียหายดังตอนที่เขากำลังจะมีความสัมพันธ์กับหล่อน เขากลับสำนึกได้ในที่สุด ดังคำบรรยายว่า

เขาสลัดร่างบอบบางของหล่อนออกจากอ้อมแขนอย่างรุนแรงและเผด็จไพล่ ดีดตัวลุก
นั่งหอบหายใจเหมือนเหนื่อยจัด หล่อนอุทานเบาๆนอนระทวยอยู่บนพื้น แววดาที่มอง

เห็นได้ในความมืดบอกความตื่นตระหนก

“ขอโทษ...” เสียงเขาสะท้อน

หล่อนยังนอนนิ่ง ออกกระเพื่อมขึ้นลงตามแรงหายใจหนักหน่วง

“เขา....เขาต้องกลับมา” ธงละล้าละลัก “สักวันหนึ่งเขาต้องกลับมา

เขาจ้องลึกลงในดวงตาของหล่อน แลเห็นหยาดน้ำใสๆเอ่อท้น

“อีกไม่นานหรอก” ธงย้ำ “สักวันหนึ่งเขาต้องกลับมา”

เขาขบริมฝีปาก ผุดลุกขึ้นยืนอย่างเร่งร้อน เกือบชนเซประทะข้างฝา ดังหลักได้เขา

ผุดผ่นออกจากห้อง

(เพลงคลื่น : 106)

จากเรื่อง เพลงคลื่น ผู้เขียนสะท้อนแนวคิดสัจนิยมในด้านความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาป โดยสะท้อนให้เห็นถึงผู้ชายชาวประมงที่มีความยับยั้งชั่งใจ ละอายที่จะเป็นชู้กับเมียคนอื่น เพราะอดีตที่เขาเคยถูกเมียนอกใจไปมีคนอื่นใหม่ในตอนที่เขาออกเรือหายไปนานไม่กลับมา เขาจึงเข้าใจความรู้สึกในการสูญเสียของรักไป

จากเรื่อง อสรพิษ ผู้เขียนได้เสนอแนวคิดด้านความเกรงกลัวต่อบาปกรรม เป็นเรื่องของชายคนหนึ่งทีหลงใหลในกามารมณ์ไปกับเมียของพ่อบุญธรรม จนได้ร่วมมือกับนางคิดฆ่าพ่อบุญธรรมที่เลี้ยงเขามาตั้งแต่เด็ก แต่เขากลับสำนึกได้ในภายหลังว่าพ่อมีบุญคุณต่อเขามาก จึงไม่ทำตัวเหมือนอสรพิษที่แวงกัดผู้มีพระคุณ ดังภาพเหตุการณ์ที่เขาตัดสินใจช่วยเหลือพ่อบุญธรรมก่อนที่จะถูกเมียผู้ไม่ซื่อสัตย์ฆ่าตาย ดังคำบรรยายเหตุการณ์ว่า

เขาขยับปลายกระบอกรบิ้น ตาจ้องเขม็งไปยังร่างทั้งสองที่เคลื่อนไหวเร็วขึ้น แรงขึ้นเรื่อยๆ จนในที่สุดร่างเปลือยเหียว่นของชายชราพลันสะดุ้งเหือก ตาหลับพริ้ม นอนแผ่หลาเหนือย หอบเหมือนคนใกล้สิ้นใจ

เธอหยุดเคลื่อนไหว หายใจแรงและหนักหน่วง จ้องมองร่างแน่นิ่งของชายชรา ค่อยๆลุกยืน แล้วย่อลงจากแคร่ เคลื่อนร่างเปลือยไปยังข้างฝา หยิบพริ้วขอด้ามยาวมาถือไว้ เงื้อขึ้น เหนือหัวแล้วขยับเข้าหาร่างบนแคร่

เมื่งกระดกปลายกระบอกรบิ้นและกำพานท้ายของมันไว้นั่น ในภวังค์ที่แตกซ่านของเขา มองเห็นภาพผืนป่าสายน้ำและแพไม้ไผ่ หวนนึกถึงงูเห่าตัวเชื่องซึ่งเกือบเด็ดชีวิตเขา เมื่อหลายปีก่อน เหมือนว่ามันฟื้นคืนชีพขึ้นมาชูคออยู่ตรงหน้าอีกครั้ง

เสียงฝนเล้าเสียงลมดังแรงขึ้น ฟัลันคำรามติดๆกันหลายหน เมื่งแลเห็นงูเห่าตัวมหึมาชูหัวแผ่แม่เบี้ยสูงขึ้น แล้วพุ่งฉกไปยังลำคอของชายชราอย่างรวดเร็ว เลือดสีแดงพุ่งกระฉูดออกมาตามรอยเขี้ยว

งูชูคอเตรียมฉกซ้ำ....

ปิ่นลั่นเปรี้ยง ร่างงูกระเด็นไปกระแทกด้านฝา พริ้วขอหล่นร่วงกระทบพื้น งูร้าย

ผะหงายกลับมาหล่นโครมลงข้างแคร่ ดิ้นพล่านอยู่ชั่วไม่กี่อึดใจก็แน่นิ่ง

(อสรพิษ : 43 – 44)

จากเหตุการณ์ในเรื่อง อสรพิษ ผู้เขียนเสนอแนวคิดด้านความเกรงกลัวต่อบาปกรรมของมนุษย์ ให้รู้สึกเกิดความละอายที่จะกระทำความผิดโดยการฆ่าผู้มีพระคุณ และหันกลับมาช่วยเหลือผู้มีพระคุณให้รอดพ้นจากอันตราย

จากเรื่องสั้น เพลงคลื่น และ อสรพิษ ประชาคม ลุนาชัยได้แสดงแนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับความละอายและเกรงกลัวต่อบาปที่มนุษย์ยังสำนึกได้ เปลี่ยนใจกลับมาประพฤติตนเป็นคนดีที่ไม่ทำร้ายจิตใจของผู้อื่น ความละอายและเกรงกลัวต่อบาปในเรื่องที่สอง เป็นเรื่องของการเปลี่ยนใจสำนึกได้ในภายหลังว่าควรทำดีเพื่อตอบแทนบุญคุณผู้มีพระคุณ ทั้งสองเรื่องดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมระดับล่างที่ยังพอจะเยียวรักษากายใจให้กลับกลายเป็นคนดีได้

2.2 ปัญหาจริยธรรม

แนวความคิดในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัยหลายเรื่องที่ตีแผ่ให้เห็นถึงจริยธรรมของคนในสังคมไทยปัจจุบันที่นับวันจะเสื่อมลง อันมีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความเจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีด้านข่าวสารข้อมูล ทำให้เราได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมความรุนแรงผ่านสื่อต่างได้รวดเร็วขึ้น ผู้ใหญ่และเด็กสามารถดูได้จากอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้จิตใจของเด็กและเยาวชนเปลี่ยนแปลงไป กลายเป็นผู้มีจิตใจหยาบกระด้าง ไม่เกรงกลัวต่อบาปกรรม หวาดระแวงสังคม มองโลกในแง่ร้าย ทำให้แสดงพฤติกรรมที่ขาดจริยธรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อบุคคลรอบข้างโดยอาจทำร้ายบุคคลใกล้เคียงด้วย กาย วาจา ใจ ทำให้ไม่เป็นที่ต้องการของกลุ่มคนในสังคม

ในการศึกษาแนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจริยธรรมที่ปรากฏในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัยจำนวน 24 เรื่อง ผู้วิจัยได้เห็นถึงปัญหาจริยธรรม 4 ด้านได้แก่

- 2.2.1 การไม่รู้จักรับบุญคุณ
- 2.2.2 การเอารัดเอาเปรียบ
- 2.2.3 การขาดเมตตาธรรม
- 2.2.4 ความไร้น้ำใจ

2.2.1 การไม่รู้จักบุญคุณ

ในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย ได้เสนอแนวคิดด้านการไม่รู้จักบุญคุณของผู้หญิงคนหนึ่ง เป็นผู้หญิงที่ไม่น่าไว้วางใจ ทั้งๆที่ชายชราซื้อจากช่องในเมืองเพื่อมาเลี้ยงเป็นเมีย แต่กลับแวงักัดผู้มีพระคุณ ดังในเรื่อง อสรพิษ

ในเรื่อง อสรพิษ ผู้เขียนสะท้อนภาพผู้หญิงคนหนึ่งที่ถูกเก็บมาจากช่อง แต่กลับไม่สำนึกในบุญคุณ ทั้งๆที่ชายชราที่เลี้ยงดูเป็นเมียตามสมควร แต่กลับลักลอบเป็นชู้กับลูกชายบุญธรรมของชายชรา ทั้งยังวางแผนฆาตกรรมชายชราเพราะหวังในทรัพย์สินเงินทอง โดยพยายามยั่วยวนและพูดจาหวานล่อมให้ลูกชายบุญธรรมของชายชาร่วมมือกับเธอในการวางแผนฆาตกรรมครั้งนี้ ดังบทสนทนาว่า

“ฉันรู้ว่าตาเฒ่าซ่อนเงินไว้ที่ไหน” เธอพูด “นอกจากนั้นแกยังมีทองอีกหลายแท่ง”
มืออีกข้างของเธอลูบไล่ไปตามแผ่นอกของเขา ปากพูดถึงแผนการแล้วสรุปรวบยอด
บอกเขา “พอตาเฒ่าเผลอ แกก็ยิงมันก่อนนัดนี้”

(อสรพิษ : 38 – 39)

จากชื่อเรื่อง อสรพิษ ประชาคม ลุนาชัยได้ใช้ผู้เป็นสัญลักษณ์แทนบุคคลที่ไม่รู้บุญคุณคน วางแผนฆ่าผู้มีพระคุณได้อย่างเลือดเย็น ไม่น่าไว้วางใจ ควรอยู่ให้ห่างไว้เพราะบุคคลประเภทนี้เปรียบเสมือนสัตว์เดรัจฉานประเภทงูที่มักแวงักัดผู้อื่นแม้แต่ผู้มีพระคุณ ดังคำสอนที่ตาเฒ่ากล่าวกับบุตรบุญธรรมว่า

เมิงไม่เข้าใจการมาของคนที่แปลกหน้า ไม่เข้าใจการกระทำของพ่อ เขานิ่งเงียบ แต่พ่อ
เหมือนล่วงรู้ข้อสงสัยของเขา
“ มันเป็นผู้หญิง” พ่อบอกกับเขาเมื่ออยู่กันตามลำพัง
“ไม่ใช่คนดีนักหรอก” เมิงงุนงงยิ่งกว่าเดิม แต่ยังสงบปากคำ
“เอ็งอยู่ห่างๆมันไว้ ผู้หญิงร้ายยิ่งกว่างูพิษเสียอีก” พ่อว่า

(อสรพิษ : 28)

เรื่องสั้นของประชาคม ลุณาชัยในเรื่องความซื่อสัตย์ ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงผู้หญิงที่ไม่
รับบุญคุณคน แวังกัดผู้มีพระคุณเพราะโลภในทรัพย์สินเงินทอง ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงมารยาทหญิง
ที่ใช้วิธีการโกหก หลอกลวง และยั่วยวนให้ผู้อื่นหลงไหลและตายใจจนหลงกลในที่สุด

2.2.2 การเอาวัดเอาเปรียบ

การเอาวัดเอาเปรียบหมายถึง ความอยากได้จนเกินพอดี อยากได้ในทรัพย์สินเงินทอง
ของผู้อื่น โดยพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มา โดยการทำทุจริตต่างๆ เช่น การโกหก
หลอกลวง ฯลฯ

ในเรื่อง สินน้ำใจ ประชาคม ลุณาชัยได้เสนอปัญหาการเอาวัดเอาเปรียบระหว่างนายจ้าง
และลูกจ้าง เป็นเรื่องของชาวไร่ที่มีความอึดอัดขัดสนในเรื่องเงินทองเพราะผลผลิตในไร่ไม่ออก
ดอกออกผลตามที่คาดหวังไว้ ทำให้เจ้าของไร่ขาดทุน จากสภาพการณ์นี้เองที่บีบบังคับให้เจ้าของ
ไร่เอาเปรียบลูกจ้าง หวังในค่าจ้างเพียงน้อยนิดเข้ากระเป๋าตัวเอง เขาให้เงินค่าจ้างน้อยกว่าที่
คนงานควรจะได้รับ ทั้งๆที่คนงานเหล่านั้นก็ช่วยเขาทำงานอย่างขยันขันแข็งมาตลอดห้าเดือน
แต่ได้ค่าจ้างเพียงเดือนละสามร้อยบาทเท่านั้น ดังคำบรรยายว่า

“ให้มันเดือนละสามร้อยก็พอ...” ลุงสงวพลงใจแน่นๆ คิดคำนวณคร่าวๆ...จ่ายคน
งานสามพันบาทเศษ แยกยังมีเงินเหลือไว้กินเหล้าสังขยอีกกว่าหกพัน แถมยังมีทุน
เล่นไพ่ตอนงานประจำปีของสมาคมชาวไร่

แถมควรมีรางวัลพิเศษสำหรับตัวเองบ้าง ทำงานเหนื่อยยากลำบากมาเป็นปีไม่
ใช่หรือ...

ลุงสงวทราบแก่ใจคิดว่าค่าแรงขั้นต่ำเขตจังหวัดแกวันสะเท่าไร รู้ว่าเป็นอัตรา
เดียวที่แก่เคยจ้างคนงานเมื่อสิบกว่าปีก่อน คิดดูตกหัวสมองไม่ถึงบาท...

(สินน้ำใจ : 88-89)

จากเรื่องสินน้ำใจ ผู้เขียนได้เสนอแนวคิดด้านการเอาวัดเอาเปรียบที่นายจ้างมีต่อลูกจ้าง
และยังแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวไร่ที่มักถูกพ่อค้าคนกลางเอาวัดเอาเปรียบ กดราคาผล
ผลิตให้ตกต่ำ ทำให้เป็นหนี้เป็นสินมากมาย ดังคำบรรยายว่า

ยามไร้มืดก็ทำตามจ้อขอซื้อ พอดก๊อชขาดทุนซ้ำซาก ถ้าแก่ที่เคยมาอันนอนต่างปฏิเสธ เป็นเสียงเดียวเมื่อถึงคราวแก่เป็นฝ่ายแบกหน้าไปขอความช่วยเหลือ ไอ้เดียวเล้งกลายเป็น เจ้าหนี้รายใหญ่ นับวันมันจะบีบบังคับแก่เหมือนลูกไก่ในกำมือ

(สิ้นน้ำใจ : 82)

เนื่องจากเจ้าของไร่ถูกเอารัดเอาเปรียบมาก่อน เขาจึงหันไปเอารัดเอาเปรียบลูกจ้างใน ไร่ของตนเองบ้างเพื่อความสุขสบายของตนเพียงชั่วคราว เพื่อจะได้นำเงินไปใช้ในการดื่มเหล้า และเล่นการพนัน

ในเรื่อง หมู่บ้านไก่ชน ได้เสนอให้เห็นพฤติกรรมของนักมวยที่ถูกเอารัดเอาเปรียบจาก เจ้าของค่ายมวยที่ส่งนักมวยในค่ายขึ้นชกครั้งแล้วครั้งเล่าทั้ง ๆ ที่สภาพร่างกายและจิตใจไม่ พร้อมเพียงเพราะหวังค่าขึ้นชก นักมวยรุ่นแล้วรุ่นเล่าก็มักถูกเอารัดเอาเปรียบโดยมักอ้างบุญ คุณที่อุตสาหะปลุกปั้นมาจนโด่งดังดังคำบรรยายว่า

ผมกำลังรุ่ง พี่ด้วงกำลังโรย เป็นภาพแตกต่างกันเหมือนทางขึ้นลง ทั้งผลการชก เงินค่าตัว และการเอาใจจากทางค่าย ที่จริงพี่ด้วงขอครูแต่มีแขวนนมเล็กชกหลายต่อ หลายครั้งเพราะรู้สภาพของตัวเองดี พี่ด้วงในวัยสามสิบสี่ไม่ต่างหมาไล่เนื้อเขี้ยวเล็บผุ กร่อน ชกแพ้มากกว่าชนะ เป็นบันไดให้นักมวยรุ่นน้องข้ามหัวไปคนแล้วคนเล่า ค่าชกถูก กดลงมาจนเหลือไม่ถึงหมื่น จากเคยชกเป็นคู่เอกเงินล้านของเวทีใหญ่ ลดลงมาเป็นคู่ ที่สี่คู่ที่สาม มาเป็นคู่ประกอบในรายการถ่ายทอดโทรทัศน์ ครูยังต้องการให้พี่ด้วงชกต่อ ไปอีกสักกระยะ ด้วยเห็นว่าชื่อเสียงเก่าของพี่ด้วงยังพอขายได้ไป

“มึงจะดาวน์เลิกไปทำไม ยังชกไหวก็น่าช่วยกันหาเงินไปอีกสักปีสองปี มึงมันไม่ เดือดร้อนแต่ค่ายูกำลังแย่ รอให้กูมีมวยแม่เหล็กสักตัวสองตัวค่อยเลิก...”

พี่ด้วงทนชกเพราะเห็นแก่ครู บอกปัดข้อเสนอของค่ายอื่นที่มาติดต่อไปเป็น เทรนเนอร์ ความฝันสูงสุดของพี่ด้วงคือเปิดค่ายมวยที่บ้านเกิด

(หมู่บ้านไก่ชน : 145)

นอกจากปัญหาการเอารัดเอาเปรียบระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ดังกล่าวแล้ว ผู้เขียนยังชี้ให้เห็นถึงการเอารัดเอาเปรียบระหว่างมนุษย์กับสัตว์ โดยผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นถึงแฉดวงของ

การพนันไก่ชน การพนันปลากัด ที่มนุษย์มักเอาเปรียบสัตว์โดยการนำมาเป็นเครื่องตอบสนองอารมณ์ความสนุกสนาน อีกทั้งยังมีการพนันขันต่อว่าใครจะชนะ ฝ่ายแพ้ก็จะบาดเจ็บสาหัสปางตาย หรือจิกกัดกันจนตายก็มี

ในเรื่อง หมู่บ้านไก่ชน ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นถึงมนุษย์ว่าความคิดอ่าน และมีทางเลือกมากกว่าสัตว์ นักมวยบางคนจึงไม่ต้องการถูกเอารัดเอาเปรียบอย่างสัตว์ จึงตัดสินใจที่จะไม่กลับไปชกมวยอีก แต่สำหรับสัตว์กลับไม่มีทางเลือกเพราะเมื่อตกอยู่ในกำมือของมนุษย์ ย่อมไม่มีทางสู้ เมื่อหมดคุณค่าจึงถูกฆ่าตายอย่างอนาถน่าเวทนา ดังคำบรรยายว่า

แต่ทว่าไอ้แรงก็มีวันของมัน หากผมไม่เป็นนักมวยคงไม่เข้าใจหรอกว่า ทำไมการชกครั้งสุดท้ายไอ้แรงถึงพ่ายไก่ชนรุ่นลูกอย่างง่ายได้ถึงเพียงนั้น สูงกับชาวบ้านก็คงยากทำใจยอมรับว่าไก่ชนวิเศษอย่างไอ้แรงจะมีสภาพอัปยศเช่นนี้ให้เห็น ทุกคนประเมินหัวใจนักสู้ของมันไว้สูง เชื่อว่าไอ้แรงคงยอมตายคาสังเวียน มากกว่าจะยอมหันหลังให้คู่ต่อสู้

ชาวบ้านหลายคนเข้ากระซอกไอ้แรงจากมือสูงอย่างโกรธแค้น บางคนขอซื้อเอาดื้อๆ เสนอราคาเท่ากับไก่ตายในตลาดสด

ลุงขึงไอ้แรงไว้ใต้ถุนบ้าน พอเช้าวันรุ่งขึ้นแกตื่นขึ้นมาพบว่าไอ้แรงโดนยาเบื่อตายเสียแล้ว

(หมู่บ้านไก่ชน : 148 - 149)

ในเรื่อง ลูกแก้วสารรอง ผู้เขียนได้เสนอปัญหาการเอารัดเอาเปรียบระหว่างพ่อค้า และลูกค้า เป็นเรื่องของพ่อค้าขายเครื่องแก้วที่ได้รับการจ้างวานจากลูกค้าให้หล่อแก้วเป็นรูปทรงกลมเพื่อนำไปใช้ในการแต่งแต้มระบายสีให้กลายเป็นลูกโลกขนาดจำลอง แต่พ่อค้ากลับสั่งทำลูกแก้วให้ลูกค้าที่ไม่มีคุณภาพ แต่กลับบอกลูกค้าว่าเป็นของดีและทำออกมาได้ยาก จึงต้องใช้เวลาในการทำนาน จากเรื่องจะเห็นได้ว่าพ่อค้าพยายามเอาเปรียบลูกค้าโดยแกล้งถ่วงเวลา หลอกว่าต้องใช้เวลานาน เมื่อลูกค้ากลับมาบอกว่าลูกแก้วแตกร้าว และขอสั่งของใหม่ เขากลับดีใจ เพราะเขาหวังจะได้เงินจากลูกค้าคนนี้ไปเรื่อย ๆ ดังคำบรรยายว่า

ถึงแม้เขาจะเป็นลูกค้าแสนดีเพียงใด แก่ไม่มีวันบอกให้เขารู้ความจริงหรือกว่า ลูกแก้วที่เขาต้องการนั้น เด็กๆ ใช้เวลาหล่อไม่ถึงชั่วโมงก็แล้วเสร็จ ด้วยชั้นเชิงพ่อค้าเจนสังเวียน แก่ยังแกล้งเตะถ่วงนัดให้เขา

มารับในวันเวลาเดิม เพื่อให้เขาเข้าใจว่ามันทำยากและต้องใช้เวลานาน

(ลูกแก้วสำรอง : 193)

จากเรื่อง ลูกแก้วสำรอง ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่ไม่ซื่อสัตย์ในวิชาชีพ มักแสวงหาผลประโยชน์จากลูกค้าให้ได้มากที่สุดโดยไม่คำนึงถึงคุณธรรมของผู้ประกอบการที่ควรมี แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของพ่อค้าในปัจจุบันที่มักเอาไรต์เอาเปรียบลูกค้าให้ได้มากที่สุดเพื่อจะได้เงินมากๆ

จากเรื่องสั้นทั้ง 3 เรื่องดังกล่าว ประชาคม ลุนาชัยได้เสนอแนวคิดสังคมนิยมด้านการเอาไรต์เอาเปรียบไว้ในเรื่องของนายจ้างเอาเปรียบลูกจ้างโดยการโกงค่าแรง เจ้าของค่ายมวยเอาเปรียบนักมวยในค่ายโดยให้นักมวยของตนขึ้นชกทั้งๆที่สภาพร่างกายและจิตใจไม่พร้อม มนุษย์เอาเปรียบสัตว์โดยการนำสัตว์ไปต่อสู้กันเพื่อความสนุกสนานบันเทิงและเพื่อการพนันขันต่อ เรื่องสุดท้ายเป็นเรื่องของพ่อค้าที่เอาเปรียบลูกค้า สังสินค้าที่ไม่มีคุณภาพให้ลูกค้าโดยไม่คุ้มค่าเงินที่เรียกร้องจากลูกค้า

2.2.3 การขาดเมตตาธรรม

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2525 : 9) กล่าวว่าไว้ว่าความเมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาจะให้ผู้อื่นมีความสุข

จากการศึกษาแนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจริยธรรมในเรื่องสั้นหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเมตตากรุณา ได้แก่ ผู้แพ้ คนทันสมัย และ โคกนาฏกรรม พบว่าประชาคม ลุนาชัยได้สะท้อนให้เห็นถึงมนุษย์ที่ขาดเมตตาธรรม

ในเรื่องเรื่อง ผู้แพ้ เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชายคนหนึ่งชื่อศรีเวียง เขาเป็นลูกชายของเจ้าแก้วผู้มั่งคั่ง แต่ศรีเวียงมีความผิดปกติทางสมองเนื่องจากประสบอุบัติเหตุตกไปพาดรางเหล็กในเรือตอนเด็ก เขาจึงมีลักษณะคล้ายเด็ก ชอบการแข่งขันและชอบแสวงหาชัยชนะ ทำให้เขาดกเป็นเหยื่อของนายช่างเจริญที่ชวนเขาพนันเรื่องต่างๆ เช่น แข่งโกยปลา แข่งนับนิ้ว แข่งชั่งปลา แข่งสาวอวนเก็บเข้าโรง ฯลฯ การแข่งขันทุกครั้งจะเกิดขึ้นในเรือเสมอในระหว่างช่วงการทำงาน และทุกครั้ง ศรีเวียงจะเป็นฝ่ายแพ้เพราะไม่ทันเล่ห์เหลี่ยมของนายช่างเจริญ นายช่าง

เจริญแทนที่จะมีความเมตตาต่อลูกของนายจ้างที่มีความผิดปกติทางสมอง กลับใช้กลโกงเอาชนะทุกๆ ครั้ง ดังคำบรรยายว่า

นายช่างเจ้าเล่ห์เดินเข้าไปกระชิบกระชาบกับคนเก็บตะกร้า จูดยุหรี่ให้คนชักปลาที่ปากห้อง หลังจากนั้นตะกร้าก็ถูกกักเอาไว้ ส่งให้ศรีเวียงกับลูกทีมคราวละสองสามใบแล้วปล่อยให้ขาดช่วง เป็นอยู่อย่างนี้ จนกระทั่งผลการแข่งขันปรากฏออกมา

ศรีเวียงยอมรับความพ่ายแพ้โดยไม่ปริปากบ่น พาลูกทีมของตนและของนายช่างไปเลี้ยงที่คาเฟ่หรู

นายช่างเจริญยิ้มว่า กระชิบบอกลูกทีมของตนก่อนขึ้นรถ
“เต็มที่แล้วพวกมึง ล้มทับลูกชายเต้าแก่ไม่บาปหรอก”

(ผู้แพ้ : 82)

จากคำบรรยาย ผู้เขียนแสดงถึงการไร้ความเมตตาของนายช่างเรือที่อยากได้ในชัยชนะและของกำนัลจากผู้มีสติปัญญาต่ำต้อยกว่าตน เป็นการฉวยโอกาสนำจุดอ่อนของคู่แข่งมาทำให้ตนได้รับชัยชนะในการแข่งขันครั้งแล้วครั้งเล่า จนในที่สุดคู่แข่งก็ต้องจมน้ำตายจากการพ่นน้ำแข็งน้ำซึ่งนายช่างเรือย่อมรู้ว่าคู่แข่งของเขาอาจถึงแก่ความตาย แต่เขาก็มีจิตใจเหี้ยมโหดไร้เมตตาธรรมต่อเพื่อนมนุษย์ที่อ่อนแอและไร้ทางสู้

ในเรื่อง คนทันสมัย ประชาคม ลุนาชัยได้เสนอให้เห็นถึงพฤติกรรมและความนึกคิดในจิตใจที่เสื่อมทรามลงของปัญญาชนคนรุ่นใหม่ การศึกษาไม่สามารถยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น แต่กลับกลายเป็นคนไร้เมตตาธรรม สามารถฆ่าคนได้อย่างเลือดเย็น ผู้เขียนได้นำเสนอปัญหาด้านจริยธรรม โดยผ่านตัวละครผู้ชายที่ขับรถชนสองแม่ลูกขณะกำลังข้ามถนน และไล่เกียร์เดินหน้าตั้งใจขับไปชนซ้ำอีกครั้งเพื่อให้ตายสนิท นับเป็นเรื่องที่น่าสะทือนใจที่สะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมทรามของมนุษย์ในด้านจริยธรรม โดยเฉพาะคนที่มีการศึกษาแต่ไร้เมตตาธรรม ดังคำบรรยายภาพเหตุการณ์ในเรื่องว่า

...ผมใจหายวูบเมื่อรู้ว่าขับรถเฉี่ยวชนคนให้แล้ว ผมหญิงนั่งผ้าถุงจูงแขนเด็กวัยราวห้าหกขวบข้ามถนนนั้นส่งสัยเป็นแม่ลูก ทั้งสองกระเด็นไปข้างหน้าประมาณสามสี่เมตร ดีที่ผมเบรกทัน และชนเข้าไม่จังนัก..ไม่น่าถึงตาย หากเป็นเมื่อสิบกว่าปีก่อนที่ความเขยยังติดค้างสันดาน ผมคงรีบลงไปดูอาการแล้วนำคนทั้งสองส่งโรงพยาบาล แต่ในนาที่นี้ผมมี

ความคิดอย่างเดียวว่า..จะต้องขับรถหนีไปให้เร็วที่สุด ขณะเข้าเกียร์จะเร่งเครื่อง คนรัก
คล้ายรู้เท่าทันความคิด หล่อนสะกิดไหล่ผมเป็นการเตือนสติ

“เขาจำเลขทะเบียนเราได้นะคุณ” เสียงหล่อนกร้าว วาวตาทันสมัยฉายฉานในความ
มืด

ผมพยักหน้าช้า ๆ รู้ว่าควรจัดการอย่างไรดี ผมบรรจงหมุนพวงมาลัยปรับทิศทาง เข้า
เกียร์เดินหน้าเร่งเครื่องบังคับให้รถแล่นผ่านร่างทั้งสองอย่างแรง อาการสะดุดเล็กน้อยของ
ตัวรถอย่าให้ผมแน่ใจว่าไม่พลาดเป้า...

(คนทันสมัย : 175 – 176)

ในเรื่อง คนทันสมัย ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่เรียกตัวเองว่าเป็น
คนทันสมัย ซึ่งหมายถึงคนที่คิดแต่จะเอาตัวรอดโดยไม่คำนึงผู้อื่น ความคิดที่ทันสมัยภายใน
เรื่องสั้นเรื่องนี้จึงเป็นความทันสมัยของคนที่ได้รับเมตตาธรรม ซึ่งความคิดของผู้ชายที่ไร้ความ
เมตตาซึ่งตรงกันกับความคิดของผู้หญิงที่ไร้เมตตาด้วยเช่นกัน ทั้ง ๆ ที่ทั้งคู่เป็นคนมีการศึกษาแต่
กลับไร้ซึ่งความเมตตา

ผู้เขียนยังแสดงแนวคิดในด้านการศึกษาในปัจจุบันที่สอนให้เข้าใจในเนื้อหาในบทเรียน
โดยละเลยการสอนด้านจริยธรรม ทำให้ปัญญาชนรุ่นใหม่กลายเป็นคนทันสมัยที่ไร้เมตตาธรรม
ดังคำบรรยายว่า

อาจารย์มหาวิทยาลัยแต่ละท่านพยายามยึดเยียดสิ่งที่เรียกว่าวิชาความรู้ใส่สมองของผม
ท่านสอนให้รู้จักจำ เชื่อตามที่ท่านบอก ทำข้อสอบวิชาของท่านให้ผ่าน เพื่อคว้าปริญญา
เป็นอาวุธก้าวเข้าสู่สมรภูมิแรงงาน สังคมทันสมัยไม่มีใครคิดถึงส่วนรวมกันหรอก ขอให้
มีงาน มีเงิน ไม่ตกเป็นเบี้ยล่างให้คนอื่นกดขี่ ความหมายของชีวิตอยู่ตรงนี้นี่เอง ขอให้คุณ
มีเงิน มีอำนาจต่อรองสูง สังคมก็จะนับหน้าถือตาว่ามีเกียรติไปเอง

(คนทันสมัย : 171)

ในเรื่อง โศกนาฏกรรม ประชาคม ลุนาชัยได้สะท้อนให้เห็นถึงความไร้เมตตาธรรมของ
คนในชนบท เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนางน้อยเมียของนายคงที่เป็นโรคเรื้อรัง ศีรษะของนางจะโต

ขึ้นทุกวันจนใหญ่เท่าตุ่มน้ำ แขน ขา ฝิบเล็กลงทุกวัน จึงเป็นที่สนใจอย่างยิ่งต่อชาวบ้านละแวกเดียวกันคนเหล่านั้นเห็นความเจ็บไข้ได้ป่วยของผู้อื่น เป็นเรื่องสนุกสนาน นำเอาความทุกข์ทรมานเจ็บปวดของผู้อื่นมาพินันขันต่อ ดังเหตุการณ์ในเรื่องว่า

บัดนี้มีคนตั้งตัวเป็นเจ้าของการพนันรับแทงจากชาวบ้าน ว่าวันนี้หรือวันต่อไป ศีรษะของนางน้อยจะโตขึ้นอีกกี่นิ้ว นางจะมีชีวิตอยู่ต่อไปอีกกี่เดือน กี่วัน และร่างกายส่วนอื่นๆของนางจะลีบเล็กลงอีกเท่าใด แล้วส่วนไหนจะเน่าเปื่อยไปก่อนที่จะนางจะเสียชีวิต

เจ้ามือพนันก็คือพี่ชายของผู้ใหญ่แล้ว ทุกวันแกจะเป็นคนนำดัลบเมตรมาวัดรอบศีรษะของนางน้อย และตรวจดูร่างกายส่วนอื่นๆที่มีคนแทงพนันเอาไว้ ในขณะที่แกกำลังลงมือวัด ผู้คนที่เข้ามามุงล้อมต่างปิดปากเงียบ เมื่อผลการวัดปรากฏออกมา คนที่ชนะพนันต่างส่งเสียงโห่ร้องกึกก้อง บางคนถึงกับกระโดดโลดเต้นอย่างลื้มตัว ส่วนนางน้อยเบิกตากว้างเลิกลั้ก น้ำใสๆไหลรินออกมาจากหน่วยตาทั้งสองข้าง

(โศกนาฏกรรม : 156-157)

จากพฤติกรรมของตัวละคร แสดงให้เห็นถึงความไร้เมตตาธรรมของเพื่อนในหมู่บ้านเดียวกัน ที่นอกจากจะดูดาบไม่ให้ความช่วยเหลือ ยังนำความทุกข์ของผู้อื่นไปเล่นพนันขันต่อกันอย่างสนุกสนาน ไม่เว้นแต่นายคงผู้เป็นสามีที่ยอมให้เจ้าเมืองนำนางน้อยไปเดินสายเก็บเงินตามงานวัด ดังบทสนทนาว่า

เขียมใจขึ้นด้วยความหวัง เข้าใจว่าเจ้าเมืองคงพาแม่ไปรักษาที่โรงพยาบาล แต่แล้วเขาต้องหน้าสลดด้วยความผิดหวังเมื่อทราบความจริงจากปากป้าเดือน

“ มันเอาแม่มึงไปออกงานประจำปีของจังหวัด” สีหน้าป้าเดือนเหมือนคนปวดร้าวอย่างที่สุด

(โศกนาฏกรรม : 161)

จากบทสนทนาในเรื่องสะท้อนให้เห็นถึงบุคคลในระดับสูงที่เป็นถึงเจ้าเมือง ปกครองดูแลคนจำนวนมาก แต่กลับไร้เมตตาธรรม แสวงหาผลประโยชน์จากชาวบ้านของตน

จากเรื่องสั้นดังกล่าวทั้ง 3 เรื่อง ประชาคม ลุนาชัยได้แสดงแนวคิดสัจนิยมที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ทุกระดับชนชั้นที่ไร้เมตตาธรรม เริ่มตั้งแต่บุคคลที่มีการศึกษาดี มีความรู้ แต่ใช้ความรู้และกลอุบายต่างๆ เอาเปรียบผู้ที่ด้อยกว่าอย่างไร้ความเมตตา หรือแม้แต่ชาวบ้านทั่วไป และคนใกล้ชิดที่เห็นความทุกข์ทรมานของผู้อื่นเป็นเครื่องมือกอบโกยผลประโยชน์และสร้างความบันเทิงใจมาสู่ตน

2.2.4 ความไร้น้ำใจ

จากการศึกษาแนวคิดสัจนิยมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย จำนวน 24 เรื่อง พบว่ามีเรื่องสั้นที่สะท้อนให้เห็นถึงความไร้น้ำใจของมนุษย์ในสังคมปัจจุบันดังในเรื่อง ชายในห้องเจียบ และ สินน้ำใจ

เรื่อง ชายในห้องเจียบ ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความไร้น้ำใจของคนเมือง เป็นเรื่องเกี่ยวกับชายคนหนึ่งมาเช่าห้องพักชั้นดาดฟ้าของป่าพลอย แต่ไม่เคยมีใครสนใจซักถาม หรือเข้าไปข้องแวะยุ่งเกี่ยวกับเขาทั้งๆ ที่มีอาการไอเรื้อรังอยู่นาน จนกระทั่งเสียชีวิตอย่างโดดเดี่ยวภายในห้องพักอยู่เพียงลำพัง

จากโครงเรื่องดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงสังคมเมืองที่ต่างคนต่างอยู่ ไม่มีใครสนใจกัน โดยเฉพาะคนแปลกหน้า เพราะเห็นว่าไม่ใช่เรื่องของตน ดังคำบรรยายว่า

.....ช่างเถอะ ขอเพียงเขามีค่าห้องจ่ายให้ทุกเดือนก็แล้วกัน
ป่าพลอยมีบทสรุปทำนองนี้แทบทุกครั้ง.....

(ชายในห้องเจียบ : 133)

จากคำบรรยายข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความไร้น้ำใจของคน ทั้งๆที่เป็นเจ้าของห้องพัก แต่ไม่เคยใส่ใจถามไถ่ถึงอาการป่วยทั้งๆที่ได้ยินเสียงไอดังขึ้นทุกๆคืน ยังทำใจนิ่งเฉยไม่แสดงความห่วงใยไต่ถามถึงอาการป่วย จนกระทั่งเขาตายอยู่บนห้องพักบนชั้นดาดฟ้าเพียงลำพังเพราะโรคภัย

นอกจากความไร้น้ำใจของเจ้าของห้องพักบ้านเช่า ยังมีเพื่อนบ้านใกล้เคียง เช่น ร้านทำผม ที่ไม่เคยสนใจสิ่งใดนอกจากตุลละคร และติดตามความเคลื่อนไหวของดารานักแสดง โดยไม่สนใจกับบุคคลใกล้ชิด

ในเรื่องสินน้ำใจ ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความไร้น้ำใจของลูกสาวและลูกเขย ในยามที่พ่อ หรือพ่อตามาขอความช่วยเหลือในช่วงที่พืชไร่ขายขาดทุนจึงไม่มีแรงจ่ายค่าแรงงาน ลูกสาวและลูกเขยกลับไม่ยากช่วยเหลือ สร้างความเจ็บปวดให้กับผู้เป็นพ่ออย่างมากดังบทสนทนาว่า

แกทอดกจากกรุงเทพมาหน้าสู่ไร่ลูกสาวด้วยต้องการเงินเร่งด่วนมาจ่ายค่าแรงงาน
“ทำไมพ่อไม่เอาล่วงหน้าที่เก่าแก่ละ หอมฉันยังออกไม่หมดจะเอาเงินจากไหนมา”

ลูกเขยแกล้งเสียงเซียว พยายามบิดพลิ้ว ลุงสงถึงกับร้อนวูบวาบในใจ

แกทราบดีว่าหอมของมันออกได้ราคา เป็นหอมเบอร์ใหญ่ราคาไม่ตกทั้งนั้น และที่ยังเหลืออีกหลายสิบไร่ก็ยังไม่ได้ออน ไม่มีเสียหายแม้แต่ว่าางวาเดียว อย่างน้อยมันควรมีกาไรเป็นแสน ลำพังเงินเล็กน้อยแค่นี้จะแบ่งให้แกได้

“คนงานมันจะกลับบ้าน มึงต้องหาให้กูก่อน จะให้มันกลับตัวเปล่าไต่ยังงิ ก็มึงไม่ใช่หรือเจ้าก็เจ้าการพามา” แกขึ้นเสียงบ้าง โมโหหัวฟัดหัวเหวี่ยง ลูกสาวตัวดีก็เข้าข้างฝั่ง มองแกเหมือนคนแปลกหน้าไปอีกราย

(สินน้ำใจ : 87)

จากเรื่องสั้นทั้ง 2 เรื่องดังกล่าว ประชาคม ลุนาชัยได้เสนอแนวคิดสังคมนิยมด้านความไร้น้ำใจของมนุษย์ แสดงให้เห็นถึงการอยู่แบบตัวใครตัวมัน ไม่สนใจผู้อื่นยกเว้นจะมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง และอีกเรื่องคือความไร้น้ำใจของลูกสาวและลูกเขยที่มีต่อพ่อและพ่อตา ทั้งๆที่เป็นผู้มีพระคุณมาขอความช่วยเหลือแต่กลับแสดงออกอย่างไร้น้ำใจ

3. แนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในสังคม

เลิศจร ภาระสกุล (2516 : 8) กล่าวว่า “ค่านิยม” เป็นสิ่งกำหนดความเชื่อ ความปรารถนาและการมองโลกของบุคคลเป็นพื้นฐานของความคิด ตลอดจนถึงการกระทำอาจถือได้ว่า ค่านิยมเป็นนามธรรมขั้นสูง มีการถ่ายทอดกันได้ภายในสังคมหรือวัฒนธรรมหนึ่งๆและมีการเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมก่อให้เกิดขบวนการหลายอย่างต่อพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นไปทั้งการยอมรับและขัดแย้งในสังคม การเลือกกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับค่านิยมที่บุคคลนั้นยึดถืออยู่ ค่านิยมจะเป็นหลักการต่างๆที่บุคคลยึดถือในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะแสดงออกทางพฤติกรรมต่างๆ

ไพฑูรย์ เครือแก้ว (2513 : 91-103) ได้กล่าวถึงค่านิยมของคนไทยไว้ 9 ประการ ได้แก่ ความมั่งคั่ง อำนาจ ความเป็นผู้ใหญ่ ความเป็นนาย การมีใจกว้าง การรู้จักกตัญญูรู้คุณ การยกย่องความเป็นปราชญ์ การรู้จักที่ต่ำที่สูง

สมยศ เม่นแยม (2538 : 37) ได้กล่าวว่าค่านิยมที่เป็นปัญหามีดังนี้คือ

1. ความอ่อนแอในด้านอุปนิสัยการทำงาน
2. ขาดความรักชาติและเสียสละเพื่อประเทศชาติอันแท้จริง
3. ขาดความนิยมไทย
4. ค่านิยมความหรูหรา
5. ถือประโยชน์ตนเป็นสำคัญ
6. ความสนุกสนานและเริงตอรอย
7. ความสะดวกสบายและมั่งง่าย
8. เชื้อโคลงของขลังและไสยศาสตร์เกินควร
9. ความพอใจในความสำเร็จทางวัตถุ
10. การถือประโยชน์เป็นที่ตั้ง

โรคิช (Rokeach : 1968 : -) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. ค่านิยมจุดหมายปลายทางในชีวิต (Terminal Values) เป็นเป้าหมายที่พึงปรารถนา หรือเป็นที่ต้องการของบุคคล เช่น เสรีภาพ เสมอภาค สันติสุขของโลกมนุษย์ ความสงบสุข เป็นต้น ค่านิยมประเภทนี้แบ่งย่อยออกได้ 2 แบบ คือ

- ก. ค่านิยมส่วนบุคคล มีศูนย์รวมที่ตัวบุคคล เช่น ความภาคภูมิใจในตัวเอง ความสำเร็จในชีวิต ความสงบสุขทางใจ เป็นต้น
- ข. ค่านิยมส่วนสังคม มีศูนย์รวมที่สังคม เช่น ความมั่นคงของชาติ โลกที่มีสันติสุข การได้รับยกย่องในสังคม เป็นต้น

2. ค่านิยมวิถีปฏิบัติ (Instrumental Values) มีลักษณะเป็นวิถีทางหรือเครื่องมือที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางของชีวิต เช่น ความซื่อสัตย์ ความรัก ความรับผิดชอบ ความกล้าหาญ เป็นต้น ค่านิยมประเภทนี้แบ่งย่อยออกได้ 2 แบบ คือ

- ก. ค่านิยมจริยธรรม มีศูนย์รวมที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คือค่านิยมที่กำหนดให้บุคคลไม่ประพฤติ ปฏิบัติในสิ่งที่ก่อให้เกิดความปวดร้าวใจหรือเกิดความรู้สึกผิด ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น
- ข. ค่านิยมความสามารถ มีศูนย์รวมอยู่ที่ตัวบุคคล คือ ค่านิยมที่กำหนดให้บุคคลปฏิบัติตามเหตุผล และความเฉลียวฉลาดของเขา มากกว่าที่จะรู้สึกปวดร้าวใจ หรือกังวลใจ ได้แก่ การมีความสามารถสูง ความกล้าหาญ

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

ในการศึกษาแนวคิดสัจนิยมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมที่ปรากฏในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัยจำนวน 24 เรื่อง ผู้วิจัยจะศึกษาค่านิยม 2 ด้าน ดังนี้

3.1 ค่านิยมที่พึงประสงค์

3.2 ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์

3.1 ค่านิยมที่พึงประสงค์

ค่านิยมที่พึงประสงค์หมายถึง การกระทำต่าง ๆ รวมทั้งความคิด ความเชื่อต่าง ๆ ที่เป็นไปเพื่อความไม่เห็นแก่ตัว ที่เป็นไปในทางสร้างสรรค์ และจรรโลงโลกให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข มีความเมตตากรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่มีการกดขี่ข่มเหงหรือเบียดเบียนกัน

จากการวิเคราะห์เรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัยจำนวน 24 เรื่อง ผู้ศึกษาพบว่าผู้เขียนได้แสดงแนวคิดสัจนิยมเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ 1 ประเด็น คือ

3.1.1 ค่านิยมด้านอิสรภาพ

3.1.1 ค่านิยมด้านอิสรภาพ

จากการศึกษาแนวคิดสัจนิยมพบว่ามีเรื่องสั้นที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในด้านอิสรภาพ คือ เรื่อง อิสรภาพ ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของสัตว์ป่าที่ไม่ต้องการถูกกักขังขังขังเหนียวไว้ในที่คับแคบ ไม่แตกต่างจากมนุษย์ที่ต้องการอิสรภาพเช่นเดียวกัน มนุษย์ไม่ต้องการให้ใครมาจำกัดขอบเขตทั้งทางด้านร่างกายและความนึกคิด สัตว์ก็โหยหาอิสรภาพทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจเช่นกัน โดยเฉพาะสัตว์ประเภทลิงที่ชอบปีนป่ายต้นไม้ตามอำเภอใจ เมื่อโดนกักขัง จึงพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้หลุดจากโซ่ที่ล่ามมันไว้ ดังคำบรรยายภาพว่า

โซ่วางนิ่งทาบพื้นดิน ตรงปลายอีกด้านหนึ่งถูกย้อมแดงฉาน เลือดนั้นเอง ไม่เพียงเบือนติดปลายโซ่ หากเรี่ยรายเป็นทาง

เขายืนนิ่งมอง อ้าปากค้าง ไม่อยากเชื่อในสิ่งที่ตัวเองเห็น

ข้อโซ่ยังผูกติดข้อขา ขาข้างที่มันใช้ฟันขบกัดจนขาด รอยเขียวฉีกกระชากเนื้อ ออกแรงขบจนกระดูกแตกหักและแยกจากร่างที่เป็นอิสระ

3.2 ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์

ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ หมายถึง การกระทำต่าง ๆ รวมทั้งความคิด ความเชื่อต่าง ๆ ที่เป็นไปเพื่อความเห็นแก่ตัว เอาวัดเอาเปรียบ กดขี่ข่มเหงผู้อื่น ก่อให้สังคมเกิดช่องว่างของความ เป็นอยู่ ทำให้ผู้อื่น และสังคมเดือดร้อน

จากการวิเคราะห์เรื่องสั้นของประชาคม สุนัขย จำนวน 24 เรื่อง ผู้ศึกษาพบว่าผู้เขียน ได้แสดงแนวคิดสัจนิยมเกี่ยวกับค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ไว้ 5 ประเด็นได้แก่

- 3.2.1 ค่านิยมด้านไสยศาสตร์
- 3.2.2 ค่านิยมด้านอำนาจ
- 3.2.3 ค่านิยมด้านวัตถุนิยม
- 3.2.4 ค่านิยมด้านการพนัน
- 3.2.5 ค่านิยมด้านความเห็นแก่ตัว

3.2.1 ค่านิยมด้านไสยศาสตร์

จากการศึกษาแนวคิดสัจนิยมพบว่ามีเรื่องสั้นที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในเรื่องของความ เชื่อโชคลางของขลังและไสยศาสตร์ คือเรื่อง อิทธิปาฏิหาริย์

ในเรื่อง อิทธิปาฏิหาริย์ ประชาคม สุนัขยได้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของมนุษย์ใน เรื่องของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ เช่น เหยี่ยวหลวงพ่อ ปลัดขิก ฯลฯ ผู้คนที่นำไปสักการะบูชาต่างเชื่อ ว่าสิ่งของเหล่านี้ที่ได้ผ่านการเสกเป่าจากเกจิอาจารย์ชื่อดัง จะช่วยปกป้องคุ้มครองพวกเขาได้ ดังฉากในเรื่องที่กล่าวว่า

อุบัติเหตุรถชนกันตรงปากทางเข้าอำเภอมียคนเสียชีวิตและบาดเจ็บนับสิบ รถยนต์สองคัน ประสานงากันกลายเป็นเศษเหล็ก ท่ามกลางซากกองและเศษเนื้อแหลกยับของผู้เสียชีวิต เด็กน้อยวัยห้าขวบรอดตายโดยไม่ได้รับบาดเจ็บแม้เพียงปลายก้อย

เหยี่ยวหลวงพ่อกลตรุ่นแรกซึ่งห้อยคอเด็กน้อยอยู่นั่นเองให้ความคุ้มครอง เสียงกล่าวขาน กระจายเป็นวงกว้างออกไป และกลายเป็นข่าวพาดหัวหนังสือพิมพ์รายักษ์ใหญ่อยู่ถึงห้าวัน

(อิทธิปาฏิหาริย์ : 62)

ในเรื่อง อิทธิปาฏิหาริย์ ผู้คนต่างมีความเชื่อว่าเหรียญหลวงพ่อกวดช่วยชีวิตเด็กน้อยไว้ได้อย่างปาฏิหาริย์ พวกเขาเชื่อว่าพระสงฆ์สามารถสร้างสิ่งที่ทำให้เกิดปาฏิหาริย์ได้เพราะพระสงฆ์ล้วนปฏิบัติธรรมจนเกิดบารมีสูงส่งจนทำให้สร้างสิ่งต่างๆที่เหนือความคาดหมายได้

ในอีกด้านหนึ่ง ประชาคม ลุนาชัย ได้สร้างตัวละครที่อาศัยผ้าเหลืองในการกอบโกยผลประโยชน์เข้าวัด เช่น มรรคนายก ประธานวัด รวมทั้งนายกเหล่าซึ่งเป็นน้องชายฝาแฝดของพระกวด นายกเหล่าเคยเป็นโจร ปล้น ฆ่าเจ้าทรัพย์ให้ตายมามาก และท้ายที่สุดเขาก็ฆ่าพี่ชายของเขาเองโดยนำศพแอบซ่อนไว้ แล้วสวมรอยเป็นพระกวดเพื่อหลบหนีการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในระหว่างที่สวมรอยเป็นพระกวด เขาได้ฉวยโอกาสโดยการนำความเชื่อในเรื่องเครื่องรางของขลังของชาวบ้านเป็นเครื่องมือในการสร้างเครื่องรางของขลังมากมายเพื่อหาเงินเข้าวัด

จากโครงเรื่อง ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในเรื่องอิทธิปาฏิหาริย์มากเกินไปทำให้ชาวบ้านตกเป็นเหยื่อของพระกวดที่ใช้ผ้าเหลืองหากินโดยหลอกลวงให้ผู้คนหลงเชื่อและมลายไปกับเครื่องรางของขลังที่เขาทำการปลุกเสกขึ้น และต่อมาเมื่อนายกเหล่าป่วยตาย ทำให้มรรคนายก และประธานวัดทราบความจริงว่าเขาไม่ใช่พระกวดตัวจริง ประธานวัดและมรรคนายกจึงฉวยโอกาสโดยการนำศพของพระกวดตัวจริงเผารวมไปพร้อมกับนายกเหล่า เมื่อเผาเสร็จจึงมีเถ้ากระดูกมากมายเกินจริง ชาวบ้านจึงหลงเชื่อว่าเกิดปาฏิหาริย์ยิ่งหลงเชื่อมลายไปกับเรื่องที่เกิดขึ้น จึงเกิดความเชื่อในพลังอำนาจของพระกวดมากขึ้นไปอีก เป็นเหตุให้มรรคนายกและประธานวัดใช้ปาฏิหาริย์ที่เกิดขึ้นครั้งนี้เป็นเครื่องมือในการหาเงินเข้าวัดได้อีก

3.2.2 ค่านิยมด้านอำนาจ

ในเรื่อง มิดดัมมา ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นถึงการแสวงหาอำนาจ ซึ่งเป็นสิ่งที่หลายคนปรารถนา จึงยอมทำทุกวิถีทางไม่ว่าผิดหรือถูก ผู้เขียนได้แสดงแนวคิดสังคมนิยมด้านอำนาจโดยใช้สัญลักษณ์เป็นมิดดัมมาเล่มหนึ่ง มิดเล่มนี้ได้ผ่านมือผู้คนมากมาย ทั้งได้มาจากการแย่งชิง จากการให้ หรือเป็นของจากมรดกตกทอด ผู้ครอบครองมิดเล่มนี้ล้วนหลงใหลและเชื่อว่ามันเป็นเครื่องรางนำโชคและคุ้มภัย สามารถช่วยนำพาให้ชีวิตเจริญก้าวหน้าและร่ำรวยขึ้น

ผู้เขียนให้ตัวละครหลากหลายอาชีพเป็นผู้ครอบครองมิด ได้แก่ พระ อาชญากร ตำรวจ และนักธุรกิจ พวกเขาเหล่านั้นต่างเชื่อว่ามิดช่วยปกป้อง คุ้มครองพวกเขาให้รอดพ้นจากอันตราย พวกเขาเหล่านั้นได้ใช้มิดไปในทางที่ให้คุณ และโทษแตกต่างกันไป อย่างเช่นตำรวจใช้มิดเพื่อป้องกันตัวและขจัดเหล่าคนร้าย แต่นักธุรกิจกลับใช้มิดเป็นแรงผลักดันในการทำธุรกิจด้วยวิธีการเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ดังคำบรรยายว่า

แตกกลายเป็นเจ้าสัวผู้ถูกขนานนามว่าเซียนเหยียบเมฆแห่งวงการธุรกิจ ทุกอย่างก้าวทุกอย่าง

ที่คาดคิดไม่เคยผิดเป้าหมาย ทั้งนี้ทั้งนั้นแยกความดีความชอบให้กับมิดดัมงา

มันเต็มเต็มชีวิตเพชฌฆาตให้แก่ ขณะนั่งลอบคล้อยในห้องปรับอากาศ แกมมองเห็นหยาด
เลือดฟุ้งกระจายอยู่อีกที่หนึ่ง- ลูกหนี้ที่ถูกแกสังหารด้วยและฟุ้งล้มละลาย เจ้าของกิจการ
ซึ่งแกสั่งให้ลูกน้องยาตราทัพเข้ายึดครอง มิดดัมงาในมือแกคล้ายฟาดฟันออกไปจริงๆ
ปาดเนียนคอกหอยของผู้คนเหล่านี้ เลือดทั้งมวลฟุ้งกระจายกลายเป็นดอกผลงอกงามทางธุรกิจ

(มิดดัมงา : 122)

นอกจากนี้แล้ว ผู้เขียนยังได้สะท้อนแนวคิดผ่านตัวมิดดัมงาที่ตัวมิดดัมงาโค้งกอบรูปเดือน
เสี้ยวสลักข้างน้อยไว้เก๋เชือก เปรียบตัวมิดแทนพลังอำนาจอันยิ่งใหญ่ที่เหล่ามนุษย์ต่างหมาย
ปอง จำนวนข้างเก๋เชือกเปรียบเสมือนอำนาจที่เปลี่ยนมือไปเรื่อย ๆ จากอดีตสู่ปัจจุบันดังคำ
กล่าวว่

มิดดัมงาเก่าแก่ผ่านการดื่มเลือดและสังหารผู้คน ปกป้องคุ้มครองผู้เป็นเจ้าของ มันเคยอยู่
ในมือพระ อาชญากร ตำรวจ และนักธุรกิจผู้ประสบความสำเร็จ บัดนี้มันอยู่เบื้องหน้านักการ
เมือง นักลงทุนต่างชาติ นายธนาคาร นายตำรวจ นายทหาร และพ่อค้าของเถื่อนผู้ซ้ำของการ
ฟอกเงิน สายตาของผู้คนเหล่านี้จึงมองมิดดัมงาเป็นจุดเดียว

(มิดดัมงา : 124)

จากเรื่อง มิดดัมงา ผู้เขียนแสดงแนวคิดในเรื่องของอำนาจที่มนุษย์แสวงหา ต่างแย่ง
ชิงเพื่อให้ได้มา และเมื่อได้อำนาจมาอยู่ในมือ พวกเขาเหล่านั้นต่างนำมาใช้ในทางที่แตกต่างกัน
อาจจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม หรืออาจนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว แต่สำหรับผู้คนที่อยู่
ในระดับสูง เช่น นักการเมือง นักลงทุนต่างชาติ นายธนาคาร นายตำรวจ นายทหาร และพ่อค้า
ของเถื่อน คนเหล่านี้หากได้ครอบครองอำนาจย่อมเป็นเรื่องที่น่ากลัว

จากเรื่อง มิดดัมงา ผู้เขียนเปรียบเทียบมิดเป็นอำนาจที่ทุกคนล้วนปรารถนาจะได้มา แล้ว
แต่ว่าใครจะนำไปใช้อย่างไร ดังตัวละครในเรื่อง คือ ตำรวจที่ใช้มิดจัดการกับเหล่าผู้ร้าย แต่
เศรษฐกิจหรือนักธุรกิจใหญ่บางคนกลับเชื่อว่ามิดเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้เขามีความมั่นใจในการ
ดำเนินธุรกิจไปในทางแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว มิดจึงเปรียบเสมือนอำนาจที่ให้ทั้งคุณและให้
โทษ ดังนั้นถ้าอำนาจตกไปอยู่ในมือของคนแล้ว บ้านเมืองหรือประเทศชาติคงไม่ปลอดภัย
เพราะมิดหรืออำนาจที่คนเลวถืออยู่ย่อมพร้อมจะจ้วงแทงให้ประเทศชาติพินาศย่อยยับ

3.2.3 ค่านิยมด้านวัตถุนิยม

จากการศึกษาแนวคิดสังคมนิยมพบว่า มีเรื่องสั้นที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมด้านวัตถุนิยม ได้แก่ เรื่อง อาณาจักรมายา คนทันสมัย และ ละครคนเมือง

ในเรื่อง อาณาจักรมายา ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นถึงมนุษย์ในวงการมายา เช่น แมวมองเจ้าของสังกัด คนเหล่านี้มักพยายามคัดสรรคนหน้าตาดี ๆ มาอยู่ในสังกัดของตน พวกเขาจึงพยายามสรรหาหน้าตาผู้หญิงตามความต้องการของตลาดในวงการบันเทิงไทย ดังคำบรรยายว่า

“คุณควรตั้งชื่อเล่นให้ลูกใหม่ นะครับ” พจน์ว่าขึ้นอีก “ชื่อเบิ้มเซย์ไป ชื่อไทยไม่เหมาะกับรูปร่างหน้าตาเขา แถมไม่ถูกโฉลกกับรสนิยมผู้คนยุคนี้ ตลาดบริโภคศิลปินลูกครึ่งชายออกและขายดีอย่างไม่ต้องจ้อคุณภาพ คุณเคยได้ยินคำพูดตลกร้ายไหมล่ะครับ เข่าว่ากันว่า ลูกไทยทำงานแทบตายได้ค่าแรงไม่ถึงวันละสองร้อย แต่ลูกครึ่งฝรั่งเล่นเกมโชว์ไม่ถึงชั่วโมงได้สองแสน...”

(อาณาจักรมายา : 77)

จากคำบรรยายข้างต้น ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความนิยมในตัวละคราสมัยปัจจุบันที่จะเน้นดารา นักร้องที่เป็นลูกครึ่ง คนเหล่านี้มักจะเป็นที่ต้องการของบรรดาแมวมองเพราะสามารถทำงานได้จำนวนมาก ๆ ให้แก่บริษัทต้นสังกัด จนบางครั้งเงินจำนวนมาก ๆ นี้เองที่ทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกันเองระหว่างดาราและต้นสังกัด เพราะตกลงแบ่งปันผลประโยชน์กันไม่ลงตัว

ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นว่าคนในปัจจุบันมักเน้นที่รูปร่างหน้าตาภายนอกมากกว่าจิตใจ อีกทั้งยังหวังผลประโยชน์ในทรัพย์สินเงินทองจนเกิดเหตุทะเลาะเบาะแว้งขึ้น โดยเฉพาะคนในแวดวงบันเทิง

ในเรื่อง คนทันสมัย ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมปัจจุบันที่นิยมวัตถุ ต้องการเงินทอง และความสะดวกสบาย โดยไม่คำนึงถึงว่าจะได้มันมาด้วยวิธีการใด ดังแก่นเรื่องที่สะท้อนถึงคนที่มีการศึกษาในปัจจุบันที่มีค่านิยมเปลี่ยนไป ซึ่งเป็นค่านิยมที่น่ากลัวของคนในปัจจุบัน ดังคำบรรยายความคิดของตัวละครชายในเรื่องว่า

เมื่อเรียนจบผมไม่คิดกลับไปอยู่บ้านนอก กลัวความเซยจะจุดให้ผมถอยหลังเข้าคลอง ผมเข้าทำงานกับบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ก็เพราะพื้นฐานความทันสมัยนั่นทีเดียว เพียงแค่

ไม่กี่ปีผมมีเงินซื้อบ้านหลังโต รถยนต์คันหรูที่ผมขับขีไปไหนมาไหนในเวลานี้ก็เป็นรางวัล
ชั้นใหญ่จากบริษัทมอบให้นักขายดีเด่นตลอดกาลอย่างผม

“งานขายเป็นงานที่ต้องใช้ศิลปะหลายแขนงผสมผสานกัน” ใครไม่รู้เคยสอนผมเช่นนี้
นอกจากไม่อยากจดจำแล้ว ผมยังโยนมันทิ้งไปในช่วงเวลาไม่นานนัก เพราะแท้ที่จริงผม
พบว่างานขายเป็นงานที่ง่าย ขอเพียงหน้าด้านพอ พูดโกหกเก่ง ยิ่งพูดตรงข้ามความจริง
ได้หน้าตายเป็นธรรมชาติเท่าใด ยิ่งต้อนเหยื่อเข้ามาติดกับได้ง่ายเท่านั้น และจะประสบ
ความสำเร็จในชีวิตเพียงชั่วข้ามคืน”

(คนทันสมัย : 172-173)

จากเรื่อง คนทันสมัย ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมด้านวัตถุ และจิตใจคนใน
สังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถทำได้ทุกอย่างเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการ แม้ต้องทำให้
คนอื่นเดือดร้อน ในชื่อเรื่อง คนทันสมัย ที่ผู้เขียนพยายามเน้นย้ำในเรื่องหลายครั้งเพราะผู้เขียน
จงใจเสียดสี เหน็บแนม คนในยุคปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปโดยวัดค่าความสำเร็จด้วยวัตถุมาก
กว่าจิตใจ ดังคำบรรยายว่า

ความสำเร็จวัดกันด้วยวัตถุ โลกยุคใหม่ไม่มีคนซื้อกับคนกดอีกต่อไปแล้ว เหลือเพียงคนโง่
กับคนฉลาดเท่านั้น และคนสองจำพวกนี้มีฐานะความเป็นอยู่แตกต่างกันราวฟ้ากับดิน
แน่ละ....คนโง่ยอมตกเป็นเหยื่อ ไม่มีศักยภาพพอจะต่อสู้ และไม่มีอำนาจต่อรองด้วยประการ
ทั้งปวง ผมซาบซึ้งดี...ศาสดาองค์ปัจจุบันของมนุษย์คือโคกทรัพย์อันพึงมีพึงได้ ลัทธิใหม่นี้
ไม่ต้องการมีคัมภีร์หรือคำสอน แต่ได้รับการเชื่อถือบูชาจากคนทั้งโลก

(คนทันสมัย : 173)

ในเรื่อง ละครคนเมือง ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงบรรดาบุคคลในหลากหลายอาชีพ ได้แก่
นักธุรกิจ นักการเมือง นายทหาร นายธนาคาร นักหนังสือพิมพ์ คนเหล่านี้มักยึดติดกับวัตถุ
ต้องการเงินทองมากมาย และความมีหน้ามีตาในสังคม ดังจะสังเกตได้จากการแต่งตัวหรูหรา
คำบรรยายในเรื่องว่า

๔. หล่อนนั่งลงพร้อมแก้วไวน์แดง ชานนท์หายใจแรง คล้ายนั่งอยู่ท่ามกลางแสงอัฏฐมณีสี่
แพรพรรณวาระยิบไปทั้งห้อง เข้มกลัดเน็คไทและปากกาตำทองของทรงศักดิ์ นาฬิกา
เรือนทองฝังเพชรของอำนาจ แหวนเพชรเม็ดใหญ่บนนิ้วของกรมธนา เพียงพวกเขา

ขยับเคลื่อนไหว แสงวูบวบบก็ส่งประกายตัดกัน

(ละครคนเมือง : 89)

นอกจากค่านิยมด้านวัตถุในเรื่องสั้น ละครคนเมือง ผู้เขียนยังสะท้อนให้เห็นถึงความหน้าไหว้หลังหลอกของบุคคลในระดับสูง ดังจะสังเกตได้จากโครงเรื่องที่เกี่ยวข้งกับการวางแผนของสาวไฮโซนางหนึ่งที่พยายามจะพิสูจน์ความจริงใจของบุคคลระดับสูง โดยสร้างทำเป็นล้มละลายเพื่อขอความช่วยเหลือจากบุคคลเหล่านี้ด้วยจำนวนเงินแปดพันล้าน เมื่อพวกคนเหล่านี้ทราบว่าหญิงสาวร่ำรวยที่ตนเองหมายปองต้องตกอับ จึงพากันหนีหน้าโดยไม่ให้ความช่วยเหลือใดๆ

จากเรื่องสั้นดังกล่าวทั้ง 3 เรื่อง ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของคนในปัจจุบันที่หลงในทรัพย์สินและเงินตรา จนยอมทำทุกอย่างแม้ผิดศีลธรรม เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการ

3.2.4 ค่านิยมด้านการพนัน

จากการศึกษาแนวคิดสังนิยมพบว่ามีเรื่องสั้นที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมด้านการพนัน คือ เรื่อง หมู่บ้านไก่ชน

ในเรื่อง หมู่บ้านไก่ชน เป็นเรื่องของค่านิยมในการเล่นการพนันซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนให้ทั้งนักพนัน รวมทั้ง คน และสัตว์ตกเป็นเครื่องมือในการเล่นพนัน ถึงขนาดเจ็บสาหัสและเสียชีวิตก็มี ดังในเรื่องสั้น หมู่บ้านไก่ชน ที่ได้สะท้อนให้เห็นถึงนิสัยชอบเล่นการพนันของบุคคลในชนบท ได้แก่ การกัดปลา ตีไก่ และมวยแข่ง

ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของการเล่นการพนันจากอดีตถึงปัจจุบัน โดยที่เริ่มมาจากสัตว์ที่มีขนาดเล็ก ไปถึงสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ขึ้น และท้ายที่สุดคือมนุษย์ แต่ไม่ว่าจะเป็นใครก็ตามก็รู้สึกเจ็บปวดทั้งกายและใจ ดังฉากกัดปลาในเรื่องว่า

เมื่อตอนเด็กๆผมชอบไปคลุกคลีอยู่แถวท่าเรือ ดูพวกผู้ใหญ่กัดปลาท่าทางสนุกสนาน ได้ฟังเสียงโห่ร้อง ได้เห็นลีลาการเอาใจช่วยปลาที่ตนถือหาง.....ปลากัดในโหลแก้วแต่ละตัวสีสันสดสวยราวกับไม่ใช่ปลา เมื่อถูกปล่อยลงในโหลแก้วปลาสองตัวก็ก๊วย้ำกันอย่างไม่ไว้หน้า หลายครั้งผมเห็นมันกัดกันจนตายไปต่อหน้าต่อตา....

(หมู่บ้านไก่ชน : 142)

เมื่อการแข่งขันปลาไม่เป็นที่นิยม การพนันชนไก่เริ่มเข้ามามีบทบาทสร้างความสนุกสนานให้คนในหมู่บ้านในยุคถัดมา ดังคำบรรยายว่า

หมู่บ้านเรามีชื่อเสียงมากในการชนไก่ สั้งเวียนหรือบ่อนตั้งอยู่กลางหมู่บ้าน ทุกวันอาทิตย์แรกและสุดท้ายของเดือนจะค้ำคั่งด้วยผู้คนจากหลายหมู่บ้านแห่แหนกันมาเล่นพนัน ไม่ว่าจะได้เสียมากน้อยอย่างไร สิ่ง que ทุกคนลืมไม่ได้คือความตื่นเต้นสนุกสนาน สั้งเวียนชนไก่จึงเปรียบเหมือนแม่เหล็กที่ดึงดูดนักพนันหลังไหลกันมา

...จนกระทั่งหมู่บ้านเรามีนักมวยคนแรก.....

พี่ด้วงรูปร่างเตี้ยล่ำ เชิงชกตุนถอยหลังไม่เป็น มีหมัดขวาที่ชกได้หนักหน่วงรุนแรง เป็นอาวุธเด็ด ลูกเตะขาของพี่ด้วงว่ากันว่าอำมหิตที่สุด นอกจากเป็นอาวุธที่ใช้ชกคู่ต่อสู้ได้แล้ว ยังเป็นลูกเตะหลอกล่อให้พะวง พอคู่ต่อสู้ปิดล่างกันลูกเตะจะแย่งแย่งแล้ว เผลอเปิดหน้าก็มักกลายเป็นเหยื่อหมัดตรงของพี่ด้วงหลบกลางอากาศมากมายต่อมาก

(หมู่บ้านไก่ชน : 143)

จากคำบรรยายข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมด้านการพนันที่มีมาในอดีต จนกระทั่งปัจจุบันที่กลายเป็นการพนันมวย มีมนุษย์เป็นตัวเดิมพัน สร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้ชมและผู้พนันได้มากกว่าเดิม

จากเรื่องสั้น หมู่บ้านไก่ชน ประชาคม ลุนาชัยได้แสดงแนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมด้านการพนันที่เล่นกันเพื่อความสนุกสนานแต่สร้างความทุกข์ให้แก่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อพนัน

นอกจากเรื่องสั้น หมู่บ้านไก่ชน ค่านิยมเรื่องการพนันยังสอดแทรกอยู่ในการเล่าเรื่องสั้นอีกหลายเรื่อง เช่น โสกนาฏกรรม ที่มีการพนันเรื่องของการเจ็บป่วยของเมียนายคงที่หัวของนางจะใหญ่ขึ้นทุกวัน ชาวบ้านจึงพนันกันว่าหัวนางจะใหญ่ขึ้นหรือไม่ และเรื่อง ผู้แพ้ ที่ชาวเรือทางภาคใต้ชอบพนันกัน ซึ่งมักพนันเกี่ยวกับขั้นตอนการทำมาหากินของชาวประมง เช่น พนันนับนิ้ว พนันชั่งปลา พนันสาวอวนเก็บเข้าโรง ฯลฯ

3.2.4 ความเห็นแก่ตัว

ความเห็นแก่ตัวหมายถึง การกระทำที่หวังเอาประโยชน์ของตนฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่นหรือส่วนรวม

จากการศึกษาแนวคิดสัจนิยมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจริยธรรมในเรื่องสั้นหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเห็นแก่ตัว ได้แก่เรื่อง บ่วงไฟ ภาพเกียรติยศ มหกรรมแห่งชีวิต สินน้ำใจ บ้านชานเมือง หมู่บ้านไก่ชน คนทันสมัย ผู้แพ้ อาณาจักรมายา ละครคนเมือง

ในเรื่อง บ่วงไฟ ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของมนุษย์ผู้ชายที่มีความเห็นแก่ตัว กดขี่ข่มเหงเพศหญิง เพราะเห็นผู้หญิงเป็นเพียงคนใช้และเครื่องระบายอารมณ์ทางเพศดังบทสนทนาว่า

ตอนเย็นวันถัดมา ลายไทยพาผองเพื่อนยกโขยงมาที่ร้าน เขายิ้มอย่างปลอดโปร่งโล่งใจ ยอมเป็นเจ้ามือเลี้ยงเหล้าเพื่อน ๆ ฉลองความโสดชั่วคราว ดาหลกหลิกของเขาเป็นประกาย ยิ้มกว้างจนหนาวบาง ๆ เห็นอริมฝีปากกระดิก

หนุ่มหน้าเต๋อยังอวรณ์แม่สาวคนนั้น “คิดถึงเขาเหมือนกันนะเอ็ง ต่อไปนี้ใครจะกวาดบ้าน เสื้อผ้าก็ต้องหอบไปร้านซักรีด”

ลายไทยจิบเหล้าคลั่งแค้นไปมา “เอ็งไม่ต้องห่วง เดียวก็มีมาใหม่ ข้าจะหาให้ดีกว่าเก่า”
ท่าที่ลายไทยเหมือนหมอกที่เชื่อในอาคมขลังของตน คำพูดง่าย ๆ ของเขาเหมือนพันธสัญญาที่ให้ไว้ กับเพื่อน ๆ

(บ่วงไฟ : 171)

จากบทสนทนาในเรื่องสะท้อนให้เห็นถึงความคิดของผู้ชายเจ้าชู้ที่ไม่เคยรักใคร่จริงจัง เห็นผู้หญิงเป็นเพียงคนใช้ทำงานบ้านให้เท่านั้น แสดงให้เห็นถึงความคิดของผู้ชายที่คิดว่าตนเองมีอำนาจเหนือผู้หญิง สามารถทำให้ผู้หญิงหลายคนหลงใหลคลั่งไคล้ และสุดท้ายก็หลอกใช้ และใช้เป็นเครื่องระบายอารมณ์ทางเพศเท่านั้น ทำให้เห็นถึงการกดขี่ข่มเหงทางเพศที่ยังมีอยู่ในสังคมไทย

นอกจากแนวคิดดังกล่าวแล้ว ผู้เขียนยังได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับเพศหญิงที่ยอมตกเป็นเบี้ยล่างของเพศชาย ภายในเรื่องนี้ ตัวละครหญิงที่หลงใหลในตัวลายไทยไม่ได้มีแต่ผู้หญิงในระดับการศึกษาทั่วไปเท่านั้น ผู้หญิงที่มีการศึกษาสูง ๆ และสอนคนอื่น ๆ ยังหลงไปติดกับดักของผู้ชายประเภทนี้ ดังคำสอนของตัวละครหญิงในเรื่องว่า

“ผู้หญิงเรานะคะ ปล่อยตัวปล่อยใจง่าย ๆ ก็มีแต่เสียเปรียบ อย่าให้ความเป็นกุลสตรี อย่าให้

ศักดิ์ศรีและคุณค่าของเราถูกทำลายลงด้วยน้ำมือผู้ชายที่ไม่มีความจริงใจเลยนะคะ ขอให้ใช้เหตุผลไตร่ตรอง อย่าใช้อารมณ์ คิดและวิเคราะห์ให้ดี มองคนให้ออก ยุคสมัยนี้นะคะ บางที่ผู้หญิงเราคงต้องรักผู้ชายด้วยสมองมากกว่าหัวใจแล้วละคะ”

(บ่วงไฟ : 173)

จากคำสอนข้างต้น เป็นคำสอนของผู้หญิงมีการศึกษาคณหนึ่งที่เป็นนักจัดรายการวิทยุ ที่เด็กสาววัยรุ่นมักจะโทรเข้ามาปรึกษาปัญหาหัวใจ เธอมักให้กำลังใจและสอนผู้หญิงเหล่านั้น ด้วยคำพูดที่ฉะฉาน แสดงถึงความฉลาด แต่ผู้เขียนกลับสร้างให้ตัวละครผู้หญิงผู้นี้ตกเป็นเหยื่อของลายไทย ผู้ชายเจ้าชู้ แสดงให้เห็นถึงความฉลาด การศึกษาสูง สอนผู้อื่นได้แต่ตนเองกลับไม่ทำตามอย่างที่สอนผู้อื่น จึงเอาตัวไม่รอด ไปติดกับ หลงกลผู้ชายเจ้าชู้ในที่สุด

ในเรื่อง ภาพเกียรติยศ ประชาคม ลุนาชัยได้สะท้อนภาพความเห็นแก่ตัวของช่างถ่ายภาพที่หาकिनบนความเป็นความตายของผู้อื่น เขาสามารถถ่ายภาพเหตุการณ์ต่างๆ เช่น ภาพเหตุการณ์รถแก๊สระเบิด ทะเลเพลิงเผาผลาญคนจนเสียชีวิต ภาพอุบัติเหตุเด็กถูกรถกระบะเสียจนเสียชีวิต ภาพคนเป็นโรคเอดส์กระโดดตึกเสียชีวิต ภาพเหล่านี้ล้วนเป็นภาพที่ได้รับรางวัล เป็นภาพที่เขาถ่ายด้วยความพิถีพิถัน พยายามจัดภาพตั้งกล้องให้พอดีเพื่อให้ภาพที่ออกมามีความสมบูรณ์ ดังคำบรรยายว่า

ฟิล์มไวแสงทำให้สีส้มเข้มดำทีเดียว สปีดชัตเตอร์ 1/2000 วินาที เพียงพอจับภาพเคลื่อนไหวให้หยุดนิ่ง แม้น้ำกล้องเอฟ 5.6 ออกจะกว้างไปเล็กน้อย แต่กลับเป็นผลดีต่อระยะโฟกัส ทั้งยังช่วยตัดฉากหลังรกรุงรังออกไป มันเป็นภาพที่บอกเรื่องราวได้สมบูรณ์ เห็นเลือดและความเจ็บปวด ร่างเล็กๆของเด็กลอยคว้างอยู่กลางอากาศ แขนที่ขาดติดประตู รถตู้ยังพ่นเลือดออกมาเหมือนท่อน้ำ

(ภาพเกียรติยศ : 151)

ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นช่างภาพที่สามารถถ่ายภาพความตายของคนได้อย่างประณีต บรรจง ผิดจากบุคคลทั่วไปที่หากพบเหตุการณ์เช่นนี้คงตกใจไม่ทันได้นึกคิดทำอะไร แต่บรรดาช่างถ่ายภาพล้วนต้องการนำภาพถ่ายเด็ดๆของตนไปตีพิมพ์ลงในสื่อต่างๆ เพราะหวังอามิสสินจ้างรางวัลและความมีหน้ามีตา ดังคำบรรยายว่า

องอาจวนเวียนอยู่กับงานข่าวมาเกือบยี่สิบปี ผ่านหนังสือพิมพ์รายวันมากกว่าสิบฉบับ ผ่านการถ่ายภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ มานับไม่ถ้วน เขาจึงเคยชินต่อภาพที่ถูกเสนอเป็นข่าวใหญ่ หากให้นับภาพหรือนับเหตุการณ์ร้าย ๆ ที่เคยผ่านสายตา องอาจก็คิดว่ายากพอ ๆ กับนับจำนวนหยดน้ำในมหาสมุทร ข่าวทุกข่าวคือลมหายใจสืบต่อชีวิต นักข่าวและช่างภาพก็เหมือนหมาล่าสัตว์ที่กินเงินเดือนบริษัทขายเนื้อ เหตุการณ์ร้าย ๆ เปรียบประดุจเชื้อเพลิงที่ทำให้งานข่าวเคลื่อนไหวได้ ข่าวต่าง ๆ ก็คืออาหารซึ่งเหี่ยวราวย่อย่างเขาจะต้องกางอุ้งเล็บโฉบจิกให้ได้ก่อนใครอื่น

(ภาพเกียรติยศ : 149)

จากเรื่องดังกล่าว ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นภาพความเห็นแก่ตัวของช่างถ่ายภาพที่คิดถึงแต่ผลประโยชน์ของตนเอง โดยถ่ายภาพหากินจากความหายนะของผู้อื่นโดยไม่รู้สึกรู้สิด ต่อเมื่อได้เจอกับตนเองถึงจะรู้สึก ดังในเรื่องนี้ที่ดอนท่ายเรื่อง ลูกชายของช่างถ่ายภาพถูกคนติดยาฆ่าปาดคอตาย แต่ช่างภาพที่สภาวะนั้นต้องเห็นลูกตัวเองถูกฆ่าตายต่อหน้า เขาไม่มีแรงแม้กระทั่งหยิบกล้องขึ้นมาด้วยซ้ำเพราะความสะเทือนใจอย่างแรง

ในเรื่อง มหกรรมแห่งชีวิต ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นถึงความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ที่มีอยู่ในทั่วทุกภาคของประเทศ เริ่มต้นจากปัญหาของชาวประมงภาคใต้ที่ปัจจุบันแทบไม่มีปลาในทะเลหลงเหลือให้จับอีกแล้ว เพราะความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ที่จับปลาอย่างผิดวิธี พยายามกอบโกยโดยการจับปลาให้ได้มากที่สุด ทำให้ชาวประมงไม่มีปลาให้จับเพื่อดำรงชีพอีกต่อไปดังคำบอกเล่าว่า

คือวันเวลาที่เลยลับ ลูกเรือกลายเป็นอาชีพแห่งความหลัง การออกทะเลไปกับเรือหาปลา ร่อนเร่ไปยังฝั่งต่าง ๆ เหลือเพียงคำบอกเล่า หลังจากชาวประมงกลุ่มสุดท้ายกลับมาและลากเรือขึ้นฝั่งมาเกยไว้บนหาดทราย

พวกเขาพบว่าอ่าวกว้างใหญ่ในเขตน่านน้ำประเทศตนไม่เหลือปลาพอให้จับขายได้อีกต่อไป ทุกอย่างจบสิ้นลง ต้นทุนการดำรงชีวิตถูกทำลายล้างจนแทบจะเหลือเพียงน้ำเค็มที่ว่างเปล่า

(มหกรรมแห่งชีวิต : 171)

ในเรื่องนี้ ผู้เขียนยังแสดงให้เห็นถึงความเห็นแก่ตัวของนายทุนต่างชาติที่เข้ามาในเมืองทางภาคตะวันตก ใช้แรงงานราคาถูก เอาเปรียบชาวบ้าน เปลี่ยนเมืองแห่งธรรมชาติให้กลายเป็นเมืองแห่งโรงงานอุตสาหกรรม สร้างมลพิษขึ้นทีละน้อย ดังคำบรรยายว่า

เมื่อหมู่บ้านในหุบเขากลายเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่โรงงานข้ามชาติมายึดเป็นฐานการผลิต หลายสิ่งหลายอย่างเปลี่ยนไป ท้องฟ้าและสายน้ำเปลี่ยนสี มหันตภัยเข้ามาแอบซ่อนตัวรอโอกาสของมันอยู่เงียบๆ

ปากปล่องของเหล็กพ่นควันสีดำสู่ท้องฟ้า เครื่องจักรกลแผดคำรามลั่น เหล็กต่อเหล็กกระทบกันส่งเสียงกึกก้องราวที่นี้กลายเป็นสนามรบ นักลงทุนข้ามชาติส่งอาวุธมาต่อสู้กันอย่างดุเดือด ดาบต่อดาบ เงินต่อเงิน เนื้อต่อเนื้อ เล่ห์ตอกล กลิ่นเหม็นเลือดคั่งไปทั่วย่าน เมื่อสงครามสงบลง คนที่ล้มตายเป็นไปไม่รู้ว้างคือชาวบ้านผู้ได้รับส่วนแบ่งเพียงเศษขนมปังเปื้อนยาพิษ

(มหกรรมแห่งชีวิต : 187)

ส่วนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความยากจน แร้นแค้น อันมีผลมาจากความเห็นแก่ตัวของพวกนักธุรกิจที่เข้ามายึดครองพื้นที่สร้างสนามกอล์ฟ สร้างโรงงานกระดาษ และทำถนนเพื่อการแข่งแรลลี่ของพวกผู้ดีมีเงินทั้งหลาย แต่ในปัจจุบันไม่มีอะไรหลงเหลืออยู่เนื่องจากใช้ธรรมชาติมากเกินไปเลยส่งผลกระทบมาสู่คน ทำให้เกิดภัยธรรมชาติ ดังคำบรรยายว่า

ใบหน้าของความเจริญเหล่านี้ขีดเผือดลงพร้อมการแตกตัวของฟองสบู่ ต่อมาไม่นานภัยธรรมชาติก็โหมกระหน่ำ พายุฝุ่นหลายระลอกถล่มสนามกอล์ฟพังพินาศ บ้านหลังคาสี่และถนนแรลลี่ยับเยิน ไม่มีชิ้นดีด้วยพายุลูกเห็บซึ่งกระหน่ำลงมาเหมือนความตายจากเบื้องบน ชาวบ้านต่างตื่นตระหนกกับเภทภัยที่นับวันจะรุนแรงไม่ว่าจะเป็นลมสีแดงหรือฝนน้ำแข็ง ผู้คนที่เหลือรอดพากันอพยพไปอยู่ถิ่นอื่นไม่มีใครอวรณ์ถึงแก่ของตนซึ่งเหลือเพียงซากศพของทุ่งข้าว และแม่น้ำที่ตายแล้ว

(มหกรรมแห่งชีวิต : 194)

จากเรื่อง มหกรรมแห่งชีวิต ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความสูญเสีย เช่นทรัพยากรต่างๆ ของแต่ละภาคในประเทศ อันมีสาเหตุมาจากความเห็นแก่ตัวของมนุษย์โดยเฉพาะพวกนักลงทุนข้ามชาติ และ นักธุรกิจที่มักแสวงหาผลประโยชน์เข้าสู่ตนโดยไม่คำนึงถึงผลร้ายที่ตามมาว่าคน

ในประเทศชาติจะต้องไว้ที่อยู่ ที่อาศัย และที่ทำมาหากิน อีกทั้งส่งผลไปยังระบบนิเวศน์เพราะการทำลายป่าไม้ ทำให้ไม่สามารถทนแรงต้านทานจากพายุที่โหมกระหน่ำในแต่ละครั้งได้ ก่อให้เกิดความสูญเสียอย่างใหญ่หลวง

ในเรื่อง สินน้ำใจ ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ในระดับล่าง เป็นเรื่องของเจ้าของไร่ที่เห็นแก่ตัว เอาเปรียบลูกจ้าง จ่ายเงินให้ไม่คุ้มกับค่าแรง รวมไปถึงความเห็นแก่ตัวของพ่อค้าคนกลางที่หวังแต่ประโยชน์ส่วนตน โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น ดังคำบรรยายว่า

“ติดลบอีกสองหมื่นนะลุง” มันผลักบัญชีให้แกดู ก่อนส่ายหัว “ปีหน้าลุงไม่ต้องมาเอาที่ฉันอีกแล้วนะ เอาที่ใครฉันไม่ห้าม แต่ลุงต้องส่งผักให้ฉันนี่”

ไอ้เตี้ยวเล้งไล่เบี้ยอย่างไม่เกรงใจ ลุงสงวได้แต่กำหนัด

“บ่าวว่าไร่ลูกสาวลุงดีไม่ใช่หรือ ทำไมลุงไม่เอาที่เขามาใช้หนี้ฉันบ้างละ ดูสิ...หนี้ลุงแสนกว่าเข้าไปแล้ว ถ้าปีหน้าลุงยังไม่มีปัญญาใช้ ฉันเห็นทีจะคิดดอกลุงร้อยละยี่สิบ....”

(สินน้ำใจ : 87)

ในเรื่อง บ้านซานเมือง ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความเห็นแก่ตัวของคนในระดับกลาง เป็นเรื่องของลูกๆที่ผลักรถจักรยานบ้านให้แม่ผู้แก่ชราดูแล เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน ซักผ้า รีดผ้า ฯลฯ เพื่อให้ตัวเองสบายไม่ต้องทำงานบ้านต่างๆ และเมื่อกลับมาบ้านแล้วแม่ไม่รีดผ้าหรือซักผ้าให้ ก็จะซักสีหน้าแสดงความไม่พอใจออกมาอย่างเห็นได้ชัด ดังบทสนทนาว่า

ก่อนลูกคนรองจะออกจากบ้านไปทำงานในตอนเช้า หล่อนมองกองผ้าบนชั้นลอยหน้ามู่ย ยิ่งเหลือบไปเห็นเสื้อผ้าในกะละมังที่ยังไม่ได้ซัก หล่อนยิ่งซักสีหน้าไม่พอใจ รีบเดินลืมาหาหางที่กำลังก้มๆเงยๆกวาดบ้าน

“แม่ เสื้อผ้าหนูเกลี้ยงตุ้แล้วนะ แม่ต้องรีดของหนูก่อน ไม่งั้นพรุ่งนี้ไม่มีใส่ไปทำงาน”

นางเงยหน้ายิ้มให้ลูกสาวอย่างอ่อนโยน ไม่ถือสา น้ำเสียงกระแทกกระทั้นของลูกสาว

“แกรีบไปทำงานเถอะเดี๋ยวจะไม่ทัน กวาดบ้านเสร็จแล้วแม่จะขึ้นไปรีดให้ แกไม่ต้องห่วงหรอก”

(บ้านซานเมือง : 128)

ในเรื่องหมู่บ้านไก่อชน ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความเห็นแก่ตัวของคนในระดับล่างแถบชนบท เป็นเรื่องของเจ้าของค่ายมวยที่แสดงความเห็นแก่ตัวโดยการส่งนักมวยในค่ายขึ้นชกทั้งๆที่สภาพร่างกายและจิตใจไม่พร้อม เพราะต้องการเงินจากค่ายชกในแต่ละครั้ง จึงพยายามพูดจาหวานล่อมนักมวยในค่ายของตนทุกวิถีทางดังคำบรรยายว่า

พี่ด้วงถือโอกาสขอครูแชนนวมเลิกชกอีกครั้ง เพราะป่วยการจะกลับมาสร้างชื่อใหม่ แต่ครูยังมีข้ออ้าง “มึงยังเลิกตอนนี้ไม่ได้หรอกไอ้ด้วง กูเสียเงินวิ่งเต้นอุทธรณ์ไม่ให้มึงถูกลงโทษไปไม่น้อย อีกทั้งยังจ้างหนังสือพิมพ์เขียนข่าวให้ มึงต้องชกอีก ให้กูได้ถอนทุนคืนเสียก่อน

(หมู่บ้านไก่อชน : 146)

ในเรื่องคนทันสมัย ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความเห็นแก่ตัวของคนในระดับกลางหลายหลายอาชีพที่ต่างพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตัวเองประสบความสำเร็จในชีวิต โดยไม่คำนึงความเดือดร้อนของผู้อื่น ผู้เขียนยังได้เสนอปัญหาความเสื่อมทรามลงของคนที่มีการศึกษาสูงในหลากหลายสาขาอาชีพที่มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ความร่ำรวย โดยพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อความมั่นคงในชีวิตของตน ไร้สำนึกด้านจริยธรรม ไม่คำนึงถึงสังคมส่วนรวม ดังคำบรรยายว่า

เพื่อนเรียนวิศวะต่างมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ว่าพวกเขาต้องขายวิชาชีพแลกกับความร่ำรวย พร้อมทำทุกวิถีทางเพื่อถีบตัวเองให้มีความมั่นคงในชีวิต นักศึกษาแพทย์ต่างก้าวข้ามอุดมการณ์พื้นฐาน พวกเขาไม่คำนึงถึงจรรยาบรรณแพทย์หรือมุ่งช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์นั้นหรอก เมื่อเรียนจบพวกเขาก็พร้อมหาเงินมาใช้หนี้ทุนเพื่อไม่ต้องระหกระเหินไปประจำโรงพยาบาลในถิ่นทุรกันดาร ถนนทุกสายของพวกเขามุ่งสู่โรงพยาบาลเอกชนเพื่อก้าวผ่านไประยะเวลาสั้นๆ สิ่งที่มาตามมาเป็นรถยนต์คันหรู บ้านหลังใหญ่ ชีวิตสุขสบายในสังคมทันสมัย เช่นเดียวกับนักศึกษากฎหมาย เขาร่วมทำงานรับใช้เจ้าของค่าจ้าง พร้อมช่วยคนผิดไม่ให้รับโทษ ศึกษาตึกาสังคม เพื่อหาช่องโหว่แล้วละเมิดได้อย่างยุติธรรม

(คนทันสมัย : 171-172)

จากคำบรรยายข้างต้น แสดงให้เห็นถึงแก่นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงคนทันสมัยในปัจจุบันที่มีความเห็นแก่ตัว โดยเฉพาะบุคคลในระดับอาชีพที่มีความสำคัญ เช่น หมอ ทนาย ฯลฯ

ในเรื่อง ผู้แพ้ ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ในแวดวงชาวเรือ เป็นเรื่องของความเห็นแก่ตัวอยากได้ในทรัพย์สินเงินทองของผู้อื่น โดยพยายามโกงทุกวิถีทางเพื่อให้ชนะพนัน ทำให้ผู้อื่นต้องมีความทุกข์ทรมานใจเพราะต้องกลายเป็นผู้แพ้ทุกครั้ง

การพนันในเรือเกิดขึ้นได้ทุกที่ ส่วนใหญ่เพื่อความสนุกสนาน แต่หลายครั้งก็เพื่อเงินทองของฝ่ายแพ้ ศรีเวียงกับนายช่างเจริญกลายเป็นคู่ปรับตลอดกาล ไม่ว่าจะเป็นการพนันนับนิ้ว ชั่งปลา สาววน เก็บเข้าโรง นายช่างเป็นฝ่ายผูกขาดชัยชนะ แต่ทว่าไม่ค่อยชาวสะอาดนัก ส่วนใหญ่จะด้วยเหลี่ยมคู่อีกฝ่ายตามไม่ทัน

(ผู้แพ้ : 82)

ในเรื่อง อาณาจักรมายา ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นถึงความเห็นแก่ตัวของบุคคลในวงการมายา แสดงให้เห็นถึงเบื้องหลังที่มาของเหล่านักแสดง ว่าพวกบรรดาแมวมอง หรือบริษัทจัดหาดาราดำ ล้วนต้องการแสวงหาผลประโยชน์จากหนุ่มสาวหน้าตาดีทั้งหลายโดยเฉพาะเหล่าบรรดาลูกครึ่ง พวกเขาถูกนำมาปั้นให้เป็นดาราในระดับแนวหน้าเพื่อหวังมีส่วนร่วมในค่าตัวที่นักแสดงจะได้รับ โดยพวกเขาจะพยายามปลุกปั้น อบรมทุกๆด้านที่เกี่ยวกับงานแสดง เพื่อให้กลายเป็นดาราดังที่มีค่าตัวหลายๆหลักตั้งคำบรรยายว่า

“ลูกชายคุณจะมีรายได้ตั้งแต่เดือนแรกที่เขียนใบสมัคร” พจนีให้รายละเอียด “เขาอาจได้งานเป็นฟรีเซ็นเตอร์สินค้าเด็ก เล่นละครโทรทัศน์ หรือไม่ก็มีมิวสิกวิดีโอ ระยะแรกของสัญญาเราจะหักรายได้เข้ากองทุนสี่ สิบเปอร์เซ็นต์ เงินส่วนนี้จะนำไปเป็นสวัสดิการของนักแสดงในสังกัด เป็นค่าครูฝึกและทุนสร้างนักแสดงรุ่นต่อไป พอพ้นช่วงห้าปีแรก รายได้จะถูกหักลดลงเหลือเพียงยี่สิบเปอร์เซ็นต์ ไม่ว่าลูกชายคุณจะมีรายได้กี่ล้านบาทต่อเดือน เป็นพระเอกชื่อดังคับฟ้า เป็นพิธีกรที่ร่ำรวยรายการ หรือตกต่ำเป็นตัวประกอบที่ไม่มีแม้แต่บทพูดรายได้จะขึ้นลงอยู่ระดับไหนก็ตาม เราไม่ขอแบ่งมากไปกว่าในสัญญา...”

(อาณาจักรมายา : 74-75)

ในเรื่อง ละครคนเมือง ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความเห็นแก่ตัวของบุคคลในระดับสูง เช่น นักการเมือง นายทหาร นายธนาคาร พวกคนเหล่านี้ยังมีความเห็นแก่ตัว พยายามแสวงหาอำนาจและเงินเข้ากระเป๋ายู่ตลอดเวลา แม้กระทั่งการเลือกคู่ครองยังต้องร่ำรวยและดีพร้อม

สามารถกู้ยืมฐานะทางการเงินกันได้ ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นถึงความหลอกลวงของพวกคนเหล่านี้โดยการสร้างฉากที่แสดงให้เห็นถึงภาวะการบีบรัดให้ทุกคนแสดงธาตุแท้ออกมาว่าสุดท้ายไม่มีใครจริงใจต่อกัน ต่างแสดงให้เห็นว่าตนเองมีความเห็นแก่ตัวโดยไม่มีใครคิดช่วยเหลือใคร ผู้เขียนได้สร้างตัวละครหญิงสาวผู้ร่ำรวย โดยให้เธอหลอกพวกนักการเมือง นายทหาร นายธนาคาร และเจ้าของหนังสือพิมพ์ยักษ์ใหญ่ให้เชื่อว่าเธอติดหนี้สินถึงแปดพันล้าน และต้องการความช่วยเหลือจากพวกเขาคนใดคนหนึ่ง แต่ท้ายที่สุดทุกคนก็แสดงธาตุแท้ออกมาไม่มีใครต้องการช่วยเหลือเธอ เธอจึงไล่พวกเขาไปเพราะพวกเขาล้วนมีแต่ความเห็นแก่ตัวด้วยกันทั้งสิ้น

บทที่ 3

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์แนวคิดสังคมนิยมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย มีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาแนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับสังคม
2. เพื่อศึกษาแนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม
3. เพื่อศึกษาแนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในสังคม

โดยศึกษาจากเรื่องสั้นจำนวน 24 เรื่องและสรุปผลแบบพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการศึกษา

แนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับสังคม พบว่าประชาคม ลุนาชัยได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสังคมไว้ 2 ประเด็นใหญ่ๆดังนี้

1. การพัฒนาสังคมด้านเทคโนโลยี ได้แสดงแนวคิดที่เกี่ยวข้องการพัฒนาสังคมในด้านเทคโนโลยีที่มีความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์เกี่ยวกับเครื่องมือศัลยกรรมอันทันสมัยสามารถผ่าตัดแปลงรูปโฉมให้สวยงามขึ้น และผ่าตัดดวงตาพิการให้มองเห็นได้เป็นผลสำเร็จ การพัฒนาสังคมด้านการศึกษา สะท้อนให้เห็นถึงผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับสูง สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่และมีความก้าวหน้าในอาชีพการงานแต่ก็ยึดติดกับวัตถุนิยม และการพัฒนาสังคมด้านเศรษฐกิจเสนอให้เห็นถึงความก้าวหน้าในวงจรธุรกิจระบบทุนนิยมซึ่งสร้างความร่ำรวยให้แก่ผู้ประกอบการ แต่ผู้ใช้แรงงานยังยากจนเพราะถูกเอารัดเอาเปรียบ

2. ปัญหาสังคม ได้แสดงแนวคิดด้านปัญหาที่เกิดจากอาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น อาชญากรรมในเครื่องแต่งกายที่ดูดี แสดงออกด้วยท่าทีคล้ายสุภาพชน จนสามารถหลอกลวงให้เหยื่อตายใจจนสามารถก่ออาชญากรรมได้สำเร็จ อีกรูปแบบหนึ่งคืออาชญากรรมที่ติดยาบ้า ขาดสติที่จับเหยื่อเป็นตัวประกันโดยเฉพาะเด็กๆที่ไร้ทางสู้ เด็กจึงถูกฆ่าตายอย่างทารุณ ก่อให้เกิดความสะเทือนใจแก่ผู้พบเห็น และอาชญากรรมที่มีการศึกษาดีแต่กลับก่ออาชญากรรมและหาทางเอาตัวรอดจากความผิด ส่วนปัญหาหญิงขายบริการ ได้เสนอปัญหาที่เกิดจากหญิงขายบริการ ซึ่งมีหลายประเภท ประเภทแรกมาจากพ่อแม่ที่ขายมา ทำให้ต้องยอมขายบริการ ต้องอยู่ใต้อำนาจของแม่เลี้ยงและแมงดา ต้องขายบริการทางเพศทั้งที่ไม่เต็มใจทำให้เกิดความทุกข์ทรมาน

ทั้งกายและใจ ประเภทที่สองเป็นหญิงขายบริการระดับสูง เช่น นักเรียน นักศึกษา ที่หลอกให้ผู้
อื่นเชื่อว่ายังบริสุทธิ์ไว้มลินแต่กลับหลังเป็นเมียน้อย เมียเก็บ เพียงเพราะต้องการเงินมาจับจ่าย
ใช้สอยซื้อของแพงๆตอบสนองความต้องการ ด้านปัญหาผู้สูงอายุ ได้เสนอปัญหาเกี่ยวกับผู้
สูงอายุส่วนใหญ่มีปัญหาสุขภาพทางกายที่ชราภาพและทางจิตใจที่ว้าวุ่นเศร้าหมอง จึงคิดว่า
ตัวเองไร้ค่า ทำประโยชน์ให้ใครไม่ได้ และอีกประเด็นหนึ่งมีสาเหตุมาจากลูกหลานไม่ดูแลให้
ความรักอย่างใกล้ชิด บางครั้งก็ทอดทิ้งให้อยู่บ้านคนเดียว หรือทอดทิ้งให้อยู่ในสถานที่ห่างไกล
ไม่สามารถไปดูแลได้บ่อยครั้ง ด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดจาก
ปัญหาเช่น ปัญหาการขาดสภาวะความสมดุลของโลก ปัญหาการเอาัดเอาเปรียบจากนายทุนที่
เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากประเทศชาติจนก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติอย่าง
มาก ทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ขาดแคลนที่ดินทำกิน เกิดปัญหาความอดอยาก แร้นแค้น

แนวคิดสังคมนิยมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม พบว่าประชาคม ลุนาชัยได้เสนอแนวคิดที่
เกี่ยวข้องกับจริยธรรมไว้ 2 ประเด็นใหญ่ๆ ดังนี้

1. จริยธรรมที่พึงประสงค์ ในด้านความมีน้ำใจต่อกันระหว่างมนุษย์ด้วยกัน ช่วยเหลือ
จุนเจือกันในยามตกทุกข์ได้ยาก ซึ่งเน้นไปยังคนในชนบท และด้านความสะอาดและเกรงกลัวต่อ
บาป สะท้อนให้เห็นถึงความดีงามที่ยังมีอยู่ในจิตใจ มีสำนึกที่ดีไม่คิดเป็นชู้กับเมียของผู้อื่น หรือ
ไม่คิดฆ่าผู้มีผู้พระคุณ

2. ปัญหาจริยธรรม ในด้านการไม่รู้จักบุญคุณ ได้เสนอปัญหาไว้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้
หญิงที่ไม่รู้จักบุญคุณ วางแผนฆาตกรรมผู้มีพระคุณเพราะหวังในทรัพย์สินเงินทอง จึงพยายาม
ใช้มารยาหญิงยั่ววน และหลอกลวงให้ผู้ขายตายใจเพราะเกิดความโลภ ในด้านการเอาัดเอา
เปรียบ ได้เสนอปัญหานายจ้างเอาัดเอาเปรียบลูกจ้างโดยการจ่ายค่าแรงต่ำกว่าอัตราค่าแรงขั้น
ต่ำที่กฎหมายกำหนด และประเด็นการเอาัดเอาเปรียบอีกเรื่องคือมนุษย์เอาเปรียบสัตว์โดยใช้
เป็นเครื่องเล่นต่อสู้กันเพื่อการพนัน โดยไม่ได้คำนึงถึงความเจ็บปวดที่สัตว์จะได้รับ หรือเจ้าของ
ค่ายมวยเอาเปรียบนักมวยในค่าย สั่งให้ขึ้นชกทั้งๆที่สภาพร่างกายและจิตใจไม่พร้อม และ
ประเด็นการเอาัดเอาเปรียบอีกเรื่องคือพ่อค้าเอาเปรียบลูกค้า พยายามทำทุกวิถีทางให้ลูกค้า
ต้องจ่ายเงินจำนวนมากๆแต่กลับได้สินค้าที่ไร้คุณภาพ ในด้านการขาดเมตตาธรรม ได้เสนอ
ปัญหาความไร้เมตตาของผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจแต่กลับนำจุดอ่อนของผู้อื่น
ที่มีความผิดปกติทางสมองไปใช้ในทางหาประโยชน์ใส่ตัว พยายามใช้กลโกงต่างๆโดยที่เขาไม่มี
ทางต่อสู้ ปัญหาด้านความไร้เมตตาอีกเรื่องหนึ่งคือมนุษย์ที่มีการศึกษาสูงแต่ทำผิดฆ่าคนตาย
ด้วยอุบัติเหตุแต่หาทางเอาตัวรอดได้โดยไม่ต้องรับโทษ ปัญหาด้านความเมตตาเรื่องสุดท้ายคือ

กลุ่มคนในหมู่บ้านที่ขาดเมตตาต่อเพื่อนบ้านเรือนเคียงที่ได้รับความเดือดร้อน และยังเห็นความเดือดร้อนของผู้อื่นเป็นเรื่องบังเอิญใจโดยการนำชีวิตของคนไปพนันขันต่อกันอย่างสนุกสนาน ในด้านความไร้น้ำใจ ได้เสนอปัญหาความไร้น้ำใจของเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่เห็นเพื่อนบ้านป่วยหนักแต่ไม่ได้ถามสารทุกข์ ไม่พาไปหาหมอเพราะเห็นว่าไม่ใช่เรื่องของตัว และกลัวถูกทำร้ายจนละเลยเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ความไร้น้ำใจอีกเรื่องหนึ่งคือคนในครอบครัวไม่มีน้ำใจจะช่วยเหลือกันทั้ง ๆ ที่เป็นพ่อบังเกิดเกล้าแต่กลับปฏิเสธไม่ช่วยเหลือเพราะกลัวว่าตัวเองจะเดือดร้อนเรื่องเงินไปด้วย

แนวคิดสังขนิมิตที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในสังคม พบว่าประชาคม ลูนาชัยได้เสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับค่านิยมในสังคมไว้ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ค่านิยมที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความพอใจในอิสรภาพของสัตว์ป่าที่ไม่ต้องการถูกคุมขัง จนต้องทำร้ายตัวเองเพื่อหาทางหนีจนได้รับบาดเจ็บสาหัส ผู้เขียนเน้นการแสวงหาอิสรภาพของสัตว์ซึ่งไม่แตกต่างจากมนุษย์ที่ต้องการอิสรภาพทั้งทางกายและความคิด

2. ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ ค่านิยมด้านไสยศาสตร์ สะท้อนให้เห็นถึงคนที่หลงมกมายเชื่อในเรื่องปาฏิหาริย์ในเครื่องรางของขลังทำให้ตกเป็นเหยื่อของคนเลวที่เข้ามาหลอกลวงเพื่อหวังกอบโกยผลประโยชน์สู่ตนเอง ค่านิยมด้านอำนาจ สะท้อนให้เห็นว่าผู้คนต่างแย่งชิงเพื่อให้ได้มา แต่หากผู้ครอบครองกลับใช้อำนาจไปในทางที่ผิดย่อมสร้างความเดือดร้อนต่อบุคคลรอบข้าง อำนาจจึงมีทั้งคุณและโทษขึ้นอยู่กับผู้ที่นำไปใช้ ค่านิยมด้านวัตถุ คนเหล่านี้มักนิยมความสะดวกสบายและความมีหน้ามีตา ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงมนุษย์ในปัจจุบันที่รักความสะดวกสบาย ความมีหน้ามีตา ทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จและความมีหน้ามีตาในวงสังคม โดยไม่สนใจทำดีต่อผู้อื่นเพราะหวังแต่ประโยชน์ส่วนตนเพียงฝ่ายเดียว ค่านิยมด้านการพนัน สะท้อนให้เห็นถึงมนุษย์ที่รักสนุกบนความเดือดร้อนของผู้อื่น โดยใช้สัตว์และมนุษย์ด้วยกันเองเป็นเครื่องเดิมพัน ด้านความเห็นแก่ตัว ได้เสนอปัญหาการกดขี่ทางเพศที่ยังไม่หมดไป ผู้ชายยังคิดว่าตนเองเหนือกว่าและเป็นฝ่ายได้เปรียบ ผู้หญิงจึงมักตกเป็นเหยื่อของความเห็นแก่ตัวของผู้ชายเหล่านี้ ไม่เว้นแม้แต่ผู้หญิงที่มีการศึกษาดี ความเห็นแก่ตัวเรื่องต่อมาเป็นเรื่องของการประกอบอาชีพช่างถ่ายภาพที่อาศัยภาพอุบัติเหตุ หรือภาพเสียชีวิต ด้วยความเห็นแก่ตัวช่างภาพที่พยายามแข่งขันกันเพื่อให้ได้ภาพสวยและได้รับรางวัลโดยไม่เคยคำนึงว่าเป็นอาชีพที่หาकिनบนความเป็นความตายของผู้อื่น ความเห็นแก่ตัวในเรื่องสุดท้ายเป็นเรื่องของการกอบโกยผลประโยชน์เข้าสู่ตนของพวกนักธุรกิจ นายทุนข้ามชาติที่เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากประเทศไทยใช้วิธีเปลี่ยนเมืองธรรมดาให้กลายเป็นเมืองอุตสาหกรรม สภาวะแวดล้อมที่เคยบริสุทธิ์จึงถูกทำลายให้กลายเป็นเมืองแห่งมลพิษอีกเรื่องเป็นความเห็นแก่ตัว

ของพ่อค้าคนกลางที่หวังแต่ประโยชน์ส่วนตน โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น และเรื่องความเห็นแก่ตัวของคนในระดับกลางเป็นเรื่องของลูกๆที่ผลการงานบ้านให้แม่ผู้แก่ชราดูแล ความเห็นแก่ตัวของคนในชนบท เป็นเรื่องของเจ้าของค่ายมวยที่แสดงความเห็นแก่ตัวโดยการส่งนักมวยในค่ายขึ้นชกทั้งๆที่สภาพร่างกายและจิตใจไม่พร้อม ความเห็นแก่ตัวของคนในระดับกลางหลากหลายอาชีพที่ต่างพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตัวเองประสบความสำเร็จในชีวิต โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น ตลอดจนความเห็นแก่ตัวของคนที่มีการศึกษาสูงในหลากหลายสาขาอาชีพที่มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ความร่ำรวย โดยพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อความมั่นคงในชีวิตของตน และความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ในแวดวงชาวเรือที่อยากได้ในทรัพย์สินเงินทองของผู้อื่น โดยพยายามโกงทุกวิถีทาง ความเห็นแก่ตัวของบุคคลในวงการมายา แสดงให้เห็นถึงเบื้องหลังของเหล่านักแสดง ว่าบรรดาแมวมอง หรือบริษัทจัดหารดา ล้วนต้องการแสวงหาผลประโยชน์จากหนุ่มสาวหน้าตาดีทั้งหลาย โดยการนำมาปั้นให้เป็นดาราในระดับแนวหน้าเพื่อหวังส่วนแบ่งค่าตัวที่นักแสดงจะได้รับ ส่วนความเห็นแก่ตัวของบุคคลในระดับสูง เช่น นักการเมือง นายทหาร นายธนาคาร พวกคนเหล่านี้พยายามแสวงหาอำนาจและเงินทองอยู่ตลอดเวลา

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัยจำนวน 24 เรื่อง พบว่าผู้เขียนได้เสนอแนวคิดสังคมนิยมเกี่ยวกับปัญหาสังคม ปัญหาจริยธรรม และค่านิยม โดยการสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมและการแสดงออก และความรู้สึกนึกคิดภายในจิตใจมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน โดยพฤติกรรมและความนึกคิดต่าง ๆ ดังกล่าวส่งผลทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ

ผู้ศึกษาพบว่าผู้เขียนมีเจตนาเสนอปัญหาใหญ่ๆในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ปัญหาอาชญากรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ที่แต่เดิมอาชญากรรมมักจะมีท่าทางโหดเหี้ยม ปล้นหรือฆ่าโดยการใช้อาวุธในการเบียดเบียน แต่ในสมัยปัจจุบันอาชญากรรมมาในมาดใหม่ แต่งตัวดี ท่าทางสุภาพอ่อนโยนสามารถหลอกให้หลงเชื่ออย่างสนิทใจ หรือปัญหาหญิงขายบริการในยุคปัจจุบันที่แตกต่างจากแต่ก่อนที่เคยถูกบังคับ หรือถูกขายมาโดยมีแม่แล้ว และแมงดาเป็นคนคอยควบคุมดูแล แต่ในปัจจุบันผู้หญิงขายบริการพยายามยกระดับตนเองโดยใช้ชุดนักศึกษา เป็นเครื่องบังหน้า ทำให้ดูสดใส สะอาดปราศจากมลทิน ยากต่อการเดาได้ว่าจะเป็นนักศึกษาจริงๆหรือเบื้องหลังเป็นเมียน้อย เมียเก็บ ผู้หญิงเหล่านี้ไม่ได้ถูกบังคับอย่างแต่ก่อน แต่ความต้องการเงินมาจับจ่ายใช้สอยซื้อของมีราคา ทำให้เต็มใจที่จะขายบริการทางเพศ

ด้านปัญหาจริยธรรม ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความนึกคิดในจิตใจของคนที่น่าวันจะเสื่อมลง เช่น ผู้มีการศึกษาดีแต่ไร้เมตตาธรรม สามารถทำร้ายร่างกายและจิตใจของผู้อื่นโดยไม่รู้สึกผิด กลายเป็นอาชญากรรมสังคมนที่น่าหวาดกลัว สะท้อนให้เห็นถึงการศึกษาที่ไม่ได้มีส่วนช่วยในการยกระดับจิตใจคน หรือในด้านความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ที่น่าวันจะมากขึ้น โดยเฉพาะบุคคลในระดับสูงผู้กุมอำนาจทางเศรษฐกิจ ที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน ก่อให้เกิดผลกระทบร้ายแรงต่อส่วนรวม

ด้านค่านิยมในสังคม ผู้เขียนแสดงให้เห็นทั้งในด้านดีและเลว เช่น การเชื่อถือโชคลางของขลังมากจนเกินไปส่งผลให้มารศาสนาแฝงตัวเข้ามาหลอกลวงต้มตุ๋นพุทธศาสนิกชนให้หลงหรือการหลงใหลในอำนาจ เงินทองและความมีหน้ามีตา ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต แต่ไร้ซึ่งคุณธรรม จริยธรรม ทำให้บ้านเมืองขาดแคลนคนดีมีแต่อาชญากรรมจริง และอาชญากรรมผู้ดีเข้ามาปะปนกัน ย่อมทำให้สังคมเสื่อมความเจริญ

ลักษณะเด่นๆ ที่สังเกตได้จากเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย คือตัวละครส่วนมากมักจะอยู่ในระดับล่างๆ ซึ่งเป็นคนในชนบทในทั่วไปในทุกภาคของประเทศ โดยเด่นๆ จะเน้นทางภาคใต้ ซึ่งเป็นเรื่องราวของชาวประมงที่ออกเรือหาปลา ประชาคมมักให้ตัวละครในระดับล่างเป็นคนดีที่ยังพอมีจริยธรรมอยู่บ้าง และมักให้บุคคลในระดับสูงเป็นผู้ก่อปัญหาสังคม และเสื่อมทรามในด้านจริยธรรม

ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งคือชื่อเรื่องเกือบทุกๆ เรื่องมักสอดคล้องกับแนวคิดที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อให้เข้าใจ และในบางครั้งชื่อเรื่อง ตัวละคร หรือสิ่งของบางอย่างเป็นสัญลักษณ์ในการสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดสังคมนัย ทำให้ผู้ศึกษาต้องใช้ความพยายามในการค้นหาแนวคิดสังคมนัยที่ผู้เขียนซ่อนไว้

ในเรื่องสั้นบางเรื่องมีเนื้อหา หรือโครงเรื่อง หรือบทสนทนาที่เสียดสี เหน็บแนมบุคคลในบางสาขาอาชีพ โดยเฉพาะบุคคลในระดับสูงที่มักเป็นตัวก่อปัญหา สะท้อนให้เห็นถึงความไม่พอใจของผู้เขียนที่มีต่อบางสิ่งบางอย่าง เช่น ระบบการศึกษา หรือแวดวงคนชั้นสูง

นอกจากประชาคม ลุนาชัยจะมีลักษณะเด่นในการสะท้อนภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างชัดเจน เขายังสะท้อนให้เห็นถึงมนุษย์ในด้านดีไว้ด้วย แต่ในด้านดีที่เกิดขึ้นก็มักเกิดขึ้นในคนชั้นระดับกลางและระดับล่างเสียเป็นส่วนใหญ่

จากการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ มีข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย ได้แก่

1. ประชาคม ลุนาชัยมีจุดมุ่งหมายเด่นชัดในการเสนอแนวคิดสังคมนัยในเรื่องสั้นที่เน้นถึงปัญหาสังคม และปัญหาจริยธรรม ซึ่งเป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากมนุษย์ในหลากหลายชนชั้น

มีหลายเรื่องผู้เขียนสร้างตัวละครที่มีความรู้ มีการศึกษาสูงเป็นผู้แก้ปัญหาสังคมที่ร้ายแรง

2. ประชาคม ลุนาชัย มีความสามารถในการตีแผ่ชีวิตในสังคมเมืองและสังคมชนบทได้อย่างตรงไปตรงมา ส่งผลสะท้อนอารมณ์ให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามได้ในทุกเรื่อง เรื่องสั้นบางเรื่องผูกเรื่องในเชิงเสียดสี เหน็บแนมบุคคลที่เป็นคนชั้นสูง มีการศึกษาดีแต่กลับไร้จริยธรรม

จากการศึกษาแนวคิดสังคมนิยมในเรื่องสั้น กล่าวได้ว่าประชาคม ลุนาชัยได้นำเสนอเรื่องราวที่มุ่งเสนอภาพชีวิตอันแท้จริงของคนในสังคมซึ่งเน้นหนักไปทางด้านปัญหาสังคมเป็นส่วนใหญ่ เพื่อที่จะตีแผ่ปัญหาต่างๆอย่างตรงไปตรงมา ทำให้ผู้อ่านเห็นความเป็นไปในสังคมปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์เรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย ผู้วิจัยพบว่ามีส่วนที่น่าสนใจควรแก่การศึกษาวิจัยต่อไป เช่น

1. ศึกษาลักษณะภาษาในการเขียนเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย
2. ศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของประชาคม ลุนาชัย
3. ศึกษาแนวคิดเชิงสัญลักษณ์ของประชาคม ลุนาชัย
4. ศึกษากลวิธีการแต่งเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กลุ่มชาวอโศกเพื่อปวงชน. (2518). *คำอย่างไรที่สังคมควรนิยม*. กรุงเทพฯ : ปุณชน.
- กิตติยาวดี เกษมสันต์. (2535). *สังคมนิพนธ์ในนวนิยายของโบตัน*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เกียรติศักดิ์ จีรเชียรนาถ. (2541). *บรรษัทภิบาล*. กรุงเทพฯ : เอ็กสเปอร์เน็ท.
- โกศล วงศ์สวรรค์; และคนอื่นๆ. (2537). *ปัญหาสังคม*. กรุงเทพฯ : รวมสาสน์.
- จรัส พรหมอยู่. (2526). *ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จันทร์เพ็ญ คล้ายมุข. (2530). *สังคมนิพนธ์ในนวนิยายของแจ๊ค ลอนดอน*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จินดา ดวงจินดา. (2526). *การเขียนเรื่องสั้น*. กรุงเทพฯ : ปาณยา.
- ชมจันทร์. (2547). *คุณนอกรอบ*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.praphansarn.com>. 10 กันยายน 2547.
- ธวัช ปุณโณทก. (2527). *แนวทางการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- นิชนิศา บุรณาวังค์. (2540). *การวิเคราะห์วรรณกรรมของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นืออน กลิ่นรัตน์. (2526). *ค่านิยมและระบบค่านิยมของอาจารย์และนักศึกษาในมหาวิทยาลัย*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. (2520). *ภาษาไทย วิชาที่ถูกลืม*. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร พิมพ์.
- _____. (2529). *วรรณกรรม : รวมบทความ*. กรุงเทพฯ : อานไทย.
- ประชาคม ลุนาชัย. (2539). *ลูกแก้วสำรอง*. กรุงเทพฯ : สหการคนวรรณกรรม.
- _____. (2540). *ฝั่งแสงจันทร์*. กรุงเทพฯ : สหการคนวรรณกรรม.
- _____. (2542). *นาฏกรรมแห่งชีวิต*. นครปฐม : สหการคนวรรณกรรม.
- _____. (2543). *คนข้ามฝัน*. กรุงเทพฯ : สหการคนวรรณกรรม.
- _____. (2543). *เมืองได้อูโมงค์*. กรุงเทพฯ : สหการคนวรรณกรรม.
- _____. (2545). *เกสรปรารถนา*. กรุงเทพฯ : พิมพ์เนต พรินต์ติ้ง.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2544). *คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ้า.
- ปิยะมาศ กาญจนเรืองโรจน์. (2542). *การวิเคราะห์เรื่องสั้นของดำรงค อารีกุล*. ปริญญาานิพนธ์

- กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยมและจริยธรรม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิษณุโลก.
- พิภพ วังเงิน. (2545). จริยธรรมวิชาชีพ. กรุงเทพฯ : รวมสาสน์.
- พิศมร แสงสัทยา. (2544). การวิเคราะห์นวนิยายของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พิเชษฐ คงโต. (2546). แนวความคิดและภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย.
ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพื่อนเพ็ญ ในฝัน. (2542. เมษายน). ทิศทางของเรื่องสั้นไทย, วัฒนธรรมไทย. 36(7) :
31- 34.
- ไพฑูรย์ เครือแก้ว ณ ลำพูน. (2516). ลักษณะสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เลี้ยวเชียงใหม่
เจริญ.
- ไพโรจน์ บุญประกอบ. (2539). การเขียนสร้างสรรค์ เรื่องสั้น-นวนิยาย. กรุงเทพฯ : ดอก
หญ้า. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2538). เอกสารการสอนชุดวิชา หน่วยที่ 9-15
ภาษาไทย 7 (วรรณคดีวิจารณ์สำหรับครู). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- เยาวลักษณ์ แสงจันทร์. (2534). วิเคราะห์ค่านิยมที่ปรากฏในนวนิยายของเพ็ญแข วงศ์สง่า.
ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- رينฤทัย สัจจพันธุ์. (2531). อิทธิพลวรรณกรรมต่างประเทศที่มีต่อวรรณกรรมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4.
_____. (2539). อ่านอย่างมีเชิงชั้น วิจัยอย่างมีเชิงศิลป์. กรุงเทพฯ : ดอก
หญ้า. กรุงเทพฯ : รามคำแหง.
- เลิศพร ภาระสกุล. (2516). ค่านิยมของเยาวชน. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- แล ดิลกวิทยรัตน์; และคนอื่นๆ. (2533). เศรษฐกิจไทยในระบบทุนนิยมโลก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา ไชยรัตน์. (2534). การวิเคราะห์เรื่องสั้นของสุรัชย์ จันทิมาธร. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิทย์ วิศทเวทย์. (2520). มนุษย์โลกและความหมายของชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์.
- ศิริบูรณ์ เกกิงสุข. (2543). การวิเคราะห์นวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- สมพร มั่นตะสูตร. (2525). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สมยศ เม่นแย้ม. (2538). *นิเทศการสอนคำนิยม*. เชียงราย : สำนักงานประถมศึกษาจังหวัด
เชียงราย.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2528). *สังคมไทย แนวทางการวิจัยและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2523). *สังคมวิทยาปัญหาสังคม*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาโรช บัวศรี. (2523. มกราคม). *แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย, ในการประชุมเกี่ยวกับ
จริยธรรมไทย : 18*
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2539). *จริยธรรมทางวิชาการ*. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาบริหาร
ศาสตร์.
- สุพรรณิ โกศลวัฒน์. (2525. มีนาคม). *อย่างไรจึงเรียกว่าสมจริง, โลกหนังสือ*. 5(6) : 32-
38.
- สุพัตรา สุภาพ. (2531). *ปัญหาสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2536). *สังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2541). *สังคมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุวณี สุวรรณวัจน์และคณะ. (2537). *สังคมศึกษา 2*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2543). *วิสัยทัศน์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ไทย สถานภาพและยุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ : นิเทศสัมพันธ์.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2543). *สถานภาพและทิศทางอนาคตด้วย
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : นิเทศสัมพันธ์.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. (2525). *การวิจัยเรื่องจริยธรรม*. กรุงเทพฯ.
- อิรวดี ไตลังคะ. (2535. พฤษภาคม). *โครงสร้างในเรื่องสั้น, ภาษาและวรรณคดีไทย*. 9
(1) : 47-52.
- Cuddon, J.A. (1977-1979). *A Dictionary of Literary Terms*. London : Great Britain.
- Horton, Paul B. and Gerald R. Lesile. (1970). *The Sociology of social Problems*. New
York : Meredith Co.,
- Philips, Robert S. *Funk & Wagnalls New Encyclopedia*. Rand Mc Nally & Company, n.d.
- The Random house Dictionary of the English Language*. (1987). New York : Random house.
- Rokeach. (1968). *Beliefs Attitudes and Values : Theory of Organization and Change*.
London : Jossey-Bass.
- Scarpitti, Frank R. *Social Problems*. (1974). *Social Problems*. New York : Holt, Rinehart
and Winston Inc.,

ภาคผนวก

ประวัติและผลงานของประชาคม ลุนาชัย

ประชาคม ลุนาชัยเกิดที่จังหวัดยโสธร เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2502 ปัจจุบันอายุ 45 ปี เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากนั้นเริ่มสร้างสรรคงานเขียน ประชาคม ลุนาชัย เป็นนามปากกาของนักเขียนจากอีสาน เคยผ่านงานอาชีพมากมายตั้งแต่ลูกจ้างโรงงานรองเท้า กรรมกร ลูกจ้างร้านอาหาร และเผชิญโชคกลางทะเลกว้างด้วยการเป็นลูกเรือประมง นั้นทำให้งานเขียนของเขาหลายต่อหลายเล่ม สะท้อนภาพชีวิตของคนเรือ หรือไม่ก็ใช้ทะเลเป็นสัญลักษณ์ที่จะสื่อ "สัญญา" อะไรบางอย่าง

ประชาคม เขียนงานมาตั้งแต่ ปี 2532 แล้วขาดหายไประยะหนึ่งเพราะต้องออกทะเล ก่อนจะกลับมาด้วยประสบการณ์มากมาย ปี 2536 จึงมีงานออกมาอย่างสม่ำเสมอ และเขาได้กวาดรางวัลทางวรรณกรรมมาแล้วแทบทุกรางวัล จะเหลือก็เพียง "ช่อการะเกด" ยอดนิยม และรางวัลซีไรต์ เท่านั้น แต่ทุกครั้งที่มีการประกาศรายชื่อหนังสือที่เข้ารอบรางวัลซีไรต์ในประเภทรวมเรื่องสั้นหรือนวนิยาย ชื่อของ ประชาคม ลุนาชัย มักติดเข้ารอบสุดท้ายเสมอ ยกเว้นปี 2545 ที่รวมเรื่องสั้นเกสรปรารถนา กับปี 2546 ที่นวนิยาย โลกห้าเหลี่ยม ของเขาไม่ผ่านเข้ารอบ

ผลงานของเขา เช่น ผีแสงจันทร์ คนข้ามฝัน ตัวละครตกสมัย เมืองได้อูมอ้งค์ หรือนาฏกรรมแห่งชีวิต และอีกหลายๆเรื่อง ล้วนเป็นงานที่มีลักษณะวรรณกรรมแนวสัจนิยม (Realism) ที่สะท้อนสภาพสังคมสะท้อนภาพความเป็นมนุษย์ได้อย่างเป็นอย่างดี เมื่ออายุ 32 ปี เขาตัดสินใจเลิกอาชีพลูกเรือประมง และขึ้นบกหางานทำในเมืองโดยทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยภายในบริษัทและอพาร์ทเมนต์ เขาอาศัยเวลาว่างอ่านหนังสือและเริ่มเขียนหนังสือเพียงอย่างเดียวในเวลาต่อมา เริ่มมีผลงานตีพิมพ์ตั้งแต่ปลายปี 2536 เป็นต้นมา เขามีผลงานตีพิมพ์ในนิตยสารมากกว่า 100 เรื่อง และหลายเรื่องได้รับรางวัลจากสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และนิตยสารช่อการะเกด

ประชาคม ลุนาชัย มีผลงานตีพิมพ์รวมเล่มมาแล้วหลายเล่ม ได้แก่ ลูกแก้วสำรอง (2539) รวมเรื่องสั้นเล่มแรกของเขาที่ได้รับรางวัลดีเด่นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ นวนิยายผีแสงจันทร์ (2540) ได้รับรางวัลดีเด่นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ และได้รับเลือกให้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาเมื่อปี 2541 และได้เข้ารอบเจ็ดเล่มสุดท้ายรางวัลซีไรต์ รวมเรื่องสั้นตัวละครตกสมัย(2541) นาฏกรรมแห่งชีวิต(2542) ได้รับรางวัลดีเด่นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติและได้เข้ารอบเจ็ดเล่มสุดท้ายรางวัลซีไรต์ นวนิยายคนข้ามฝัน(2543) เข้ารอบเจ็ดเล่มสุดท้ายรางวัลซีไรต์ รวมเรื่องสั้นเมืองได้อูมอ้งค์(2543) ได้รับรางวัลชมเชยจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติและเข้ารอบเจ็ดเล่มสุดท้ายรางวัลซีไรต์ ล่าสุดคือรวมเรื่องสั้นเกสรปรารถนา(2546)

นักวิจารณ์ทั่วไปกล่าวถึงประชามว่า โดดเด่นอย่างมากในเรื่องของการใช้ภาษา การสร้างอารมณ์สะท้อนใจ และภาพของการมองสังคมกับการสะท้อนสังคม เขามักถูกกล่าวถึงเช่นเดียวกับ วัฒน์ วรรลยางกูร ว่าไม่มีงานเขียนชิ้นไหนเลยที่ผ่านจากปลายปากกาของเขาแล้วอ่านไม่สนุกหรือปราศจากคุณค่า และทั้งคู่ได้รับฉายา “ซีรอตลอดกาล” จะต่างไปจากวัฒน์ก็ตรงที่ ประชามไม่เคยเขียนกวีนิพนธ์รวมเล่มเป็นเรื่องเป็นราว แต่วัฒน์นั้นครบเครื่องทั้งนวนิยายเรื่องสั้นกวีนิพนธ์และแม้แต่แต่งเพลง

เรื่องสั้นของประชาคม อุณาชัย ที่ได้รับการรวมเล่ม มีดังต่อไปนี้

1. รวมเรื่องสั้นชุด "ลูกแก้วสำรอง" จำนวน 15 เรื่อง ดังนี้

1. ลูกทะเล	ปี 2537
2. เด่นน้ำเค็ม	ปี 2539
3. ผังสุดท้าย	ปี 2536
4. นิยายจากชายฝั่ง	ปี 2538
5. คนโซ	ปี 2539
6. สิ้นน้ำใจ	ปี 2538
7. สายฝนและคำคืน	ปี 2536
8. กฎเหล็กข้อที่ 5	ปี 2537
9. ผู้หญิงหลายชั้น	ปี 2537
10. บ้านชานเมือง	ปี 2538
11. หมู่บ้านไก่ชน	ปี 2536
12. โศกนาฏกรรม	ปี 2539
13. คนทันสมัย	ปี 2536
14. สุสานทะเลทราย	ปี 2536
15. ลูกแก้วสำรอง	ปี 2537

2. รวมเรื่องสั้นชุด "ตัวละครตกสมัย" จำนวน 12 เรื่อง ดังนี้

1. ตัวละครตกสมัย	ปี 2540
2. นักชกกลับบ้าน	ปี 2540
3. เรือนไม้ชรา	ปี 2540
4. พันธุ์พื้นถิ่น	ปี 2541
5. สงคราม	ปี 2539
6. อาญาเถื่อน	ปี 2541
7. เพื่อนเล่น	ปี 2537
8. ผีฟุ้งได้	ปี 2540
9. เกาะกลางเมือง	ปี 2539
10. กลางป่าคอนกรีต	ปี 2539
11. ไนมมมิด	ปี 2539
12. ยอดเขาและห้วงเหว	ปี 2540

3. รวมเรื่องสั้นชุด "นาฏกรรมแห่งชีวิต" จำนวน 10 เรื่อง ดังนี้

1. อีสรภาพ	ปี 2541

2. อสรพิษ ปี 2537
3. อิทธิปาฏิหาริย์ ปี 2541
4. ผู้แพ้ ปี 2541
5. เพลงคลื่น ปี 2540
6. สุดฝั่งขอบฟ้า ปี 2539
7. ชายในห้องเงียบ ปี 2537
8. ภาพเกียรตินิยม ปี 2539
9. บ่วงไฟ ปี 2542
10. มหกรรมแห่งชีวิต ปี 2541
4. รวมเรื่องสั้นชุด "เมืองไดอูโมงค์" จำนวน 12 เรื่อง ดังนี้
 1. สีขาว ปี 2543
 2. สุธรรมสองศตวรรษ ปี 2543
 3. เหตุเกิดข้างถนน ปี 2543
 4. ไบรอนและดวงตา ปี 2543
 5. อาณาจักรมายา ปี 2538
 6. ละครคนเมือง ปี 2543
 7. มืดดำมเงา ปี 2543
 8. คำอธิษฐาน ปี 2543
 9. เหนือดวงตาที่ปิดสนิท ปี 2542
 10. หมอคุณธรรม ปี 2539
 11. หมาฝรั่ง ปี 2542
 12. เดือนฉายไดอูโมงค์ ปี 2543
5. รวมเรื่องสั้นชุด "เกสรปรารถนา" จำนวน 13 เรื่อง ดังนี้
 1. วิมาน ปี 2544
 2. พลัง ปี 2544
 3. รอยต่อ ปี 2544
 4. ไม้เท้า ปี 2544
 5. มงกุฎ ปี 2544
 6. กรองทอง ปี 2544
 7. มายา ปี 2544
 8. มุมเมือง ปี 2544
 9. อำนาจ ปี 2544

10. ต่อไม้	ปี 2538
11. ขอบฟ้า	ปี 2544
12. เส้นแบ่ง	ปี 2544
13. แผ่นดิน	ปี 2544

เส้นทางการเป็นนักเขียน

สำหรับประชาคม สุนาชัย เส้นทางการก้าวสู่การเป็นนักเขียนของเขาไม่แตกต่างไปจากนักเขียนรุ่นพี่ ๆ หลายคนที่ต้องฟันฝ่าอุปสรรคอย่างมาก

"ไม่มีคนชักนำผมหรือครับ เข้ามาอยู่กรุงเทพ ผมไม่เคยรู้จักนักเขียน ไม่เคยรู้จักสำนักพิมพ์เลย ผมมาเรียนต่อและทำงานไปด้วย และก็เข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุดบ่อย ๆ อ่านประวัติของนักเขียนหลายคนทั้งนักเขียนไทย และต่างประเทศ ทำให้มีความฝันอยู่ลึก ๆ ว่าอยากเขียนหนังสือ ตอนนั้นผมก็เขียนเรื่องสั้น บทกวี เก็บไว้บ้าง ส่งไปตามนิตยสารต่าง ๆ ส่งบทกวีไปลงหนังสือสตรีสาร เขาก็ลงให้ผม เรื่องสั้นผมส่งไปลงหนังสือหนุ่มสาวก็ได้ลง แต่ผมไม่ได้ไปรับค่าเรื่องเนื่องจากผมย้ายที่อยู่บ่อย

ช่วงชีวิตผมตอนนั้นค่อนข้างลำบาก ตกงานด้วยไม่มีงานทำโอกาสที่จะเรียนต่อก็เลยต้องปิดฉากไป มันไม่ใช่ธรรมดาเลยนะ สำหรับคนต่างจังหวัดมาอยู่กรุงเทพ นั้นหมายถึงไม่มีที่อยู่ ไม่มีรายได้ ผมทำงานทุกอย่าง ไม่ว่าจะทำงานในโรงงาน ห้างร้าน บริษัท เลยตัดสินใจไปออกทะเลใช้ชีวิตเป็นชาวเลอยู่นานเป็น 10 ๆ ปี

ช่วงออกทะเลผมเขียนงานตลอด เพียงแต่ไม่ได้ส่งงานไปลงที่ไหน จำได้ว่าประมาณปี 2534 ผมเลิกใช้ชีวิตกลางทะเล และหมดความหวังที่จะเขียนหนังสือแล้ว เลยกลับมาทำงานเป็นคนกินเงินเดือน ทำงานที่สบายกว่าอยู่ทะเลผมก็พอใจแล้ว มาทำงานเป็นรปภ. อยู่หลายบริษัท จับผลัดจับผลู ไปเป็นยามอยู่ที่ทาวเฮ้าส์แห่งหนึ่งในซอยสุขุมวิท 49 ผมไปเฝ้าทาวเฮ้าส์ที่ไม่มีใครอยู่เลย มันก็เหงาๆ ก็เลยเริ่มเขียนเรื่องสั้น เขียนบทกวี แล้วก็ลองส่งไปนิตยสารต่าง ๆ อีกครั้ง คิดว่าน่าจะมีรายได้พอเป็นค่ารถเมล์ค่าเช่าบ้านบ้าง ผมส่งไปลงที่ไหนก็รู้สึกว่าจะได้ลงเกือบหมดนะ ทำให้ช่วงนั้นผมมีเงินพอสมควร มีเป็นเงินค่าเรื่องบ้าง เงินรางวัลที่ได้จากการส่งประกวดบ้าง แม้แต่รายการทางโทรทัศน์ผมก็ส่งเรียงความ บทความไปประกวด เหมือนผมเข้าเวยไปเขียนหนังสือ เขียนทั้งกลางวันกลางคืน อยู่ที่ว่าผมจะเข้าเวยช่วงไหน ตอนหลังก็เลยซื้อ

พิมพ์ดีดมาเครื่องหนึ่ง

เรื่องที่ผมเขียนส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่ผมอยากเขียน หรือเป็นเรื่องที่เคยเขียนแล้วก็หลายเรื่องหายไปบ้างแล้วนำกลับมาเขียนใหม่ เรื่องส่วนใหญ่มีทั้งเรื่องที่เป็นประสบการณ์ชีวิต และเรื่องที่เรานำมาใหม่ก็มี เรื่องที่เรามีแรงบันดาลใจอย่างฉับพลันก็มี

ผมไม่เคยหวังว่าเรื่องจะได้รับการตีพิมพ์หรือไม่ ตอนแรกก็แค่ส่งไปสนุก ๆ เพราะเรารู้ว่านักเขียนทุกคนทำอย่างนี้กันหมด ส่งไปเถอะบรรณาธิการเขาไม่ว่าอะไรหรอก ถ้าเรื่องเราใช้ไม่ได้ เมื่อเรื่องที่ผมส่งไปได้ลงอยู่ตลอดก็เลยมาคิดว่าเมื่อเราทำได้ขนาดนี้ เราจะมานั่งทำอะไรอยู่ตรงนี้ มันไม่มีสมาธิเต็มที่ ถ้าเราไปทำอยู่ในที่เงียบ ๆ ในโลกส่วนตัวของเรา ก็น่าจะทำได้ดีกว่านี้ เมื่อผมคิดได้อย่างนี้ วันรุ่งขึ้นผมก็ลาออกจากงาน

ช่วงปีแรกผมอยู่ได้สบายมาก เพราะมีนิยายสารเยอะนะ ผมจะเขียนสองอย่างคือบทกวีกับเรื่องสั้น มาสอง-สามปีหลังผมเขียนงานน้อยลง อาจเป็นเพราะว่าเป็นที่รู้จักมากขึ้นก็ต้องระมัดระวัง และที่สำคัญเราต้องพิถีพิถันกับงานเขียนมากขึ้น

ผมเขียนหนังสือมาตลอดโดยไม่ได้ทำงานที่ไหนอีกเลย ผมเขียนหนังสืออย่างจริงจัง อายุตอนนั้น 35 ปี ผมคิดว่าเป็นผลดี ที่เราไม่ได้เริ่มต้นตั้งแต่ที่ยังมีประสบการณ์น้อย ผ่านชีวิตมาน้อย ผ่านเหตุการณ์ที่เลวร้ายในชีวิตมาน้อย แต่เราผ่านประสบการณ์ชีวิตมาเยอะ ผ่านสิ่งที่เลวร้ายในชีวิตมาพอควร ถ้าเราเริ่มต้นเร็วก็อาจจะทำไม่ได้อย่างที่ที่ทำอยู่ ณ ปัจจุบัน

ผมจะคิดปลอบใจตัวเองเสมอว่า ถ้าเกิดความท้อ หรือบางครั้งชีวิตเกิดมีความยากลำบาก

ประชาคมให้ทัศนะในฐานะผู้มองสังคมว่า“เราอยู่ในสังคม เราเห็นความเคลื่อนไหวของสังคม ดังนั้นเราจำเป็นต้องเป็นนักสังเกตการณ์ ในขณะเดียวกันก็ต้องเป็นนักวิจารณ์สังคมด้วย เราต้องวิจารณ์ค่านิยมของมนุษย์ วิจารณ์ยุคสมัยของมนุษย์ วิจารณ์ความฉลาด ความโกงเขลา ความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ ที่สำคัญคือการนำมาวิเคราะห์ ก่อนที่จะหยิบมาบอกเล่าโดยผ่านตัวอักษร”

เขากล่าวถึงที่มาของตัวเองว่า การอ่านหนังสือก็มีส่วนสำคัญในแง่ของโลกทัศน์ ชีวทัศน์ หรือผลทางการแตกแขนงทางความคิด

“เด็กต่างจังหวัด หนังสือก็มีให้อ่านน้อย แต่เหมือนเป็นลักษณะนิสัยที่ติดตัวเองมาในการ

เป็นคนชอบเขียน เขียนกลอนให้เพื่อนอ่าน เขียนเล่าเรื่องสั้นๆ ให้เพื่อนในห้องอ่าน เรื่องที่เขียนส่วนใหญ่ก็เป็นเรื่องล้อเพื่อน ล้อครูบ้าง บางครั้งก็เขียนเรื่องเศร้า เรื่องรัก พอเขียนมากๆ เข้า มันก็เหมือนเป็นทักษะเบื้องต้นให้กับผม

“หลังจากย้ายเข้ามาอยู่ในเมืองก็มีหนังสืออ่านพอสมควร แต่ส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือเรียน จึงอ่านหนังสือข้ามชั้นเรียน ไปอ่านประวัติศาสตร์ วรรณคดี คือเรียนอยู่ชั้น ป.6-ป.7 ผมจะอ่านหนังสือของชั้น ม.ศ.1 ม.ศ. 2 แล้ว และการที่ผมเป็นคนที่ยื่นเรียงความเก่ง และเขียนอะไรได้ดี จึงทำให้ผมเป็นคนชอบอ่านหนังสือ จนอ่านติดเป็นนิสัย และเข้ามาสู่ตัวเราเป็นธรรมชาติไปโดยไม่รู้ตัว”

เส้นทางสู่ความเป็นนักเขียนของแต่ละคนย่อมมีความแปลกแตกต่างกันออกไป บางคนเหมือนเกิดมาแล้วถูกกำหนดให้เป็นนักเขียน เขียนอะไรก็ดังชั่วข้ามวันข้ามคืน หากแต่บางคน... กว่าจะก้าวสู่เส้นทางนี้ได้ต้องสั่งสมประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมาก บวกเข้ากับความสามารถเฉพาะตัวและความชอบที่ติดตัวมา

ใครที่ยังไม่เคยอ่านงานเขียนของประชาคมเลย ได้อ่านเส้นทางชีวิตของเขา คงอยาก จะเริ่มต้นสัมผัสพลังแห่งตัวอักษรของเขาขึ้นมาบ้าง เล่มที่น่าเริ่มอย่างยิ่งก็เช่น นวนิยาย-คนข้ามฝัน กับฝั่งแสงจันทร์ หรือรวมเรื่องสั้น-นาฏกรรมแห่งชีวิต กับตัวละครดกสมัย จากนั้นค่อย ขยับขยายมาเป็นเมืองได้อุโมงค์ เกสรปรารถนา โลกห้าเหลี่ยม และกลางทะเลลึก

เขากล่าวตอบท้ายถึง ใจ ชีวิต ความคิด การเขียน และการประกอบการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของเขาว่า

ชีวิตผมก็ไม่ถึงกับลำบากมากนักเพราะตัวคนเดียว เมื่อมีความใฝ่ฝัน เป็นความปรารถนาที่เราต้องการก็ต้องแลกได้ทุกอย่าง เพราะชีวิตผมได้ผูกติดไว้กับงานเขียนแล้ว.”

แหล่งที่มา : <http://www.praphansarn.com>.

10 กันยายน 2547.

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววันวิสาข์ เจริญ
วันเดือนปีเกิด	1 มิถุนายน 2520
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	278 ซอยอ่อนนุช 17 ถนนสุขุมวิท 77 เขตสวนหลวง แขวงสวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10250
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	พนักงานฝ่ายประสานงานครู ผู้ปกครองและเด็กนักเรียน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอินลิ้งแก้ว เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2542	ศิลปศาสตรบัณฑิต จากสถาบันราชภัฏจันทรเกษม
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร
พ.ศ. 2532	ประถมศึกษา จากโรงเรียนสายน้ำทิพย์